Päevaleht

Tänast lehte 12 lehekülge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED

PILKE- JA NALJALEHT „KRATT" JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS"

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht", Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontor, ukse-hoidja ja Pika t. raamatukauplus; nr. 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus. Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukaupluse tel. nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik numb

Ilmub 7 kor

TELLIMIS

1 kuu postiga 1 kroon 80 senti.
2 kuud „ 3 „ 60 „
3 kuud „ 5 „ — „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.
Välismaale 4 kr. kuus.

Kuulutuste hinnad: kuulutu ja teksti sees 17 senti mm veeru kuni Kr. 3.— poole hinnaga. Kuul Kuulutusi võetakse vastu lehe joo reedel ja laupäe

Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei vastav postma

Nr. 141 **Kesknädalal, 25. mail 1938**

„Päevaleht" ilmub ka neljapäeval, taevaminemispühal, 26. mail, varahommikul.

KUULUTUSI sellesse numbrisse võetakse vastu täna, kesknädalal, 25. mail, kuni kella 5 p. l.

Taevaminemispühal on kontor kinni.

Linnapead ja maavanemad andsid vandetõotuse

Vandetõotuse võttis vastu siseminister R. Veermaa

Linnapead ja maavalitsuste esimehed pärast tõotuse andmist. Keskel peaminister K. Eenpalu, ülemlinnapea J. Soots ja siseminister R. Veermaa.

Teisipäeval, 24. mail, kell 3 päeval kõik Eesti linnapead ja maavanemad kogunesid siseministeeriumi koosolekute saali, et uue maakonna- ja linnaseaduse kohaselt anda pühaliku vandetõotuse. Vandetõotuse võttis siseminister R. Veermaa.

Siseminister pöördus enne vandetõotuse võtmist kokkutulnud linnapeade ja maavanemate poole kõnega, milles ta ütles: „Lugupeetud härrad! Olete kaasa elanud murrangulise ajastu meie riiklikus elus kui ka omavalitsuste eluavalduste alal ja olete ise selle juures juhtivalt tegevad olnud. Eesti rahva tahtest on meil kehtimas uus põhiseadus ja kõrgema seadusandliku võimu poolt, vastavalt uue põhiseaduse vaimule ja mõttele, on antud uus maakonna- ja linnaseadus. Teie olete volitatud omavalitsusi edasi juhtima, mida tuleb teha uue põhiseaduse, samuti maakonna- ja linnaseaduse sisu ja mõtte kohaselt, milline tegevus ei tingi üksnes vormi täitmist, vaid vajab ühtlasi südamega juuresolekut, et meie kõrgema võimu tahted saaksid tõepäraselt rakendatud ja südame ning sisemise veendega rahvasse viidud. Kui see nii teostub, siis tõepoolest võime kõnelda ühisest tahtest, mis ulatab võimu kõrgemast tipust kuni viimse kodanikuni.

Uus linna- ja maakonnaseadus näeb ette ametivande andmise ja seepärast minu ametikohustes seisab teilt seda pühalikku tõotust siseministrina võtta. Kuid enne, kui seda teete, peate olema veendunud, et sellest kõigest kinni peate, mida meilt seadused nõuavad. Ja kui see teie veene ja südame asi on ja kui olete selle teksti sisu läbi lugenud, mis teie ette on asetatud ja sellega nõustunud, siis palun see alla kirjutada."

Siseminister luges ette vandetõotuse teksti: „Mina tõotan ja vannun ustavaks jääda Eesti demokraatlikule vabariigile ja tema seaduslikule valitsusele, ning oma südametunnistuse järele ausasti täita kõiki neid kohuseid, mis minu kätte usaldatud amet mulle peale paneb, teades, et seadus ametkohuste rikkumist karistab."

Sellejärele kõik linnapead ja maavanemad kirjutasid tekstile alla. Siseminister kinnitas vandetõotuse oma allkirjaga.

Peale seda pidulikku toimingut kõik koosolijad, eesotsas siseministriga tegid visiidi peaminister K. Eenpalule.

Vandetõotuse andmise juures viibisid omavalitsuste talituse direktor E. Dolf ja inspektorid T. Teder ja K. Heiste.

Tuleb ühine Soome-Eesti-Ungari hõimuhümn

Liivi rahvamaja ehitamist kiirustatakse

Helsingi, 25. 5. (ETA) Hõimutöö kultuurtoimkonna Soome osakonna eilsel koosolekul otsustati esitada järgmisele Soome-Eesti-Ungari kultuurtoimkondade nõupidamisele kunstnik Paaeri poolt loodud hõimumärgi kolm kavandit. Samal nõupidamisel tuleb ka otsustamisele ühise hõimuhümni küsimus. Eilsel koosolekul otsustati peale selle, et Liivi rahvamaja küsimuse kiirustamiseks dr. Heporauta ja prof. Musikka sõidavad kohe pärast pühi Riiga nõu pidama Läti valitsusega ja liivlastega. Soome-Eesti-Ungari kultuurtoimkonna ühine nõupidamine algab 8. juulil Helsingis ja temast võtab osa 15 esindajat kolmest riigist.

Kirvestega karujaht Virumaal

Küla koer hirmutas talunaisi.

Virumaal Küti vallas Arukülas läksid mitme pere naised metsa kirveste ja harkidega karu tapma. Hiljem osutus aga tapetav „karu" küla suureks karjakoeraks.

Arukülla põldudel nähti karu. Et mehi kodus polnud, võtsid naised südame rindu ning läksid relvastatult karukasukat metsast koju tooma. Relvadeks viidi kaasa harke ja kirveid ning suurt sõjakisa tehes hakati noort mesikäppa ründama. Karu siiski pääsis naiste käest minema, joostes läbi metsa Kuusikmäe talu põldudele, kus parajasti töötas talu perepoeg.

Kui viimane näinud karu enda suunas tulevat, kohkunud ka ära. Varsti märganud karu ka kodus aeda parandav pereisa, kes ässitanud karule koera peale. Karu põgenenud koera haukudes metsa suunas, kuhu järgnenud koer. Kui noor karu jõudnud Viilu talu karjamaale, tulnud koer kiunudes tagasi. Karu oli põldudel laiali peletanud ka lambakarja.

Arvati, et tegemist on Roela metskonnast väljapeletatud noore karuga, kuna ta oli koguselt väikene. Nii oli esialgne ametlik karujaht. Hiljem aga selgus kõigi üllatuseks, et tegemist polegi karuga, vaid naabriküla A. T.(iitsa) suure karjakoeraga, kes ringi joostes peletas hirmunud talunaisi ning lambaid.

Beck Stokholmis

Stokholm, 24. 5. (ETA) (DNB) Poola välisminister Beck saabus teisipäeval pärast lõunat Stokholmi. Waksalis oli teda tervitamas Rootsi välisminister Sandler. Rootsi lehed pühendavad Poola külalisele jõbralikke tervitusartikleid.

Loomaohvritega tulekahju Irboskas

Lese lehm, lammas ja mullikas hukkusid tules

Ööl vastu teisipäeva, umbes kella 12 paigu süttisid põlema Irboska alevikus väiketalupidaja Nikolai Harkini hooned. Tuld märkasid naabrid alles siis, kui hoonete katused olid juba leekides.

Esimesena tuld märganud naaber Jevdokia Misin äratas põlevas majas magava pererahva. Kohe alarmeeriti kohalik tuletõrje, kes asus tule kustutamisele ja pani piiri tule levimisele.

Maani põles maha N. Harkini elumaja, ühe katuse all asetsenud laut ja küün ning ehitusel olev uus elumaja. Põlevast laudast ei suudetud päästa lehma, lammast ja mullikat. Tules hävis ka suurem jagu N. Harkini vallasvarast. Tule tekkimise põhjus on teadmata. Hooned olid kindlustatud 600 krooni eest, vallasvara ja loomad olid kindlustamata. N. Harkin on lesk ja ta elas koos ema ja 4 lapsega.

Ilmus VI autode- ja liiklemisnäituse

Auto

erinumber nr. 3/4

Sisu: 6. autode- ja liiklemisnäitus Tallinnas ● Ford-autode erinumber ● Autouudiseid — Mille-Miglia 1938. a., Mercedes-Benz 1938 a. jne. ● Auto kevadine kordaseadmine ● Diiselmootor autol ● Opime lendama ● Lennuas andus VI liiklemisnäitusel ● Kuidas teostada kütteaine kokkuhoidu ● Uusi käsiraate ● Mitmesuguseid praktilisi nõuandeid ● Huvitav automatka kirjeldus Euroopast ja Aafrikast ● Autotehnika õpetus X ● 1-km kiirusvõistlus Tallinnas ja muid spordiuudiseid ● Rohkesti illustratsioone ●

Kõik, kes kavatsevad osta auto või õppida autojuhtimist, loevad eeskätt moodsat spordiajakirja „AUTO".

Tellida: Eesti Autoklubi; Tallinn. Aastas — Kr. 5.—, ½ a. — Kr. 2.50. Üksiknumber 50 s. Posti jooksev arve 570.

ILMUSID MÜÜGILE

RAHVUSLIKUS MUSTRIS SEELIKURIIDED MAAKONDADE ERIMUSTRITES

A/S TEKLA RIIDEKAUPLUSED

TALLINN, S. KARJA 15
PÄRNU 6

HAAPSALU, KURESSAARE, MUSTVEE, NARVA, PETSERI, PÄRNU, RAKVERE, VALGA, VILJANDI, VÕRU.

ERA

Restoran PIRITA SUVEAED Pirital,

Muusika kella 7-st alates.

Restoran avatud kuni kl 3-ni öösi.

Homme Five o'clock.

Kleitide, pluuside, seelikute ja garnituuride soodsaim ostukoht „PARIS"

Wanaturukael või Raekojaplats 18/3
Om. Komberg.

Restoran „Talveaed" Nõmmel.

Jlusaim väljasõidukoht pealinlastele.
Jlus aed, hea köök. MUUSIKA.

Avatud iga päev kuni kella 4 homm.

Ilmus müügile kõrgekvaliteediline

Madeira „Victoria"

Nõudke igas paremas lokaalis ja veinikaupluses.

2 viimast päeva!

Esmakordselt esinevad koos

Charles Boyer ja Kath

Need kaks suurt näitlejat esitavad t kahe armastaja üllast õnne, piiritut k

Purustatud

Esineb Cosmopolitain-sümfooniaorkester kovski unustamatuid

Hitleri ja Mussolini

suurejooneline Itaalia maa-, mere-

2. Uusim „Fox" nädalaringvaad

Seansside algus ärip. 5 7 9

Kino **„Diana"** 25. mail suure oo

Kopli tänav 8.

Kino on täiesti uutes moodsaim

Charles Boyer ja Jean Arthur **„See sünd**

haaravaimas armudraamas

Juhmalt armukadeda mehe tagakiusatud naise süda

2) *Muusikalisi tuuletusi*

Kino **Kungla**

Pärnu mnt. 41.

Algus kell 5.
Pühap. kell 1.

17-aast. tütarlaps Deanna Durbi

100 meest ja

Kaastegev maailmakuulus dirigent LEO kestrandiga. **Deanna Durbin laulab**

Teid, nagu ta on võlunu

2) **DICK ja DOF**

Kino „AMOR"

Huumori-, laulu- ja muusikarohke kahekord

I. **Grete Weiser, Ralf Arthur Roberts, Carl Boese** lõbusas farsis **TRAGI TÜ**

Pöörane jant ülatusliku sisuga ja temporikk

II.. Kammerlaulja **Richard Tauber** muu

VIIN, MU UNISTUST

Grandioosne suurfilm tulvil ilusat laulu, muusikat ja kütkestav men", „Lohengrin". j. t. Meeleolulaulud: „Viin, mu unelma

Kino **„Skala"**

Wabriku tän. 8

Maailmakuulus Erich Maria Remarque'i t

„Teekond tag

II Huvitav lisaeeska

F. L. MERTENS

Pikk tän. 12. Kõnetr. 430-85

Laske suvekü töötad

Võetakse hoiule

kasukaid, vateeritud asju, igasugu riid
Hinnad kõigile soodsad ● Asjadele

Tellimisi daamide kostüümide ja mantlite peale, priima inglise riidest, võetakse vahetpidamata vastu

PIRITA RANNASALONG

IGA PÄEV

LÕUNAD:

pühap. kella 1—½5-ni
äripäeval kella 1—5-ni

Pühapäevil

kella=5=tee

Mängib JOHN PORI oma orkestriga

Tants saalis ja lahtisel rõdul.

Kohale uus sa

Paberaknakatted

tumerohelisest spetsiaalkartongist. Vastupidavad üle 10 a. Väga tarvilised põletava päikese kaitseks, ei lase t, tapeete, tüllkardin e- sest rikkuda All l- davad rahulise une kõigi s- tele, ega lase kärbestel segada

Müük suuremates paberi- ja s- tes üle Eesti.

Tööpakkumised

Teenijat
waja, kes kecia oskab ja on nõus suwituskohta (Kloogale) kaasa tulema. Tulla kl. 2—5 Raekoja tän. 6/8, k. 3 III kord.

Nahaiõõsius wajab õppimä
kroomnaha-töölist
kes oskab ja waltsida. Teatada Kuressaare postk. 33.

Perenaiseabiks wäikesesse perekonda wõib tulla
tütarlaps
wõi wanem inimene. Kirjal. ilt. „S/1888".

Teenijat
tarwis maale talu. Läbirääkimisele tulla 26. mail kella 6—8 õhtul Karu tän. 14—6.

Wajatakse nooremat
teenijat
kes kecia oskab. Tulla Liiwa tän. 17—8.

Wajatakse keiscalist wõi wanemat korralikku
teenijat
Teat. kirj. ilt. „6/1846".

Wajatakse wilunud
milaneesi-kudujat.
Kübara- & Kudumisett. „Textor", Tallinnas, Tartu mnt. 45.

Korralik oma korterist käiv teenija, kes peseb väikelapsepesu, leiab koha 4-liikmelises haritud perekonnas. Soovitav, kellel suweks wõimalik maale kaasa sõita. Tulla neljap. kella 11—1. Vismari põiktän. 17-b—10.

Vajan Nõmmele
teenijat,
Wesi on majas, ja teenijale eraldi tuba. Läbi rääkima wõib tulla Tallinn, Pikk tän. 51—2.

Karjast
waja Nõmmele 3 looma juure, soovitav vanem naister., kes ka lehmi lüpsaks. Kaubelda neljap., 26. mail, Tsemendi tän. 7—1.

Õmblusateljee vajab wilunud
õmblejat
kleidi- ja mantlitöö alal, või praktikanti, kes on naiskutsekooli lõpetanud. Lähemalt Lembitu tän. 10—2.

Õmbleja vajab täiesti wilunud
abilist.
Töö alatine. Järve tän. 24—3 Tallinn.

Suure läbikäiguga, korralikult sisseseatud värwimise maatööstus otsib wilunud
värwijat
soodsatel palgatingimustel. Teatada: Tartu „Pressa". Rüütli nr. 11. „Värwija".

Esindajat
reklaami ja plakatite alale waja. Wesiwärawa 44—6, tel. 306-08.

Kondiitrit
waja en-gros-tööle. Samasse waja poissi, kes tööd tunneb Pakk. ilt. „25/1865".

Ehituspuuseppi,
4 meest tarwis, (saepurumaja). Teat. Tartu mnt. 51, söögimajas, õht. kl. 9.

Tarwis hästi wilunud
kudujat
suurtele töödele. Hea palk. Alberti tän. 18, hoowimajas.

Jäätisemüüjaid,
köögiteenijat ja pesunaist tarwis. Kaubelda Balti jaama 2. kl. einelauas õhtul kl. 4—6 ja homm. 8—10.

Rannahoonesse waja kautsjonirõiwelist nais- ja meesriietehoidjat.
Pakk. slt. „5/1885".

Kokaabi,
kes ka weidi kondiitritööd oskab tarwis. Pakkumised slt. „4/1884".

Wilunud
mantliõmblejat
waja kesklinna tööle. Toom-Kuninga 7—9.

Wäike perekond wajab
üksiteenijat.
Tulla kella 3—6 Tehnika t. 21—2.

Tarwis korralikku
passijat
soowitaw teeduoskus. Tunnistused nõutawad. E. Patarei tän. 3—1, kl. 7—10 õhtul.

Raudkivi-puurijaid
ja klompijaid schachtalõõjaid tarwis. Kaubelda 25. jkp., kella 4—6 õhtul Wenetsuru ommibuste ootejaamas.

Otsitakse karskeid
kingseppi
kes hästi parandustööd tunnevad ja ruttu töötavad. „Välk", Niguliste 13.

Juuksurit
waja meestetööle, soovitav naistetöö oskus. Kindel koht Soov. kirj. slt. „8/2288".

Kiiresti tarwis aastatsele
lapsele hoidjat,
soowitaw wanem, wõib ka olla noor. Samas woodiruum. Kõie tän. 1-d—5.

Waja õppimä
tsementtorude-tegijat
ja sepaabilist. Tulla kella 7—8 Paldiski mnt. 46, iõõtnuppa.

Nais-karjatalitajat
waja linna lähedasse tallu. Küsida Rana 11—1, Talinnas.

Wajatakse ehiiusisokli
kivitahujaid
Pärnu mnt. 122, läbi räägida kellaaja nädalas., 25. mail, kl. 8—9.

Nooremat kautsjoniga I.b—II liigi
autojuhti
waja 1935. a. mud., 4,2-tn. weoautole. Teateid saab telef. 515-06. Praktika ei ole nõutaw.

Vajatakse kaugemale maale
tütarlast-karjast,
kes lehmi oskab lüpsa. Kaubkuni kella 7 õhtul Wesiwärawa tän. 44—6, hoovil.

Õmbleja wajab
õpilast ja käealust.
Sauna tän. 1—11.

Töölisi tarwis
(4 meest) kiwipurustamismasinale. Tulla õhtul pärast kella 5 Weerenni tän. 58, linna kiwilattu ja reede homm. kl. 6 Kopli tän. kiwilattu. Isikutunnistus kaasa wõtta.

Wajatakse wilunud
müüjannat
toiduainetekaupluses. Kirjal. kuni 28. maini ilt. „3/1963".

Wajatakse wilunud
seppa-pealelõõjat.
Tulla reede homm. kl. ½7 Kauba 42.

Riigepere wallawalitsus wajab kiires korras
kantselelametnikku-maksunõudjat.
Soowiawalduses esitada wallawalitsusele hiljemalt 31. maiks 1938. a., juure lisades haridust ja ametioskust tõendawad dokumendid ning lühike elulookirjeldus. Palk kindlaks määratud normide järgi ja peale selle 50% riigisewõtud maksude lisarahast.
Wallawanem.

Lapsearmastaja leiab koha korralikku perekonda
lapseholdjana.
Soov., kes on weidi wilunud. Tulla Liivamäe tän. 36—15.

Maale möldri juure wajatakse keskealist
teenijat
wähese maja- ja loomatalituse jaoks (2 lehma). Palk 25 krooni kuus. Kuninga tän. 6—5.

Pagarit
waja. Liiwalaia 36.

Passijat
waja korteri kraamimiseks ja teisteks töödeks üks kord nädalas pärast kella 4. Kirjad slt. „12/2292".

Keetjat
wajatakse klubisse. Küsida Jõe 4—6.

Mullatöölisi
on tarwis Arukülla aedlinna, teedechiitustöödele. Läbemalt kella 6—7 Pärnu mnt. 28—15.

Tüdrukut
maale talu tarwis. Tulla kella 6—8 restorani „Marcelle".

Korralikku
üksiteenijat,
kes kecia oskab, tarwis Sakala 41—8.

Passijat
wajatakse 3 korda nädalas. Suna 18—10, kella 3—4.

Kingseppa
waja parandustööle. Roosikranitsi 13.

Wajatakse noort
perenaise-abilist.
Tulla kl. 4—5 päewal Kentmani 20-A, krt. 6.

Arajõuduks Rooti otsitakse
majateenijat,
kes kecia oskab. Teat. saab Harju 29—8.

Otsin
auto-agenti
oma isikliku auto müümiseks. Kiire. Kirj. slt. „39/1879".

Aiatöölisi
kohe tarwis. Tiiwe tän. 32 (Tondi jõejaokooli wastas).

Naispikolot
tarwis restr. „Turg", Liiwalaia 104.

Tarwis
kokaabi
Sõõgisaal Nunne 8.

Kingseppa
tarwis ramkingaiööle Olewimägi 11.

Wajatakse korralikku noort wilunud
tütarlast
toiduainetekaupluse. Kaubk. 26. mail kl. 6—8 Aia tän. 6—6.

Wajatakse
nais-kontrolli ärisse.
Wanus miitse üle 30 a., soowitaw keikooli haridus. Kirj. ilt. „37/1957".

Suurem klubi wajab kauts. jonitwõimelist
perenaist,
kokka ja erikeandjaid. Kirjad ilt. „12/2332".

Wajatakse
teenijat,
kes kecia oskab, armastab puhtust ja on korralik. Läbirääkimisele tulla kesknäd. kella 6—7, neljap., kl. 11—12 homm. Sakala t. 36—6

Wajatakse
kingseppa
unitele töödele. Wene tän. 17—4.

Kaht tüdrukut
waja maale tallu. Kaub. 25. jkp. kehe ilmumisest kuni kella 5-ni Paldiski mnt. 9—8.

Vajatakse
graweerija õpipoissi, kellel on hea joonistamise and ja kellel on weidi wilunuit. Teatada ilt. „34/2354".

Wajatakse wilunud
ehituspuuseppi.
Läbi rääkida 25. mail kella 14—17 Rohu t. 14.

Keetjat
tarwis Narwa-Jõesuhu pansjoni. Läbi rääkima palun nulla. Lühikesjalg 6—5.

Õmbleja wajab
töölist
kesklinna tellitud tööle. Wäike Liiwa 29—1.

Poissi,
15—16 a. w., tarwis autogaraaži. Sakala kecle oskus soowitaw. Kentmani t. 5.

Wajatakse sõjawäeasutusse wilunud
puuseppa,
kes oskab ka maalritööd. Pakkum. saata ilt. „40/2360".

Majateenijat,
ausat ja korralikku, tarwis wäikesesse perekonda. Liiwa tän. 24—1.

Otsitakse intelligentset
lastepreilit,
kes ka suweks maale kaasa sõidab. Palk hea. Köleri t. 16—1.

Korralikku
naisõpilast
wajab kudumistööstus. Tulla kl. 4—5 Lai tän. 31.

Majateenijat tarvis
Lembitu tän. 18—1.

Rätsepa-käealust
kohe tarwis tellitud tööle. Jurewee 3—2.

Köögiteenijaid ja kokaabilisi
wajab N. M. K. ü. einelaud. Lai tän. 1. Tulla 26. ja 27. jkp. kella 10—12 päewal.

Waja üksikut
maaneidu,
kes isejeiswalt talitab wähejeid loomi ja waatab maja järele. Samasse waja aiatöölisi. Kaub. restor. Must Kass, Merepuiestee 10.

Karjaseid ja sulast
tarwis linna lähedale tallu. Kaubelda täna kl. 4—5 Tartu mnt. 32, hoolwis.

Töölisi
wajatakse tehasesse. Tulla reedel kl. 10—12 wahel Kloostri tän. 18, Talko.

Teenijat
maale waja. Palk 30 kr. kuus. Kaubelda Paldiski mnt. 44, T. ii. „Oma" kaupluses, täna kuni kella 5.

Köögiteenijat
waja. Raiaskaewu t. 2—1, kajiinosse.

Pärnumaale juurmajasse tallu wajatakse
tüdrukut
Palk ja iõõtinginmsed korralikud. Teateid saab 25. mail kl. 6—7 p. l. ja rec. del 27. mail c. lõunat S. Karja 10, krt. 5, E. H. Friisi Seltsis.

Õmbleja wajab
käealust,
kes tööd täielikult tunneb. Reimani 13—9.

Tarvis
tlanšetriikijat ja keemil. pn. hästatud asjade pressijat. Jmanta 8, pesumajja.

Wajatakse kohe wilunud keeliwaliisejat
ettekandjat
äragjõiduks. Wähene kautsjon tarwiline. Teat. kirj. ilt. „24/2384".

Maalrit
tarwis raudwooditöõstusesse kestwale tööle. Teat. ilt. „13/1973".

Korralik
kontoripreili
wõib koha saada, kes raamatupidamist ja äritikirjawahetust tunneb. Pakk. kirj. ilt. „20/2380".

Tarwis „Ideal" mehaani. liisele sukaautomaadile täiesti iseseiswat
naistöölist.
Tulla Pärnu mnt. 62—4, hoowimajja.

Waja kohe kindlale kohale
juuksurit
meestetöö alale. Hea palk + protsent. Girgensoni 22, äriis. Wõib ka tulla neljapäewal kella 9—12.

Kraamijat
tarwis apteeki. Tulla soowitusega kl. 1—3 Tartu mnt. 63—3.

Maamõõtjaabi
registreerimise õigusega on tarwis wannutatud maamõõtjale. Teatada ühes tingimustega ilt. „14/2374".

Wajatakse wäikese kautsjoniga
naisäriteenijat
Soowitaw, kes ka kassas hakkama saab. Teat. saata ilt. „24/2664".

Waja
juuksurit
laupäewiti. Soowit. mõlema töö oskus. Tulla Tondi tän. 18, äriisse wõi Tondi 7—2.

Waja karsket
kojarahvast
korteri eest. Kirj. ilt. „34/2394".

Korralikku
maalripoissi,
kes on enne tööd teinud, waja wälistöödele. Tulla reede homm. kl. 3-7 Miiniwahe 29, tööKotta.

Waja häid
kleiditöölisi
ja käealuseid. Moeateljee „Anne", W. Karja tän. 9, tel. 469-43.

Lennubaas wajab kohe
naisaednikku ja karjatalitajat.
Pakkumisega pöörduda Lennubaasi majandusülema poole kl. 8—11. Asukoht Lasnamäel. Telef. 311-75.

Wajatakse
juuksurõpilast
daamide ja härrade juuksetöösse. Teilinna äriisse. Teat. kirj. ilt. „B. 2106".

Õmblejad!
Kejtwale tööle wajatakse häsiti wilunud kleidiõmblejat. Sakala 18—7. Telefon 446-40.

Wilunud mees- wõi naismüüjat
wajatakse pudukaupluse pakkijaks pühade-eelseks nädalaks. Pal. teatada, kus warem teeninud. Kirjad ilt. „6/1966".

Waja esmajärgulist
kasvatajannat
wäikese lapse juure. Pakk. iiwes teadetega haridusse, end. tegewuse ja rahwuse kohta ilt. „B. 2099".

Teenijat-perenaiseabi
ja poissi waja. Kaub. täna ja homme Paldiski mnt. 44 poes wõi krt. 1.

Korralik
maapoiss
wõib koha saada puutöösse õpilasets. Kirjal. ilt. „19/2379".

Maale tarwis
tüdrukut,
kes talutööd armeb. Kaub. õhtul kl. 6—8 Lõuna tän. 18—8.

Wajatakse
köögiteenijat
Keik-Kalamaja 6, jöögisaali.

Rohijaid
tarwis Kadaka tiilasse Soo talusse.

Sulast
tarwis linna ligidale maale. Magasini tän. 25—20.

Ehitus-kümnikku,
kellel on hea praktika ja joowitused, kohe tarwis inimesma ehituse juure Pärnus. Üles anda Pärnumaa Põllumeeste ühispanga juhatusele Pärnus.

Wajatakse tööga. ja pesuga
teenijaid
Harju 40.

Wajatakse
praktikanti (mees)
kontorisse. Sakса keele oskus keeles ja kirjas tingimata nõutaw. Kirjutada ilt. „A. 3754".

Wajatakse
jooksupoissi.
Tulla reedel kell 11 AEG, W. Posti 1.

Teenijat,
joowitusega, wajatakse Nõmmele. Läbi rääkida äripäewadel kella 9—15.30 AEG kontoris, Klau. Raekoja wäljak 4.

A./S. ARE tehasesse wajatakse
nais-õpilasi.
Eelisiatakse waremalt mõnel tehnilisel alal töötanud nooremaid tööjõude. Teateid amatse ARE tehaste kontoris, Reimani 11, Tallinn, 27. ja 28. jkp. kl. 3—5 p.l.

Waja
modisti.
Ateljee „Parisiana", Harju tän. 28, tulla pärast kl. 6.

Töötsimised

Gümn. lõp. noor preili, kes walitseb inglise, rootsi ja saksa keelt ning tunneb masinakirja ja raamatupid.,
otsib kohta
Omab joowitusi. Kirjal. ilt. „7/1887".

Tütarlaps
palub tööd tööstusse, pasjatsis wõi ükskõik mida. Kirj. ilt. „12/1852".

Siise jõitmd noor neiu
palub kohta
kuskile töötuppa. On täiesti wilunud kleidi- ja mantlitöö alal. Kirj. ilt. „12/1812".

Neiu soovib
õpilasekohta pesuõmbleja juure. Pal. teat. ilt. „9/1889".

Naiskokk
otsib kohta, tunneb külma ja sooja kööki. Kirjad slt. „33/1833".

Juuksur-neiu
soovib kohta meestetööle, teeb ka manikküüri. Teatada slt. „23/1863".

2 noort, haritud, wilunud
ettekandjat
otsivad suweks teenistust Pärnu wõi Narwa-Jõesuhu. Teat. slt. „1/2281".

Preili provintsist soovib
teenistust
Tallinna, omab wilumuse kontoritöös. ärialal ja hea perenaisetööoskuse. Lahked pakkum. slt. „18/1938".

Lp. tööandjad!
Lihtne kuid aus maaneiu palub mingisugust teenistust, kas õmbleja käealuseks wõi midagi muud. Pakk. kirj. slt. „24/1944".

Üksik proua, 35-a. wana, palub
teenistust
üksiku härra wõi proua juure, on tänulik. Pal. kirj. slt. „13/2293".

Soovin
wasijiaks wõi majateenijaks, käin oma korterist. Koidu t. 13—10.

Noor korralik
maatütarlaps
soowib tööd perenaiseabiks, laste juure wõi ükskõik mis tööd, on kõigega rahul. Kirj. ilt. „8/1848".

Majaremont-
ja kaiusetõrwamistöid wõtame endi peale. Hodus kella 8—10 õhtul. Aru, Karu t. 21—2 wõi teat. kirjal. ilt. „7/1847".

Lp. meremehed!
Võimaldage noorele prl. koht laewale kajutiteenijaks. Tasuks kuupalk. Teat. 1. juunini slt. „16/1856".

33-a. naine soowib leida
haigetalitaja-kohta,
laste juure wõi iseseiswalt perenaiseks. Nunne t. 8—2

Korralik 1-liigi
autojuht
soowib teenistust weomasinale, wõib ka töömees olla. Kaubelda Tondi tän. 20—12

27-a. naisterahwas
palub tööd
ükskõik mis alale. Wõib ka wäline töö olla. Kirjad ilt. „22/1822".

Täiskarske 1. liigi
autojuht,
tunneb ka hästi elektriala, otsib kohta maale wõi linna. Teat. ilt. „31/2311".

Täiesti karske
maaler
wajab isse- ja wälistöid. Kirj. ilt. „4/1764".

Suuremas tööstuses töötaw
remonditööline
teeks kõrwalteenistusena odawasti wähemaid remondi-töid, tunneb puu-, müüri- ja maalritööd. Teat. ilt. „16/1816".

Intelligentne daam soowib
suweks kohta
perenaiseabiks, linna ligidale jõõgi ja mag.-koha eest. Ilus Tamari 5—4.

Karske korralik
pagar
otsib tööd, tunneb leiwa-, peenleiwa-, saia- ja kooginõud. Nõus ära sõitma. Kirjad Rahumäe tän. 3, Nõmme, T. K.

Lp. merimehed!
Võimaldage 19-a. noormehele koht laewale. Tasuks esimese kuu palk. Kirjad slt. „30/1870".

Majahoidjaks
soowib karske ausameelne kejkraline lastetu abielupaar, teeb majas kõiki remont- ja lukusepatöid, kas kejstkuttega wõi ilma, on ennem olnud, omab tunnistusi. Kirj. ilt. „35/1955".

Vilunud puusepad
võtavad enese peale vooderdamis-, remont- ja uusi chitustöid. Kirjad slt. „13/1693".

Lp. töösturid!
Palun võimaldage kahele noorele töökale maapärituluga tütarlapsele mingit tööd vabrikusse, tööstusse või mujale. Nõus kõigega. Kirj. slt. „36/1916".

I liigi autojuht
23-a. wilumusega soovib kohta omaniku juure wõi weoautole. Ise teeb remonti. Pal. teat. kirjal. slt. „5/1925".

Odawasti juhib ja hooldab teie
eraautot
pühapäeviti ning äripäeviti pärast kella 13 selles wilunud noormees. Kirjad slt. „9/1929".

Lp. tööandjad!
Tütarlaps, 22-a., palub tiiresti mingit tööd tööstusje, õmblustööd wõi ükskõik mida. Kirj. ilt. „20/2340".

Vene neiu
otsib kohta teenijaks. Liivimäe tän. 16—16.

Kutsega maaler teeb majade ja katuste wärwimisi ning igasugu
maalritöid.
Töö headuse eest wastutus. Kentmani tän. 5—8, telefon 320-76.

Korralik 1-liigi
autojuht
otsib teenistust linna wõi maale, sõidu, wõi weomasinale, on wilunud kõiges. Kirj. ilt. „35/1995".

Töökas noormees maalt
soovib tööd.
Tunneb maakri-, tsementitööd ja kõnniteede tegemist. Pakk. ilt. „6/2326".

Lp. härrad
leivatöösturid!
Wõimaldage karskele korralikule leiwatöölisele tööd. Teat. ilt. „5/2605".

Tugev noormees
joowib mingijugust tööd. Palub töö- ja palgatingimused teat. ilt. „16/2336".

Aednik
wõtab enda peale köikjugu aiatööd, korraldab waru ja teeb muji. Nõmme, Puhke t. 31, Kaare tänawalt teeraja.

10-a. praktikaga korralik
autojuht
soowib kohta weoautole ja teeb igasuguseid remonttöid. Kirj. ilt. „18/1978".

Omal käel töötaw wilunud
potisepp
otsib tööd, teeb igasugu potiseppatöid. Töö korralik ja odaw. Kirj. ilt. „31/2631".

Aus korralik 16-a. maapoiss
palub tööd
äriisse, kaubalaittu wõi mujale. Nahul kõigega. Kirjal. ilt. „3/2323".

Kw. wab. merewäes teeninud 23-a. noormees soowib
kohta laevale
Soowitajale tasu. Teat. ilt. „36/1876".

Korralik karske
maaler
wõtab teha isje- ja wälistöid. Hinnad odawad. Kirjad ilt. „19/2339".

Lp. härrad
majaomanikud!
Wõimaldage lasteta abielupaarile majahoidjakoht, on täiesti karske ja korralik, tunneb remonttöid, endiselt kohalt hea tunnistus. Teat. ilt. „4/2604".

Kats karsket noormeest soowiwad
mingisugust tööd.
Ka wõiwad wõtta enda peale plekk-katuse wärwimisi. ja parandustöid. Kirj. ilt. „19/1979".

Tallinna ja Nõmme maja. peremehed! Teen töiki
kivi- ja krohvitöid,
remonteerin ja walan tünniteid, ka kiwi- ja papptakuseid Kirj. ilt. „9/2649".

Saareneiu
soowib teenijakohta oma korteriit käies wõi ükskõik mis tööd, Tallinna wõi Nõmmele. Teateid saab Rahumäel, Liiwa tän. 29—2, iga päew kuni kella 6 õhtul iiklikult wõi kirjalikult.

Kauaaegse praktikaga, remondiwõimeline
I-a liigi autojuht
soowib kohta. Teatada ilt. „13/2373" wõi tel. 317-84

Keetja
soowib kohta restorani wõi jöögimajja kokaabiks, wõib ka paremas majas keetjakoht olla. Pakk. pal. kirjal. ilt. „16/2376".

Võimaldage
töötale noormehele teenistus weoauto peale tööliseks, laduisje wõi tööstusje, on tugew töömees. Kirj. pal. ilt. „40/2400".

Naisterahwas soowib
püksirätsepa abiliseks.
Pal. teat. ilt. „15/2655".

Korteripakkumised
TALLINNAS

Moodne 3-toal.
korter
wanni, teenijatoa, jooga wee, gaasi, parketiga ära anda keikkuttega kiwimajas. Tõnismägi 5-b—5, näha aimult kella 5—7.

Kahetoaline
korter
wälja üürida Pärnu mnt. 146-a, küsida kojamehelt.

Wäike erasissekäiguga mööbliga
tuba
ära anda. Kaupmehe tän. 20 krt. 15, tulla pärast kl. 16.

Intelligents. isikule ära anda suur ilus hästi
möbl. tuba
wanni ja telefoniga, erasissekäiguga. Küsida telefonil 450-09, Lembitu 6/6, hoovimajas.

Ilus suur päikeserikas
tuba
kaasüürilistele wälja üürida (1—2 ametiskäijale preilile). Köleri 15—6, Kadrioru juures.

Ära anda keldri- ja laduruumid.
Gonsiori tän. 11, turu lähedal. Telef. 310-90.

Pudukauplus
ära anda. Teat. saab Toom-Kuninga 24—10.

Suur hästi
möbl. tuba
erassisekäiguga, ära anda intellig. härrale. Kaupmehe tän. 31—2.

Kaasüüriliseks
waja naisterahwait, kellel on lindel teenistus. Luise tän. 20—6.

Erasissekäiguga päikesepoolne
mööbliga tuba
üksikule intellig. härrale ära anda. Kopli tän. 34—4.

Korter
— 5 tuba, köök, teenijatuba, wann, elekter, kõlwuline ka organisatsioonile, ära anda. Narwa mnt. 24.

Tuba mööblita,
päikeseküllane, eraldi sissekäiguga, wälja üürida soliidsele isikule. Narwa mnt. 95 krt. 12, näha pärast kl. 6.

Ilus eraisisekäiguga
tuba
iihes tööga kajutam. wõimalusega wälja üürida inimesele, perekonnas. Raudtee 13—3.

Möbleeritud tuba
wälja üürida korralikule lindlas teenistuses olewale härrale. Näha kl. 3—7 Lühikesjalg 8—1.

Käidawas kohas moodsas majas
äriruum
ära anda. Kirjal. ilt. „37/2277".

Wäike
äriruum
ära anda tööstuseks wõi äriks. Tolli 4—2, Pika tän. lõpul.

Tuba
wälja anda, ilma mööblita. Sakala 17—3.

Tuba
pliidiga ära anda. Teatada Pikk tän. 46—2.

Tuba
ära anda, tööga tarwitusega Suna tän. 1—10.

Mugawasti möbleeritud
tuba
eraisisekäiguga, ära anda Narwa mnt. 23, krt. 7.

Tuba
wäikese mööbliga üürile anda ühele wõi kahele lindlas teenistuses olewale isikule. Tulbi tän. 3—10.

Eraldi sissekäiguga möbleeritud
tuba
üürile anda Wene tän. 1—20, telefon 470-92.

Uues keskküttega majas wälja üürida suur
mööblita tuba
Hollandi põiktän. 3—6, näha neljapäeval kella 11—12.

Ilus
möbl. tuba
keskkütte ja wannitoaga üksikule üürile anda 25 kr. kuus. Endla tän. 52—5.

Korter
wälja üürida — 2 tuba, kõik ja eeskuba. Tulbi tän. 5—14, teat. saab hoowimajast.

Korter
wäiksema üüriga ja kojamehetööga wälja üürida. Küsida 26. skp. kl. 6—9 homm. Tartu mnt. 82—1.

Äriruum
suure waateakna ja sisseseadega, wälja üürida. Kopli tän. 8, küsida Sauna t. 1.

40 mtr. põrandapinnaga
tööstusruum
wälja üürida. Tatari tän. 43 (uues majas).

Toakaaslaseks
wõib tulla noormees (mittesuitsetaja) wanema abielupaari juure. Liivamäe 24—4.

Ära anda möbleeritud
1—2 tuba,
köögi ja wanniga. Wene tän. 1—19.

Wana sissetöötatud
fotoäri
ärasõidu puhul üle anda. Laulupeo 18

Senikoda
üürile anda. Suna tän. 7, Põhjamaa.

Naister. wõib tulla
kaasüüriliseks
Hind 8 kr. Jmanta 42—5. Näha päraft kella 3.

Möbl. tuba
omaette, mees majas, üksikule soliidsele härrale ära anda, elektrijaama lähedal. Kirj. ilt. „20/2620".

Suur tuba
wanni ja köögi tarwitusega mees keskküttega majas. Tina 17—14. Näha kl. 6—9 õhtul wõi neljap. kl. 10—12 hommikul.

1 juur
tuba mööbliga
ja 1 wäiksem wälja üürida. Erasissekäik. Kadriorg, Roheline aas 12—7, tel. 307-40.

Üürile anda erasissekäiguga
möbleeritud tuba
Wesiwärawa 26—4.

Õuna- ja marja-
müügikoht
ära anda. Küsida Pärnu mnt 43—3. Samas mitmesuguseid kaste müüa.

Kontoriruum
Vene tän. 1.
3. korral, 33 m² kahe aknaga, üürile anda. Küsida tel. 474-60.

Tööstus-ruum
pindalaga 160 ruutmtr wälja üürida. Küsida Holländi põikt. 3—4. Telef. 313-16.

Korteripakkumised
NÕMMEL JA MUJAL.

Suvekorter
— 2 tuba, kööt ja weranda — ära anda Hiiul, Lätän. 19.

Wälja üürida päikküllane
möbl. korter
— 2 tuba, kööt, lahtine du. Rahumäel, Kurni telef. 521-63. Autobu Liiwa peatus, 3 min. tee

1 tuba
ja weranda wõi kaks köögi tarwit. ära an Elekter ja weej on. Nõmm Raudtee t. 23/4, jaa wastas.

Nõmmel
juweks ära anda 2 tu weranda ja kööt. Pikk t.

Pansion Meder
Elva, Vene 5
Kr. 1.50—3.00. Suure j we ääres. Oma juplem koht. 1. juunist.

Müüakse
Elulisel põhjusel mi häsitimisew
juuksetööstus
kahe osakonnaga, linna jo Soowijaid pal. teatada „22/2842".

Miriia wäheprnugitud
vann ühes ahjuga
Raua 14, küsida kojameh

Müüa puhastwerd Ingl ferrer
„Lawerjak"
2½-aastane. Hind Kr. 2 Paide, Telliskiwi 4, Ei mann.

Omaniku
„Ford de Luxe
1935. a., jõitmd 12.9 tm. Näha kolmap. kl. 7— neljap. kl. 10—12 Kad puiestee 9, garaažis.

Mahagonipuust
magamistuba,
ühele inimesele, kohe mü Näha Paluka tän. 2—2, 410-22, neljapäeval ke 11—1

Ehitus-materjale
müüa, partii kuiwi 2½— planke, 1½×2" mullal latte 1½ ja 2", wahejei III jordi laudu, põrand laudu 6000—7000 t fündjad parketi alla. ioorejt palkidest tellim peale on wõimalik materj walmistada. Soowijail te ilt. „20/2300".

Ühefordne
puumaja
lammutamiseks ja äratwed miseks edasi anda. Teat jaab 27. mail kl. 6—8 õ Suur Pärnu mnt. 85.

Suvitajaile
korter välja üürida, Väg jaamast 3 km, loodusl. i sas kohas metsa ja jõe ää Teat. saab Tallinnas, Väi Ameerika tän. 14—6, ä päewil pärast kella 7 õht

Nõmmel moodne
üksikelamu
wälja üürida wäikesele pe konnale — 3 tuba, kö wannituba, omnibuse Nu peatusest 4 min. tee. T teid saab Nurme tän. 59 tel. 523-51.

Rannamõisas Tabasalus
kaks möbl. korterit wä üürida. Küsida tel. 311-

Nõmmel,
— Põllu tän. 55—1 3-toaline möbleeritud ju korter odawasti ära and

Nõmme, Kiwimäel ära a **möbl. tuba**
werandaga ja köögi tar wõimalusega. Hommiku wõi Kadaka pst. 97.

Korterid
— 2 tuba ja kööt — üü anda Nõmmel (Rahumäe Kõrge tän. 4.

Rannamõisas
uues suwilas üürile anda i sikud toad ühes mööbli Avar päikesepaisteline r kasutada. 5-es Meretee guse suwila. Tel. Ranna

Maal ilusas ümbruses weks ära anda
4 tuba,
weranda ja köök. Kau jaamast 2 km. Aadress: ku jaam, Linsi t.

Nõmme-Hiiul
basseini lähedal wälja üür suwekuudeks ilus päike poolne wähese mööbliga t üksikule naisterahwale. V tän. 13—4.

Suvekorter
— 2 tuba, kööt ja weran — ära anda Hiiul, Lä tän. 19.

Wälja üürida päik küllane
möbl. korter
— 2 tuba, kööt, lahtine du. Rahumäel, Kurni telef. 521-63. Autobu Liiwa peatus, 3 min. tee

1 tuba
ja weranda wõi kaks köögi tarwit. ära an Elekter ja wesi on. Nõmm Raudtee t. 23/4, jaa wastas.

Nõmmel
juweks ära anda 2 tu weranda ja kööt. Pikk t.

Pansion Meder
Elva, Vene 5
Kr. 1.50—3.00. Suure j we ääres. Oma juplem koht. 1. juunist.

Müüakse
Elulisel põhjusel mi häsitimisew
juuksetööstus
kahe osakonnaga, linna jo Soowijaid pal. teatada „22/2842".

Miriia wäheprnugitud
vann ühes ahjuga
Raua 14, küsida kojameh

Müüa puhastwerd Ingl ferrer
„Lawerjak"
2½-aastane. Hind Kr. 2 Paide, Telliskiwi 4, Ei mann.

Omaniku
„Ford de Luxe
1935. a., jõitmd 12.9 tm. Näha kolmap. kl. 7— neljap. kl. 10—12 Kad puiestee 9, garaažis.

Mahagonipuust
magamistuba,
ühele inimesele, kohe mü Näha Paluka tän. 2—2, 410-22, neljapäeval ke 11—1

Ehitus-materjale
müüa, partii kuiwi 2½— planke, 1½×2" mullal latte 1½ ja 2", wahejei III jordi laudu, põrand laudu 6000—7000 t fündjad parketi alla. ioorejt palkidest tellim peale on wõimalik materj walmistada. Soowijail te ilt. „20/2300".

Ühefordne
puumaja
lammutamiseks ja äratwed miseks edasi anda. Teat jaab 27. mail kl. 6—8 õ Suur Pärnu mnt. 85.

24. mail s. a. lahkus raske haiguse järele meie hulgast

Pauline Amalie Jllisström

Teda mälestavad leinas

Kirstupanek 25 mail s. a. kell 8 õhtul. **omaksed.**

Matmine 27. mail s. a. kell 6 õhtul Kalamaja kalmistul.

Avaldan

südamlikku tänu

Sv. Varustusvalitsuse ülemale, kindral T. Rotberg'ile, kindral R. Reimann'ile, Vabadusristi Vendade Ühenduse Tallinna ja Lääne-Saare osakondadele, Haapsalu garnisoni ülemale kol. Tuisk'ile ja ohvitserkonnale, Sv. Varustusvalitsuse ohvitseridekogule ja ametkonnale, end. kaasvõitlejatele Sv. Varustusvalitsusest, Tall. Vabatahtliku Tuletõrje Ühingule ja kõigile tuletõrjujatele, eriti Päästjate ja Korrapidajate rühmadele, Haapsalu jahtklubile ja kõigile, kes minu kalli lahkunud mehe

Alfred Parval'i (end. Pranstibel)

viimsel teekonnal temale austust avaldasid ja mind raskes leinas soojade sõnadega lohutasid.

Lesk

Õnnetu surma läbi lahkunud

I tüürimeest

Aleksander Anderson'i

mälestavad leinas

A-l. „Regulus'e" juht- ja meeskond.

Pika raske haiguse järele lahkus meie armas väike poeg, vennake ja lapselaps

Rudolf (Bobby) Feldhuhn

sünd. 24. aug. 1936., surn. 25 mail 1938.

Sügavas leinas **omaksed**

Kirstupanek ja matmine on 27. mail kell 4½ leinamajast — Müürivahe tän. 31—2. Kopli kalmistule.

Oma endist head peremeest

Gustav Paju

mälestab

Voldemar Sikk

Ootamata surma läbi lahkus meie armas isa

Vassili Kondratjevitš Šeiko,

sünd. 1. jaan. 1861.

Matmine 29. mail s. a. kell 12 päeval Issanda-Muutmise kirikus (Kloostri tän.), sealt ap.-õigeusu surnuaiale.

Leinavad **abikaasa, lapsed ja omaksed.**

ESTONIA KONTSERTSAAL

Neljapäeval, 26. mail 1938. a.,

Milano „Scala" teatri ooperilauljanna koloratuur-soprani

TATJANA MENOTTI

KONTSERT

Kavas:

Pergolesi, Gordigiani, Sibella, Mozarti, Debussy, Raveli, Saint-Saënsi, Rimski-Korsakoffi, Rachmaninoffi, Verdi, Donizetti j. t. heilitöid.

Klaveril: P. P. Lüdig.

Algus kell 8 õhtul.

Pääsmed Kr. 3.10—60 s. eelmüügil Estonia teatri kassas.

Estonia kontsertbüroo.

Reedel, 27. mail 1938, kell 8 õhtu oeb

saksa k'rjanik

Hans Friedr'ch Blunck

oma teostest

Börsisaalis, Pikk 17.

Pääsmed 50 s õpilastele 25 s

Tänuavaldus.

Väis-Eesti Ühingut tänan lahke vastuvõtu eest, mis leie ametnike poo t minu abikaasa saabumisel üles näidati.

Pere ond Jõks

Pidud

ESTONIA TEATER

Kesknädalal, 25. mail. kell 8 õhtul

6. korda harilike hindadega

„Esimene kevadpäev"

Dodie Smith'i komöödia 3 waatuses (8 pildis).

Pääsmed Kr. 1.50 — 20 s.

Neljapäeval, 26. mail, kell 8 õhtul

teatripidustuste puhul 32. korda harilike hindadega

„Tatra tüdruk"

Operett 3 waatuses 15 pildis. Tekst: Juuli Rõõmusaare. Sümbet töötanud: Agu Lüüdik Priit Ardna muusika

Pääsmed Kr. 2.50 — 30 s.

Reedel, 27. mail, kell 8 õhtul

Milano „Scala" teatri ooperilauljanna, koloratuur-soprani

Tatjana Menotti

viimseks wõõruseteenduseks

„Marta"

Friedrich v. Flotowi ooper 3 waatuses 5 pildis

Pääsmed Kr. 3 kuni 30 s.

Laupäeval, 28. mail, kell 8 õhtul

11. korda harilike hindadega

„Rose-Marie"

Rudolf Friml'i ja Herbert Stothart'i operett 3 waat

Pääsmed Kr. 2.50 30 s

Pühapäeval 29. mail, kell 8 õhtul

7. korda harilike hindadega

„Esimene kevadpäev"

Dodie Smith'i komöödia 3 waatuses (8 pildis)

Pääsmed Kr. 1.50 — 20 s.

Teatri kassad avatud tella 12—4 p. l. ja õhtul tella 6-st poole 9-ni.

„Päevalehe" üksiknumbrid on müügil

Vaivara jaamas

Odav laevasõit

Piritale.

Laevad **„Estonia" ja „Kalev"** sõidavad Kalaranna — Pirita vahet pühapäevadel kogu päeva.

Äripäevane sõiduplaan kuulutatakse eraldi välja.

Sõit maksab:

täisealistele üks ots	. . .	20 senti
lastele „ „	. . .	15 „
Edas-tagasi: täisealistele	. . .	30 „
„ „ lastele	. . . . .	20 „

Lõbusõit Helsingisse

Väljasõit Tallinnast aurik „Suomil" 3. juunil kell 6 õhtul. Tagasisõit teisel suvistepühal, 6. juunil kell 11 õhtul.

Sõit edasi-tagasi Kr. 7.00.

Laasasõitjate registreerimine toimub „Rahva Sõna" talituses, Pärnu mnt. 41, iga päev (ka taevaminemispühal) kella 9—3 ja 5—7.

Tallinna viiulistuudio dr. Karl Brückner

(end. meisterklassi prof. Karlsruhe ja Hamburgi konservatooriumides).

Suvised kursused Tallinnas ja Pärnus.

Lähemaid teateid saab ja vastuvõtmine Tartus, Kalevi 6—3, kuni 7. juunini; Rannamõisas — maja nr 30. Tallinna kaudu, 8. juunist alates.

Tarv.-üh. ca 120.000 kr. läbimüügiga vajab ühiskaubanduse alal vilunud

ärijuhti.

Palk kokkuleppel. Sooviavaldused kuni 29. maini slt. „21/2301".

E. Semleki saeveski

Liiva jaama juures, tel. 524-57, soovitab ehitajatele soodsa hinnaga kuivi prusse, planke, voodri-, lae-, põranda laudu, kleidungeid, lenge, latte, liiste jne. Sealsamas müüa odav SÕIDUAUTO („DKW", 1930 a. mudel) ja KLAVER.

Otsitakse esindajat Eesti jaoks

arvemasinate müümiseks. Pakk. saata saksa keeles

Svenska Duplikatorfabriken

Råsunda, Schweden.

Kirititud teated.

Kaarli kirik.

Taevaminemispühal, 26. mail, kell 10 hommikul jumalateenistus pihti ja armulauaga, õp. A. Kapp. Pühap., 29. mail, kell 10 homm. jumalateenistus pihti ja armulauaga. Jutlustab kand. Blumm. Suvine teeriõpetus 1. ja 2. pihtkonnas algab 1. juunil kell 7 õhtul kirikus. Õnnistamine Wõidupühal. Waeslehoolekande koosolek 1. pihtkonnas on 10. juunil (mitte 3. juunil).

EESTI DRAAMA TEATER

Eesti Draamateatri hooaja viimne ringreis.

„Tootsi pulm"

A. Särevi ja O. Lutsu dramatiseering samanimelise jutustuse järgi 8 v.

Näitejuht — Leo Kalmet.

Lavakujud — Pärn Raudwee.

Walga kolmap., 25. mail.

Tsirguliinnas neljapäeval, 26. mail.

Otepääl reedel, 27. mail.

Rõngus laup., 28. mail.

Elwas pühap. 29 mail.

Tartus esmasp., 30. mail.

Jõgewal teisip., 31. mail.

Arawaeel kolmap., 1. juunil

Etenduse algus igal pool kell 8 õhtul

EESTI TEATRIPÄEVAD

Eesti teatrite etendused

Sakja teatris:

Kesknädalal, 25. mail, Teatripäevade awamine

Wanemuise teatri etendus

„Lipud tormis"

Estonia teatris

Neljapäeval, 26. mail.

„Tatra tüdruk"

Sakja teatris:

Neljapäeval, 26. mail, Uusla teatri etendus

„Andres ja Pearu"

Sakja teatris:

Reedel, 27. mail, Walga teatri etendus

„Vagade elu"

Sakja teatris:

Laupäeval, 28. mail, Endla teatri etendus

„Maja sadamas"

Sakja teatris:

Pühapäeval, 29. mail, Narwa teatri etendus

„Vaige lagendik"

Sakja teatris:

Esmaspäeval, 30. mail, Kandle teatri etendus

„Metsallse rada"

Sakja teatris:

Teisipäeval, 31. mail, Kuressaare teatri etendus

„Õitsev meri"

Töölisteatris:

Kesknädalal, 1. juunil, Töölisteatri etendus

„Raudne kodu"

Sakja teatris:

Neljapäeval, 2. juunil, E. Draamateatri etendus

„Suvi"

Pääsmed provintsiteatrite etendustele Kr. 0,20—1.00. Eelm. t. kasf. kl. 12—16 ja kl. 18-st. Asut. ja ettew. Sakja teatris toimuwat. etend. soodustusi.ed.

RAHVA SUVEAED

Merepuiestee 6.

Kivilombi Intsi juubeli puhul

vabaõhulaval kesknädalal. 26. mail,

kirev kava

ja laulumäng

„Imearst".

Neljapäeval, 26. mail, esietenduseks laulumäng kolmes pildis

„Eeskujulik abielumees".

Tantsulaval TANTS kahe bajaani saatel.

Aed avatud äripäeviti kell 6 õhtul, pühapäeviti ja pühadel kella 1 päeval.

Suvistepühade sõidu-plaan

TALLINNAST HELSINGI ja tagasi.

TALLINNAST:		HELSINGIST:	
reedel, 3 VI.	kell 9,30 a-l. «Ariadne»	laup., 4. VI,	kell 16,00 a-l. «Aegna»
„ 3. VI.	„ 16,00 a-l. «Aegna»	pühap., 5. VI,	„ 17,00 a-l. «Aegna»
laup., 4. VI,	„ 9,30 a-l. «Suomi»	esmasp., 6. VI,	„ 10,00 a-l. «Suomi»
„ 4. VI,	„ 21,00 a-l. «Aegna»	esmasp, 6. VI,	„ 15,00 a-l, «Aegna»
pühap., 5 VI,	„ 7.00 a-l. «Suomi»	teisip., 7. VI,	„ 10,00 a-l, «Aegna»
esmasp. 6. VI,	„ 20,00 a-l. «Aegna»		

Alandatud pühade-sõiduhind **Kr. 7.—** edas-tagasi.

Sõidupiletite müük:

A-l. „Aegna'le" G. SERGO & Ko juures, Sadam, Baikovi sild 1, tel. 314-85 ja 340-40

A-l. „Suomi'le" ja „Ariadne'le" CARL F. GAHLNBÄCK'i juures, Vana Viru 11, tel. 450-30/32.

TÖÖLISTEATER

Kolmapäeval, 25. mail, kell 8 õhtul 29. korda harilike hindadega

„Rätsepad Sillamatsil"

R. Blaumani rahwatüki lauludega 3 waatuses

Pääsmed 20 — 125 senti.

Neljapäeval, 26. mail, kell 8 õhtul 8. korda harilike hindadega

„Ahi"

Emil Wacheti naljamäng 3 waatuses.

Pääsmed 20 — 125 senti.

Reedel, 27. mail, kell 8 õhtul viimast korda harilike hindadega

„Taeva palge all"

Andres Särevi dramatiseering Aug. Mälgu romaani järgi 3 waatuses 9 pildis.

Pääsmed 20 — 125 senti.

Laupäeval, 28. mail, kell 8 õhtul 4. korda harilike hindadega

„Ahi"

Pääsmed 20 — 125 senti.

Pühapäeval, 29. mail, kell 8 õhtul 13. korda harilike hindadega

„Raudne kodu"

E. Tammlaane draama lauludega 3 vaatuses

Pääsmed 20—125 senti.

Kassa awatud iga päew kl 12—4 päewal ja 6 – ½9 õ.

Nelipühiks

huwireis

Stokholmi

4.—10. juunini

Sõit edas-tagasi Kr. 17.—, 32.—, 42.—.

Osawõtt wõimalik kõigil. Registreerida kuni 1. juunini Esperanto Turismi Komisjon, Tallinn, Niguliste 10, telef. 475-13. Bürootunnid kella 13—16.

Täna, 25. mail, kell 7 õhtul Kabriorns, Lasteaia saalis

W. PABSONI LOENG: loeng:

„Enesemõjutamine". Terwise ja edu mõtres tähtsaim raamat on lektori „Õige fõ-mõtwiis". Hind 90 senti.

Arstid

Dr. B. Vahtrik

Elan nüüd

Pärnu mnt. 8-3

(„Elamu" majas).

Kõnet. kl. 3—5.

Telef. 455-70 (endine).

Tagasi jõudnud.

Dr. A. Oldekop.

Naistearst.

S. Karja 2, tel 436-67.

Dr. Paul Eller

Pärnu mnt. 26—8.

Tel. 480-06.

Katkestan haigete vastuvõtu

31. maist kuni 1. juulini.

Tööstusse vaja

kaasomanikku

vähemalt Kr. 8 000—10.000. kes ise kaasa töötaks ja aitaks tähtsat leiutist ekspluateerida

Kirjad slt. „11/2691".

Kodukaunistamiseks suur valik kõiksuguseid

lilletaimi

võõrasemasid eriti suurel arvul

SUUR AMEERIKA T. 14.

(end. aiaäri „Astra", Jakobsoni 16) Sealt ostate ka tomati-, selleri-, kõrvitsa- jne. ja hiljem kaali- ja kapsataimi suurel ja väikesel arvul.

Hinnad soodsad.

Elan nüüd

Tatari 6—6.

Dr. Lydia Luik.

Naistehaigused ja ilmnitusabi.

Kõnet. kl. 11—2 ja 5—7.

Telef 453-28.

Suvel laupäeviti vastuvõtmist ei ole.

Dr. E. Hasenjäger

Tunnid

Inglise, prantsuse, vene, saksa, itaalia ja hispaania keelt õpet. kõrgema harid. meesõpet.

Berlitzi ja Mertneri

meet. kiiresti ja põhjal. rääkima. Välismaale sõitjatele eri kiirkursused. Tatari tän. 24—6.

Algebra,

trigonomeetria, analüüsi, füüsika jne. tunnid. keemk., gümn., ülk. ja. jõjatehnikakooli wõistlukseksameile kiires korras. Kentmani 16—2.

Rootsi, soome,

inglise, saksa k. tunnid. Tõlked.

Harju 29—8, hoovis

Matemaatika

ja füüsika tunnid wõistluseksameile.

Harju 35—1

Inglise, eesti ja saksa keele tunnid

(rääkimine ja gramm.). Eraldi ettevalmistam. eksameile. S. Karja 8—7.

Müüakse

Odawasti müüa füüsikorwiga

mootorratas,

wanem mudel. Näha päraat lõunal Aasa 3—9.

Müüa väikene

maja

end. valitsejamaja ühes 0,2 hekt. maaga, jõe läheduses. Maja on 2-kordne segaehitus. Keilast 4 km, 2. klassi tee ääres, end. mõisa pargis. Hind 2000 kr. Kirjad Keila. Tuula as., J. Käär.

Kuivi laudu

1"—1½"—2" ja prusse ning aiaposte müüa. Küsida telef. Raasiku 28-II.

Elulambad

müüa (shropshire'i tõugu) ja tuluusi haned poegadega. Küsida telef. Raasiku 28-II.

Müüa pruugitud „Moderni"

lapsevanker.

Näha pärast kella 6 Villardi tän. 15—1.

Müüa

2 maja:

1) hind 36.000 krooni, suuremate ja väiksemate korteritega, osalt vannidega; 2) hind 27.000 krooni, uus, moodne. Kirj. slt. „36/2276"

Ehituskrunt

Eesti Panga ümbruses müüa, hind Kr. 35.000.— Hra Peterson Sydneist, tulge kontorisse. Läh. Vene tän. 19 krt. 4, kella 10—3.

Elumuutuse tõttu kiiresti müüa maja üheskauplusega, wäga head kohas wabriku ligidal

Kehras.

Teat. annab kohal omanik N. Jaaska, Töölistepood, Kehra.

Krunt müüa

paremas rajoonis 315 r.-s., 130 kr. r.-s. Fassaad 30 m, 75% ehit. ja hoovis 45%. Teat. saab Girgensoni tän. 20—4. kella 8—10 hommikul

---

Peaaegu uus naister.

jalgratas

soodsasti müüa Oa 2—11.

Müüa hea kabinett.

tiibklaver,

firma Blüthner. Raua tän. 30—17.

Müüa meresõiduks wähe tarwitatud

mootor-paat,

ehitatud 1933. a. Turku laewarehastes, warustatud 10/15 h.j. Albin-mootoriga, pikkus 8½, laius 2,8 m., kajut 2 magamiskohaga kokpit kuni 10 inimese mahutamisega, täieline elektrwarustus, kõik laitmatus seisukorras. Kirj. pärimise ilt. „26/2306".

Veskikivid

ühes seadeldisega kohe odawasti müüa. Ülase tän. 13

Mootorratas

müüa, AJS, 500 sm³, täiesti korras. Heina tän. 29-a—10

Jalgratas

odavasti müüa Klaasingi 9—14.

50 AASTAT

1888 1938 DUNLOP 50 AASTA JUUBEL

DUNLOP

KUMMI

1888. a. leiutas John Boyd Dunlop esimesena praktiliselt kasutatava pneumaatilise kummi. Kui sel ajal vihjas DUNLOPI nimi jalgrattakummidele, siis tänapäeval tuntakse selle margi all kõiki mõeldavaid kummi-kvaliteettooteid, nagu

DUNLOP auto- ja jalgrattakummid,
DUNLOP veovankrikummid,
DUNLOP tennispallid ja reketid,
DUNLOPILLO kummipolster.

DUNLOP
AUTOKUMMID
AINUESINDAJA
J. PUHK & POJAD

Riiet jalanõusid, pesu, vateeritud tekke, kaabusid, aknakardinaid, kindaid, pehm. mööbleid ja muud kaupa ostate soodsatel tingimustel järelmaksuga alates

1 kr. nädalas.

FIRMA
GRIPOL
om. N. LÄÄTS, Rüütli 15, telefon 41260 (Rüütli ja Harju t. nurgal, a.-s. Kapsi & Ko äri peal, II kord).

Teedeministeeriumi õhusõiduosakond vajab ajutiseks kasutamiseks Tallinn-Ülemiste lennujaama töödele, kivipurustaja jaoks vahelduvvoolu 220 v.

elektrimootorit
40—60 HP
kinnise ehitusviisiga, rihmaülekandega.
Pakkumised ühes tingimuste tähendamisega esitada Õhusõiduosakonnale, Tallinn, Rahukohtu tän. 1, hiljemalt 30. V s. a.

Linnavalitsuse loaga lõplik
väljamüük
Suures valikus ennekuulmata odavasti sukki, sokke, siidpesu, kindaid, kujutud kaupa jne.
NUNNE 11, „SOLIID"

Kraavitöölisi
piiramata arvul tarvis, kraavi laius 2—3,5 m. Hõreda Pae veeühisus Tõnu talus Paekülas — Harjumaal. Rapla raudteejaamast 3—4 kilomeetrit.
Juhatus.

KUULUTAJAILE
TULNUD
KIRJAD

24. mail sisse tulnud kirjad.

1/1201	1	1/1321	1	19/1459	3
1/2121	2	1/1481	2	20/2180	1
1/1121	1	2/1442	4	20/1450	1
2/1162	1	2/1042	1	21/1101	2
2/1482	1	2/82	1	21/141	1
2/2042	2	3/1523	2	22/2102	2
3/1443	4	3/1323	1	23/2103	1
3/43	1	3/643	1	23/1183	1
4/1204	1	4/164	9	24/9184	2
4/1524	7	4/1084	2	25/185	2
5/8765	1	5/2085	3	26/1266	2
5/1445	1	5/1205	1	26/1466	1
5/2165	1	5/2115	1	27/1467	19
6/1486	2	6/2166	2	28/1468	15
6/1446	3	6/46	1	29/1469	1
6/1006	1	6/8966	1	29/1471	1
6/1046	1	7/47	3	29/29	2
7/1287	1	7/647	1	30/1030	1
7/9607	1	8/1328	3	31/1471	3
8/968	1	8/48	3	32/1112	2
8/1368	1	9/89	1	32/1392	2
9/2089	2	9/1049	2	32/752	1
9/2169	5	9/1209	1	33/1193	4
9/1129	1	10/890	2	33/1473	3
10/1450	3	10/1090	1	34/144	1
10/1330	1	11/8491	1	34/1434	2
11/1211	1	11/1371	1	35/1195	1
12/2052	1	12/492	1	36/1276	1
13/8453	1	13/93	2	37/197	1
13/2013	2	13/1413	1	37/1277	1
13/1533	2	14/1014	2	37/757	1
14/1174	1	14/2174	1	38/1398	2
14/1534	2	15/1455	15	38/78	1
15/2135	3	16/1496	9	39/1079	1
16/2016	3	16/1096	1	39/1479	3
16/973	1	17/97	1	40/1320	1
17/2017	2	18/1498	9	40/840	1
18/1018	2	18/138	1	A. 5621	2
18/98	1	18/1458	1	A. 5602	1
19/339	2	19/2179	2	M. 5460	1
19/1099	1	19/179	1		

20/1460	8		
20/340	1		
21/2141	2		
21/1021	1		
21/821	1		
22/1502	1		
23/1463	1		
24/1064	2		
25/1505	2		
25/2145	1		
26/1506	5		
26/9986	1		
27/2147	1		
28/1028	1		
29/1429	4		
29/2149	2		
29/1349	1		
30/1510	5		
31/2151	4		
32/2032	1		
32/1472	2		
32/1312	1		
33/793	1		
33/114	5		
34/1314	1		
35/2155	2		
36/2156	1		
36/116	1		
37/997	2		
37/2157	1		
38/1438	10		
38/1358	1		
39/1519	28		
39/2039	1		
40/1040	1		
40/9280	1		
A. 5669	10		
A. 5670	4		
B. 2076	13		

Kokku 384 kirja.

PEREMEHED,
MAJU, TALUHOONEID, PLANKE JNE JNE
VÄRVIGE
„Karu"
„Proteiin"
MINERAAL-MAALRIVÄRVIGA
Käsitamine on lihtne ja värvimine odav. Värv on valmis puibris, millele pole tarvis juure lisada mingisugu-eid lisaaineid ega ei tule seda keeta. Ainult vett juure lisades üks kord värvida. Katab ühe korra värvimisega Nõudke seletusi. Õpetus on värvidele juure lisatud.
Neile, kes saavad kodukaunistamise preemia, soovitame PROTEIIN MINERAAL-VÄRVI
SIDEAINET.
Vastupidav välis- ja sisevärvina. Värvimine meie sideainega on lihtne ja odav. Nõudke seletusi.
VÄRVITÖÖSTUS KARU
Tallinn, S. Tartu mnt 6. Tel. 31099.

Katuseplekki
„Bingley",
inglistina pankades ja lattides,
seatina soowitab
W. Wunder,
TALLINN, S PATAREI 6.

Linnavalitsuse loaga lõpetatakse
väljamüük.
Ärilõpetamise puhul odava hinnaga mitmesuguseid fajanss-, plekk-, klaas- ja alumiinium-kööginõusid. Eriti odavasti suuremaid alumiiniumkatlaid ja kastruleid Pärnu mnt. 4 (endine Valli 8)
Maatarvete kaup us.

Teede korrashoiuks ja tolmu sidumiseks
tarvitage
SOLVAY-KLOORKALTSIUMI
Wähese kuluga saawutate suure kokkuhoiu korrastamiskulude wähenemisega.
Tolmust wabanemise saawutate nii siis tegelikult maksuta.
Alati laos saadawal
EESTI TERPENTIINI WABRIKUTE A-S.
Lai 34 Tallinn

Tallinna Kodunduskoolidesse
wõetakse sisseastumise awaldusi wastu iga päew kella 8—14 Tõnismägi 12/14.
1. T. kodunduskeskkool, 4-a. kursus. Wastuwõtueksamid 7.—9. juunini eesti keeles ja matemaatikas.
2. 3-aastane koduma janduskool (kokakool.) Wanuse alammäär 15 a. Eelpraktika.
3. 2-aastane koduma janduskool (kutsekool.) Wanuse alammäär 15 a.
4. 2-aastane kodutööstuskooli kodundusharu.
Teistes koolides on wõistuskatsed ainult siis, kui soowijaid on enam kui wabu kohti.
Awalduslehti ja lähemaid andmeid saab kooli kantseleist Tallinn, Tõnismägi 12/14. tel 472-74 JUHATAJA.

Vaja kuni 20 tublit
mullatöölist
Narva mnt. õgvendamistöödele. Töökoht 7 km südalinnast. Töö algus 27. mail kell 8.00. Lähemaid teateid saab Falkpargi t. kanalisatsioonitööde juurest.
Ettevõtja H. Jants.

Gümn. haridusega 30-a nelu, vaidab vabalt kolme kohalikku keelt nii kirjas kui ka kõnes, tunneb ka korralikult inglise keelt, otsib mingisugust vastavat
teenistust.
On enne teeninud kantseleis kui ka esimesejärgulises koloniaal- ja veinikaupluses. Teat. slt. „9[illegible]2689"

Müüakse
Nummipuudusel
odavasti müüa
ümmargused tammepuust päkliga jõõgilauad. Keik. Luha tän. 7 töötoas. Töö eest aastane waastutus.

Eldro
Lai t. 1, tel. 450-29.
On müügil:
Parimad ja odavamad bakeliitlüstrid. Amplid. Laualambid e.t.c. ja elektriosad.
Oma töökoda.

Müüa
trikootööstuse sisseseade ja kummipaelamasinad. Teateid saab telef. 310-01 või aadressil Liivamäe t. 29—16.

Müüa
pärsia põrandavaip. Hind Kr. 600, suurus 3½×4 mtr. Härjapea tän. 26—3, Pelgulinn.

LUMIVALG
PARIM PESEMISVAHEND

SUUR PAKK 20 ST.
VÄIKE PAKK 15 ST.

Veeturbiin
püütvõlliga jookjuratas. 1250 m/m wähe praugitud, odavasti müüa. J. Tali. Tollivoeski, Packüla p.-aag.

Müüa iluiad nikerdatud
postamendid
pronksilusturistega. Kullerkupu tän. 3—5.

Odavasti müüa sõidukorras
mootorratas
(Harley-Davidson), korviga või ilma. Küsida Kopli t. nr. 74, telef. 454-35.

Uus saadetis inglise
kaatersaage, servajasaage, höövelmasinateri
kohale jõudnud
Carl F. Gahlnbäck,
Tehnika osakond, Tallinn, Uus tän. 4. Telef. 450.33.

Wäga odavasti müüa 4-lamb.
võrkraadio.
Näha Ahju tän. 1—2-a.

Müüa näituse modell roosa, organdii.
ballikleit
jaledale kasvule. Da 3—7, telef. 484-48.

Chevrolet
veoauto,
kandejõud 2 t., odavasti müüa. Luise tän. 3—2.

Müüa puhaswerd inglise setteri
kutsikad
Teateid saab Ratwerest, A. Kalmilt.

Jalatoed, konnasilma- ja jalaraviabinõud
10—2 ja 4—6.
Vene tän. 11—6.

Müüa kohe
juuksetööstus,
wanem, iisetööiatud, linna jees. Teat. ilt. „28/1828".

Juhuslikult väga odavasti müüa peaagu uus 15 k. jalg-
õmblusmasin
„Singer". Tartu mnt. 48—2.

Müüa Rannamõisa suvituskohas
krunt
1600 r.-s., 80 senti ruutsüld. Girgensoni tän. 20—4, kella 8—10 hommikul.

Mootorratas,
firma T. W. N., 350 ccm., kõige paremas korras, ning D. K. W., 200 ccm, vabrikuuus, ja võidusõidujalgratas olude sunnil müüa. Vene t. 18—1.

GOODYEAR

GOODYEAR kummidel sõidetakse enam kui ühelgi teisel, sest nende pikk iga säästab kulusid ●
Supertwist
kude.
AINUESINDAJA:
A-s. „Estakland"
Sadama 11.
Müügil
A/S. ESTAKLAND'i osakondades
ja
GOODYEAR
märgiga varustatud ärides ●

Ainuõigus
Tomson-Madwärk'i
gaasikurnade
(ruumifiltrite)
T-M-X
(T—M—10—20—30—40—80)
walmistamiseks ja müügiks on
Neumann & Co-I, Pärnu 10—13, tel. 412-48
Igasugused sisustusartiklid gaasiwarjendeile. Montaaž.
Asjatundlik nõuanne ja plaanide walmistamine.

SEEDIENST OSTPREUSSEN
Nelipühiks huvireis
KURESSAAREST RIIGA ja tagasi
(5. — 8. VI 38.
T-L. „TANNENBERG"
Lähemad teated:
Kuressaares: J. Kahu & Ko, tel. Kuressaare 5
Tallinnas: Balti Päästeselts, tel. 310-10.
Thomas Clayhills & Son, tel. 435-58.

Eesti Karskusliidu asjadeloterii võitude nimestik.

Loosimine toimus 20. mail 1938. a.

Peawõidud (piletile trükitud järjekorras):

Wõit 1	pil.	1464	Wõit 11	pil.	35017
„ 2	„	1721	„ 12	„	15884
„ 3	„	36838	„ 13	„	63300
„ 4	„	7657	„ 14	„	36087
„ 5	„	10453	„ 15	„	57349
„ 6	„	16054	„ 16	„	60775
„ 7	„	502	„ 17	„	29749
„ 8	„	50734	„ 18	„	39867
„ 9	„	428	„ 19	„	18821
„ 10	„	907	„ 20	„	57874

Teised wõidud langejid järgmistele piletitele:

19, 175, 204, 409, 418, 449, 459, 513, 562, 673, 703, 991, 997, 1024, 1040, 1147, 1230, 1287, 1369, 1460, 1593, 1671, 1679, 1717, 1764, 1800, 1894, 1958, 2010, 2092, 2191, 2348, 2353, 2378, 2410, 2467, 2491, 2508, 2518, 2521, 2565, 2578, 2583, 2592, 2751, 2786, 2794, 2831, 2871, 3000, 3221, 3298, 3510, 3563, 3570, 3572, 3605, 3606, 3621, 3826, 3871, 3939, 4009, 4012, 4017, 4047, 4087, 4096, 4125, 4131, 4196, 4224, 4239, 4343, 4354, 4355, 4423, 4478, 4651, 4675, 4748, 4875, 4917, 4948, 5048, 5241, 5351, 5653, 5764, 5828, 5830, 5839, 5841, 5905, 5945, 6121, 6197, 6321, 6472, 6511, 6529, 6611, 6692, 6779, 6789, 6827, 6831, 6834, 6836, 6838, 6962, 7026, 7036, 7051, 7075, 7149, 7233, 7240, 7313, 7405, 7416, 7447, 7550, 7594, 7601, 7702, 7767, 7812, 7841, 7961, 8004, 8253, 8271, 8295, 8478, 8608, 8628, 8805, 8834, 8875, 8964, 9174, 9215, 9323, 9349, 9438, 9356, 9611, 9636, 9659, 9684, 9796, 9978, 9992, 10305, 10307, 10415, 10575, 10602, 10608, 10637, 10705, 10712, 10735, 10761, 10835, 10962, 11070, 11084, 11189, 11549, 11559, 11580, 11645, 11716, 11727, 11860, 11942, 12116, 12133, 12240, 12304, 12339, 12340, 12525, 12527, 12680, 12840, 12867, 12979, 12990, 13063, 13105, 13191, 13261, 13304, 13381, 13386, 13519, 13548, 13713, 13875, 13925, 14116, 14151, 14336, 14422, 14429, 14435, 14441, 14620, 14686, 14714, 14731, 14827, 14919, 14988, 15006, 15079, 15089, 15212, 15301, 15359, 15531, 15648, 15716, 15843, 15900, 15929, 15931, 16000, 16128, 16131, 16162, 16211, 16287, 16292, 16332, 16337, 16391, 16435, 16455, 16658, 16687, 16755, 16826, 16874, 17074, 17083,

17141, 17144, 17145, 17200, 17241, 17271, 17301, 17331, 17346, 17374, 17379, 17396, 17476, 17487, 17565, 17833, 17936, 17958, 18003, 18068, 18144, 18180, 18317, 18318, 18456, 18466, 18507, 18531, 18574, 18604, 18640, 18723, 18775, 18818, 18819, 18829, 18830, 18993, 18996, 19005, 19063, 19105, 19149, 19209, 19459, 19505, 19538, 19638, 19668, 19676, 19786, 19801, 20127, 20138, 20160, 20200, 20235, 20570, 20575, 20586, 20614, 20851, 20872, 20959, 20986, 21005, 21125, 21126, 21370, 21387, 21393, 21432, 21506, 21556, 21567, 21592, 21648, 21707, 21912, 21929, 22047, 22062, 22068, 22086, 22115, 22156, 22206, 22266, 22329, 22422, 22524, 22590, 22647, 22655, 22663, 22736, 22838, 22993, 23020, 23071, 23108, 23262, 23264, 23316, 23405, 23410, 23589, 23699, 23733, 23789, 23809, 23910, 24020, 24052, 24101, 24135, 24154, 24211, 24326, 24432, 24497, 24562, 24566, 24579, 24599, 24616, 24652, 24754, 24779, 24838, 24853, 24869, 24889, 24963, 25014, 25067, 25123, 25133, 25221, 25265, 25990, 25385, 25452, 25524, 25559, 25728, 25767, 25777, 25797, 25934, 25972, 26231, 26311, 26320, 26357, 26495, 26509, 26513, 26607, 26695, 26713, 26758, 26799, 26911, 26944, 26956, 25997, 27032, 27118, 27238, 27263, 27290, 27336, 27356, 27380, 27526, 27567, 27586, 27598, 27624, 27768, 27847, 27877, 28291, 28518, 28552, 28611, 28624, 28747, 28787, 28816, 28921, 28935, 28962, 28963, 28966, 29005, 29009, 29027, 29052, 29117, 29167, 29358, 29406, 29528, 29695, 29697, 29909, 29912, 29988, 30001, 30025, 30293, 30333, 30342, 30363, 30385, 30397, 30403, 30408, 30443, 30587, 30599, 30044, 30088, 30737, 30812, 30873, 30927, 30933, 30970, 30988, 31037, 31196, 31337, 31356, 31402, 31531, 31701, 31854, 31872, 31924, 31955, 31980, 32112, 32160, 32236, 32417, 32430, 32458, 32502, 32531, 32623, 32768, 32793, 32910, 32955, 32975, 33194, 33290, 33325, 33351, 33452, 33457, 33459, 33491, 33578, 33622, 33669, 33762, 33774, 33947, 33950, 33977, 34106, 34169, 34178, 34322, 34481,

34557, 34688, 34738, 34771, 34779, 34804, 35015, 35103, 35146, 35154, 35180, 35258, 35296, 35350, 35468, 35590, 35598, 35689, 35708, 35771, 35782, 35930, 35960, 35981, 36055, 36082, 36217, 36320, 36356, 36625, 36696, 36753, 36765, 36766, 36800, 37028, 37054, 37157, 37185, 37215, 37252, 37447, 37572, 37588, 37596, 37672, 37750, 37913, 37962, 38006, 38032, 38192, 38306, 38355, 38416, 38519, 38751, 38799, 38833, 38871, 38872, 38876, 38889, 39028, 39361, 39379, 39470, 39492, 39514, 39546, 39548, 39623, 39635, 39658, 39757, 39862, 39915, 39934, 39936, 39978, 40049, 40102, 40192, 40385, 40486, 40587, 40693, 40731, 40768, 40806, 40813, 40925, 40941, 41004, 41205, 41343, 41442, 41451, 41564, 41625, 41672, 41691, 41734, 41782, 41802, 41954, 41969, 42003, 42031, 42146, 42161, 42186, 42195, 42275, 42508, 42591, 42613, 42692, 42702, 42800, 42818, 42851, 42964, 42965, 43124, 43126, 43191, 43316, 43366, 43384, 43483, 43529, 43634, 43693, 43699, 43718, 43730, 43843, 44039, 44084, 44342, 44407, 44471, 44659, 44718, 44742, 44744, 44794, 44813, 44828, 44856, 44957, 45002, 45014, 45043, 45098, 45182, 45225, 45232, 45377, 45412, 45489, 45498, 45579, 45592, 45724, 45784, 45843, 45991, 46035, 46092, 46169, 46238, 46316, 46354, 46375, 46411, 46443, 46481, 46515, 46541, 46600, 46612, 46662, 46704, 46919, 46924, 47017, 47074, 47186, 47220, 47320, 47356, 47453, 47529, 47693, 47719, 47805, 47928, 47972, 48113, 48137, 48139, 48184, 48193, 48208, 48229, 48233, 48298, 48324, 48344, 48362, 48365, 48408, 48472, 48940, 49157, 49169, 49205, 49291, 49323, 49395, 49610, 49662, 49668, 49785, 49807, 49811, 49850, 49866, 49920, 50023, 50072, 50119, 50184, 50338, 50382, 50428, 50538, 50555, 50720, 50736, 50822, 50916, 50968, 50987, 51021, 51029, 51034, 51106, 51158, 51347, 51419, 51528, 51624, 51761, 51865, 51886, 52042, 52043, 52067, 52082, 52111, 52173, 52159, 52222, 52259, 52308, 52374, 52378, 52515, 52545, 52641, 52671, 52721, 52759, 52833, 52849, 52874, 52897, 52906, 53058, 53093, 53094, 53152, 53220, 53227, 53290, 53293, 53335, 53390, 53404, 53435, 53508, 53682, 53780, 53790, 53809, 53851, 53975, 53983, 54240, 54317, 54379, 54436, 54498, 54511, 54697, 54734, 54741, 54819, 54881, 54916, 54944, 55049, 55055, 55085, 55126, 55184, 55237, 55259, 55260, 55286, 55414, 55421, 55423, 55483, 55499, 55547, 55696, 55707, 55778, 55980, 56060, 56086, 56104, 56234, 56415, 56436, 56455, 56457, 56481, 56556, 56559, 56596, 56617, 56740, 56821, 56856, 57032, 57070, 57142, 57188, 57204, 57262, 57344, 57493, 57513, 57516, 57564, 57608, 57625, 57678, 57711, 57823, 57880, 57889, 57903, 58049, 58108, 58249, 58302, 58323, 58417, 58481, 58499, 58517, 58619, 58649, 58744, 58757, 58840, 58858, 59274, 59288, 59400, 59447, 59472, 58541, 59542, 59619, 59694, 59791, 59829, 59887, 59954, 59957, 60079, 60086, 60094, 60166, 60473, 60575, 60595, 60632, 60810, 60822, 60880, 60882, 60980, 61028, 61314, 61466, 61367, 61379, 61399, 61415, 61550, 61662, 61706, 61883, 61900, 61965, 62065, 62310, 62322, 62557, 62561, 62565, 62609, 62760, 62769, 62792, 62805, 62808, 62862, 62864, 62950, 62979, 63001, 63046, 63091, 63117, 63222, 63352, 63585, 63593, 63612, 63705, 63824, 63832, 63860, 64099, 64106, 64112, 64145, 64284, 64366, 64432, 64652, 64711, 64788, 64926, 65054, 65059, 65069, 65100, 65144, 65151, 65186, 65279, 65306, 65308, 65443, 65445, 65455, 65511, 65707, 65715, 65731, 65742, 65768, 65783, 65855, 65906, 65935, 65949, 65960, 66024, 66026, 66070, 66148, 66102, 66235, 66257, 66261, 66308, 66327, 66373, 66389, 66460, 66512, 66595, 66849, 66947, 66977, 66998, 67071, 67208, 67262, 67273, 67276, 67304, 67347, 67349, 67370, 67451, 67504, 67554, 67565, 67644, 67675, 67691, 67614, 68032, 68035, 68041, 68156, 68342, 68350, 68480, 68522, 68654, 68747, 68837, 68864, 68930, 68994, 69002, 69020, 69111, 69125, 69214, 69291, 69309, 69565, 69653, 69679, 69772, 69824, 69826, 69904, 69990.

Wõite antakse wälja 25. maist. kuni 25. juunini 1938. a. Eesti Karskusliidu büroost äripäeviti 10—1 wõi saadetakse postiga wõitja tuhul kätte. Wiimasel juhul tuleb saata wõidupilet Liitu, lisades wõitja täpse aadressi (eesnimi wälja kirjutada) ja 25 senti väärtuses postmarke. Tähtajal wäljawõtmata wõidud jäävad Liidule. Wõitudelt wõetakse seaduslikud protsendid. Raotatud, rikutud ja E. Karskusliidu piitsatita piletid pole makswad.

Eesti Karskusliit.

Tallinna Linna Elektrijaam
teatab, et kaablite asetamise tööde tõttu
suletakse jalakäijatele liiklemiseks
Voorimehe tänav
26 mail s. a. kella 6.00 kuni kella 18.00.

Tallinna Linnavalitsuse Ettevõteteosakond
annab välja valikpakkumisel RHS alusel
6170 kg paljasvaskkaabli, -traadi ja -lattide hankimise.
Valikpakkumised toimuvad 17. juunil 1938. a. kell 11 Põhja pst. nr. 27.
Kinnised pakkumised ühes 10% pakkumise tagatistrahvi kindlustusega anda Ettevõteteosakonda, Põhja pst. 27, II korral tuba nr. 3, märgusõna all „Paljasvask".
Ettevõteteosakond jätab endale õiguse valida kontrahenti, arvesse võtmata pakutavate hindade odavust, ja tellimist jagada mitme kontrahendi vahel või tellimist üldse mitte anda.
Valikpakkumiste tingimustega võib tutvuda igal äripäeval kella 9—11 Elektrijaama kaablivõrgu büroos, Põhja pst. nr. 27.

Huvitav kuukiri „Laste Rõõm" on ta arm ajav

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk

Peaministri teadaandest

Peaminister K. Eenpalu, uue põhiseaduse esimese valitsuse juhina, esines eile riigikogu mõlema koja ees teadaandega valitsuse töösuundade ja ülesannete kohta. Seda esinemist oodati huviga.

Kõigepealt peab wormilisest küljest peaministri esinemise kohta tähendama, et see lõi uue pretsedendi valitsuse ja rahwaesinduse wahekordades. Kui eelmise rahwaesinduse ajal peaminister esines tawaliselt valitsuse deklaratsiooniga, siis oli niisuguse esinemise mõte otsekoheselt seotud valitsuse kandepinna sondeerimisega rahwaesinduses, seega usalduse nõutamisega otsekohe valitsuse töö leasumisel. Kuigi enne seda olid käinud rühmade wahel juba pikemad läbirääkimised valitsuse isikliku koosseisu ja programmi juhtes, wajasid mõlemad Prantsuse parlamendist laenatud eeskuju kohaselt weel awalikku kinnitust. Selle juures said nii valitsuse pooldajad kui ka wastased end põhjalikult wälja räägida programmiliste, teoreetiliste seisukohtade üle, mis sageli ei tulnud üldse ellurakendamisele. Suurt mõtet selles ei olnud, aga kuna rahwaesindus oli valitsuse juhtes ainsam tooniandew wõim, siis oli valitsuse inwesteerimine tarwilise autoriteediga niisuguse akti kaudu iseenesest paratamatu.

Uue põhiseadusega on olukord juurel määral muutunud. Mitte rahwaesindus ei ole see, kes nimetab wõi seab peaministri ja valitsuse ametisse, waid president. Ametisse astumisel ei waja walitsus riigikogu usaldust, ta tugeb presidendi usaldusele. Riigikogu ja valitsuse usalduswahekord tuleb ilmsiks ainult tegeliku töö jooksul ja siis saawad hakata awalduma riigikogu kontrollimad funktsioonid valitsuse juhtes, mis wõiwad ulatuda kuni umbusaldusawalduseni, mille järele presidendil on otsustada, kas asendada umbusaldatud osaliseks saanud valitsuse liikmed wõi terwe valitsus uute inimestega, wõi määrata riigiwolikogu uued walimised ja riiginõukogu uus kujundamine. Kuna meil praegu pannakse eriti rõhku uue põhiseaduse kohaste traditsioonide loomisele, siis oli peaministri kontaktiwõtmisel riigikoguga wälditud niihästi deklaratsiooni nimetus kui ka sellele tawaliselt järgnenud protseduur. Peaministri esinemine kandis teadaande nimetust ja sellele ei saanud järgneda mingeid jõnawõtte ega häältejtusi, isegi faktilisteks märkusteks ei antud jõna, kuna nendest arwati wõiwat kujuneda wälja läbirääkimisi.

Sellega on meil wahest ühest küljest lähenetud Inglise parlamentarismi traditsioonile, nimelt valitsuse seljatoe juhtes, et valitsus on esijoones riigipea valitsus, kuid teisalt peab tähendama ka seda, et Inglismaal ei harrastata sarnaseid ülddeklaratiiwseid esinemisi valitsuste ametisse astumisel, waid nad langewad enam kuninga trooniköne ülesandeks. Peaminister K. Eenpalu seekordne esinemine kandis seega teatawa kompromissi ilmet kahe parlamentliku süsteemi wahel, tähendades siiski wahest kontsessiooni meie senistele parlamentlikele kommetele.

Iseenesest ei saa salata seda, et ülekaalus andis end tunda selle koha, kuidas valitsus hindab poliitilist olukorda laiemas mõttes ja misjugustest ideedest on kantud tema tegewus. See oli wahest seda tarwilisem, et kewadine riigikogu istungjärk ei saa kesta enam kuigi kaua, et valitsuse tegewus selle jooksul riigikogus ei saa enam kuigi suurel määral awalduda, waid et selle tänawuaastane raskuspunkt langeb sügisesele hooajale, milleks kuulsime walitsuje poolt riigikogule esitatawat terwenisti 46 seaduseelnõu wäga mitmesuguste eluliste küsimuste kohta. Täpsemalt praegusest seletusest selgub walitsuse poliitika siis juba nimetatud seaduseelnõudest. Nende najal wõib meie parlamentlik elu siis ka saada juba oma täie were ja jume.

Mis meid praegu wõiks esijoones huwitada peaministri teadaandest, on see, kuidas ta järjestab valitsuse waatekohalt ühiskondliku ja poliitilise elu komponendid ja misjuguse kaalu ta langetab igale. Selles juunas näib walitsus tahtwat jatkata oma eelkäija traditsiooni kõigepealt isiku ja ühiskonna wahelistes juhetes, langemata äärmisse individualismi wõi ka äärmisse kollektiwismi, pidades selles juhtes kestteed, wõi nagu meil on seda hakatud nimetama — pidades kinni solidarismi jooneist, et kodanike wabaduste ja kohuste jaotus korraldus ei wõi kahjustada riiklikku, s. t. awalikku korda hoidwaid, kaitswaid ja kaswatawaid wärtusi. Sellega jeatakse individualismile piir ühiskonna huwides, tunnustades selle primaari, kuid teatawa tegutsemisruumiga individuaalsete awalduste kajuks. Peaminister ütles koguni, et kõik wõitlused, mis omajeb demokraatliku korra ehitusele, kui need toimuwad ühiselu wäärtusi kahjustamata raames, on ülesehitawad ning pojitiiwsed.

Muidugi on selles juhtes tähtsamad seadusandlikud aktid ja valitsuse poliitilised ettekandud kui deklaratsioonid, ja kuigi peaminister ütles walitsust wõtwat omalt enne riigikogu kokkuastumist antud dekreedid ühinemis-, jõna- ja trükiwabaduste kohta, pidas ta wõimalikuks, et need oma ühikasjades nõuawad parandusi, kui nad on elus proowitud. Niisugune mulje peaks meie arusaamist mööda walitsema üldjemalt, jest need dekreedid puutuwad wäga lähedalt kokku kodanike isetegewuse wõimalustega, millele peaminister oma teadaandes pani tarwilisi rõhku.

Walitsusele reserweeris peaminister küllalt wara osa niihästi seltskonna isetegewuse juhtimise alal kui ka poliitilises elus. Wiimase juhtes märkis ta, et walitsuse koosseisust ei saa järeldada, nagu omaks ta töökabineti kallakut, nii kuidas seda tawaliselt mõistetakse, waid et walitsus tahab olla poliitiliselt aktiiwne rahwuslik walitsus, ka jotsiaalne walitsus, kes ei soodusta ühtki klassi ega kihti teiste arwel, waid hoiab kinni põhimõttest, et kõik kutsed ja tööalad waimsete ja materjaalsete wäärtuste tootmisel on ühiselu liikmetena wõrdsed.

Toonitades nii walitsuse laialaulatuslikke, laiadele ringkondadele hinneks mõeldud pingutusi, tahab K. Eenpalu walitsus nähtawasti esijoones ka nende juures wõita endale usaldust ja kandepinda, kuigi ta ütles andwat küllaldast tunnustust selle töö hindamisel ka rahwaesindusele neis piirides, mida põhiseadus wiimasele on määranud. Peaminister ei unustanud aga seejuures märkimata, et riigikogu ei oma meie uues riigikorras enam niisugust primaarset ehk esijõulist seisukohta, nagu tal oli warem. Kui walitsus riigiwolikogus tahab hoida tihedat sidet rahwarindega, tahtwat ta kõige otsekohesemalt arwestada ka riigiwolikogu selle osa koosseisuga, kes on jäänud wäljaspoole rahwarinnet, kui selle awaldusi ja tahted ei ole poliitiliselt wõi eluliselt käsitamatud. See on meie arwates õige ja eluline mõte, sest wiimasele langewadki riigiwolikogus arwatawasti walitsuse kontrollimisele juunatud ülesanded, ja kuigi need nende efindajate wähesuse tõttu ei saa walitsust otsekohe milleksi kohustada, nõuab walitsuse poliitiline ettenägelikkus siiski nende sisulist kaalumist, muidugi jedawõrd, kuiwõrd selle wähenuse kaudu awalduwad rahwa laialdasemate ringkondade waated, mis ei pruugi alati olla wõrdsed efindajate arwuga riigiwolikogus. See on seda enam wõimalik, kui kodanikud piirduwad poliitiliselt organiseerimatuina.

Kodanike poliitilise organiseerimise juhtes jäi peaminister ekspektatiiwsele ehk äraootawale seisukohale. Ta ei pidanud waidlematult õigeks, et parlamentliku riigikorra ja rahwa waimse ning materjaalse hüwangu huwides peaks poliitiline ühinemine toimuma poliitilis-parteilisel wõi klassiwaštolulisel alusel, ta märkis, et muema aja riigipoliitilised ettingud wõiwat peatselt jõuda muendatud organiseerimise alusteni, kuigi nad ei ole weel leidnud kitpsemat wormi, kuid ta ei seisnud iseenesest ka poliitilis-parteiliste wabaduste wõimaluste wastu, teadagi seadustega piiritletud kujul. Peaminister joowitas siin mitte ainult rutata. Kuni seadusi tehakse ja neid wastu wõetakse, on aega weel mõtelda ja tähelepanekuid teha. Nähtawasti kanduwad kodanike poliitilise organiseerimise wõimalused siis ka sügisesele riigikogu istungjärgule, sest peaministri poolt ette loetud 46 seaduseelnõu hulgas seisab ka ühingute ja nende liitude registreerimise seadus. Seni wist mingit muutust kujunenud olukorras oodata ei ole.

Wäga tähelepanuwäärtwa koha oma teadaandes reserweeris peaminister Eesti rahwastiku küsimusele koos laialdasema elureformiga, kuna mõlemad kahtlemata on üksteisega lähedalt seotud. Peaministri poolt esile tõstetud loosungit — Eesti rahwa arw kahekordseks — tuleb wist pooldada minimaalprogrammina meie iseolemise ja iseseiswuse kindlustamisel, ning kui K. Eenpalu walitsusel läheks korda siin targutamiste perioodist jõuda wälja tõeliste murranguteni, siis wõib talle küll tõsiselt soowida õnne. Kui meie ühiselu edasisel ehitamisel kõigi jaoks, kõigi ettewõtete juures ajutaks juba tõsisele kaalumisele, kas need kahandawad wõi soodustawad jõgiwust, ollakse selles küsimuses jõutud wõististi tuhli jamm edasi. Sest seni peab kahjuks küll K. Eenpalu jõnadega konstateerima, et me ei ole oma elu korraldamisel kuni wiimaste aastateni seda mõõdupuud mitte arwestanud, waid me oleme oma awalikkuses kui ka eraelus seda mõnikord isegi teadlikult ignoreerinud. Lasterikkad perekonnad ei ole leidnud eelistust ei töös, ei teenistuses, ei omandi pidamises, ei peawarju omamises. Elus näeme isegi wastupidist. Eelistust on wallalistel ja lasteta olijail peawarju leidmisel, teenistuje leidmisel ja paljudes muis asjus. On aga K. Eenpalu walitsus seadnud rahwaarwu kahekordistamise oma programmi keskpunktiks, tahaksime loota, et see tendents awaldub juba ka nendes seadustes, mida walitsus on lubanud riigikogule esitada sügisels. Siis on haaratud härjal sarwedest kinni, nagu üteldakse.

H. T.

KLOOGA
PANSION
KIRSCHBAUM
TELEFON KLOOGA 10 ja 25
Hinnad toa eest ühes ülalpidamisega
Kr 3 — kuni Kr 4 — päewas
Tuntud nea 1888.

Loodusvarade instituut täiendas koosseisu

23. mail peeti insenerikoja ruumides rohkearwulise liikmeskonna osawõtul loodusvarade instituudi täiskogu koosolek, kus peale instituudi liikmete koosseisu täiendamise otsustati rida olulise tähtsusega instituudi tegevusse puutuwaid küsimusi.

Koosolekut, mis toimus wäga üksmeelselt, juhatas instituudi nõukogu esimees prof. P. Kogerman.

Koosoleku algul mälestati surma läbi lahkunud liiget prof. E. Malteneki.

Pikema ettekandega instituudi senisest tegewusest nii üldiste korralduste kui ka sektsioonides teostatawate uurimistööde alal esines instituudi direktor J. Hüsse.

Instituudi töödele on palgatud uurimisassistentideks ja eriteadlasteks: geoloogia ja pedoloogia sektsioonis — E. Mõls, bioloogia sektsioonis — L. Sepp, metsanduse sektsioonis — A. Ostrat ja J. Visnapuu, põlewkiwi sektsioonis — K. Veske ja eri-uurimisülesannete täitjana J. Annusson, turba sektsioonis A. Avaste, ehitusmaterjalide sektsioonis — F. Kiviselg, orgaanilis-keemilise-tehnoloogia sektsioonis — A. Pantalon, anorgaaniliskeemilise-tehnoloogia sektsioonis R. Valdek ja käitiste organisatsiooni ja ratsionalisatsiooni sektsioonis — V. Errit.

Peale töökawades ettenähtud uurimistööde on instituudis olnud lahendamisel mitmed majandusministeeriumi poolt esitatud küsimused, nagu põlewkivi sügavkaewanduste asutamise küsimus, määrdeõlide destilleerimise ja puhastamise tööstuse asutamise küsimus, põlewkivituha kasutamise küsimus jne.

Ka on tulnud mitmeid küsimusi üksikutelt isikutelt savi, rauamaagi jne. uurimiseks.

Instituudi töö pidurdamise wältimiseks, juhul, kui aasta esimesel poolel tulud ettenähtud korras ei laeku, instituudi täiskogu wolitas nõukogu wajaduse korral tegema kulutusi alusvara arwelt, missugused summad kaetakse tulude laekumisel.

Nõukogu liikmetele kandidaatideks waliti ühel häälel ministriabi K. Jürgenson, prof. A. Parts, prof. H. Riikoja ja ins. A. Velner.

Metsapäewad arenewad hoogsalt

Metsanduslik propaganda kannab wilja. Üle maa korraldatakse ühiseid metsa- ja ilupuude istutamisi

Tallinna ümbruse lagendikud metsa alla

Kogu maikuu kestel korraldatakse riigimetsaametnike ja metsanduskonsulentide poolt metsaistutamise ja koduümbruse kaunistamise päewi koolinoortele, sõjawäeosadele, maal asuwaile organisatsioonidele ja tegelikele metsakasuatajaile. Kuna maikuu on juba lõpule jõudmas, siis on suur osa metsapäewadest juba selja taga ja tehtud tööde ulatuse kohta hakkab kogunema andmeid erametsanduse edendamise keskorgani, Eesti Metsaühingute Liitu.

Nagu esialgsetest andmetest nähtub, ületawad tehtud tööde tagajärjed kaugelt eelmiste aastate tagajärgi. Metsanduslik propaganda ja erametsanduse alal tegutsewad konsulendid on suutnud suuresti süwendada arusaamist talumetsanduse edendamise wajalikkusest. Eriti suurenenud on käesoleval aastal nende talupidajate arw, kes teostawad metsaraiumistöid mahawõetud metsade asemele, kui ka põllumajanduslikuks maaks ebasobiwatel aladel. Erametsanduse edendamisele on palju kaasa aidanud maapidajaile antawad riiklikud soodustused tasuta istutus- ja külwimaterjali, kui ka metsarajamise preemijate ja tasuta metsansduslku nõuande näol.

Igas maakonnas ilmneb suur huwi metsarajamistööde wastu ning talupidajate poolt esineti rohkesti soowidega tasuta puutaimede ja seemnete saamiseks. Tasuta metsaseemne saajate kõrwal leidub ka neid, kes metsa rohkuse tõttu tasuta seemet ei saa ja seda peawad ostma. Mitmed metsaomanikud on käesoleval kewadel ostnud puuseemet 10 kuni 20 kg.

Metsapäewad orkestri ja lauluga

Sõjawäeosadele, seltskondlikele organisatsioonidele ja kooliõpilastele korraldatawad ühised metsa ja ilupuude istutamised on kohati kujunenud pidulikuks sündmuseks, mida kaunistawad ühislaulud ja koguni orkestrid. Agaralt wõtawad osa metsapäewadest sõjawäeosad, istutades sõjawäeüksustele kuuluwatel maa-aladel suurel arwul pargi-, ja metsapuid. Seltskondlikud organisatsioonid ja koolid kaunistawad ilupuudega rahwamaju ja awalike teede äärl.

Seoses metsapäewadega demonstreeritakse linnades metsanduslikku õppe- ja propagandafilmi, mis annab ülewaate kodumaa metsadest ja metsamajanduslikest töödest. Propaganda kirjandusena levitatakse Metsaühingute Liidu poolt „Eesti Metsa“ metsapäewade erinumbrit, kus leidub pikemaid kirjutusi asjatundjate poolt metsa ja ilupuude istutamiseks ja talumetsade seisukorra parandamiseks. Samuti on trükitud 6500 eksemplaris eribrošüüri kase kasvatamisest ja kasutamisest, mida jagatakse asjasthuwitatuile.

Katseid tühja paepinna katmiseks puudega

Käesoleval kewadel jätkas Riigimetsade Talitus ja Metsaühingute Liit ühiselt katseid Narwa maanteeäärsete paealade metsamiseks. Eelmisel aastal wäikesematel katsealadel korraldatud katselapid Tondi kõrtsi, Nehatu ja Jõelehtme rajoonis on annud julgustawaid tagajärgi. Eelmisel aastal saadud kogemuste najal istutati maikuu alul Tondi kõrtsi juure 6-hektaariline maa-ala täis hariliku- ja mägimänniga. Kaitseks kariloomade wastu piirati täisistutatud ala okastraataiaga.

Narwa maanteeäärsed paealad ehk loopealsed ei kõlba põllumajanduslikuks kasutamiseks. Ainuke õige tee nende otstarbekohaseks kasutamiseks on wõtta neid metsa alla. Metsa istutamine neile paelagendikkudele ei ole kerge ülesanne. Peaaegu steriilsete alade muutmine metsakandjaks maaks nõuab aega ja kulu.

Metsa alla kawatsetakse tulewikus wõtta umb. 650 ha paealasid. Suurem osa maaomanikest, aru saades asja tähtsusest on annud nõusoleku tööde läbiwiimiseks. Esijoones on kawatsetud metsa istutamise töid teostada linna maadel Narwa maantee ümbruses.

Külaskäik Tartu imikute päewakodusse

Päewakodu on esimene sellesarnane Eestis

Tartu Lastekaitse ühingu poolt on ellu kutsutud wäikelaste ja imikute päewakodu. Wäikelaste päewakodu on töötanud juba 9 kuud, kuna päewakodu imikute jaoks on siiski seatud natuke üle kuu aega tagasi. Mõlemad päewakodud asetsewad praegu Kindral Põdra tänaw 27.

Esmaspäewa lõuna ajal Tartu Lastekaitse ühingu esimees dr. med. H. Madissoon tutwustas ajakirjanikke nende päewakodudega. Märkimist wäärib siinkohal kohe see, et Tartus ellukutsutud imikute päewakodu on esimeseks sellesarnaseks asutuseks kogu Eestis.

Imikute päewakodus on koguarwus 10 last, kuna wäikelapsi on päewakodus 26. Esialgu toodi niihästi imikud kui ka wäikelapsed päewakodusse hommikul kella 8 ja nad wiibiiji seal kuni kella 5 p. l. Emade palwel on niiüd aga seda aega kahe tunni wõrra pikendatud, kusjuures lapsed tuuakse päewakodusse kell 7 hommikul ja lahkuwad sealt kell 6 p. l. Lapsed kuuluwad kõik töölisemadele.

Wäikelapsed saawad päewakodus siiüa 2 korda, kusjuures neil toit tuuakse ühingu toitluspunktiist. Imiktele aga walmistatakse toit kohapeal. Esialgu olid imikute jaoks toidu ise kaasa toonud, kuid see osutus ebaotstarbekohaseks, sest piim ja muu toit ei hoidunud küllalt wärskena, mistõttu tekkijd lastel seedimisrikked jne. Muuseas märgitagu siinkohal, et päewakodusse wõetakse waštu ainult niisuguseid lapsi, kes on terved ja kes on warustatud selleks otstarbeliste arstitunnistustega. Lapsed peawad iga poolteise kuu järele läima linna emade ja rinnalaste nõuandlas järelewaatusele.

Ringkäigul päewakodudes wõis panna tähele, et wäikelastel on oma töö- ja mängulaud. Selle kohase mööbli on kinkinud tööstur Luther ja selle wäärtus on üle 300 krooni. Peale mängu- ja tööruumide on wäikelastel weel üks ruum, kus nad magawad. Magamiseks kasutatakse eriliji raamijid, mis asetatakse maha mängutuppa. Ringkäigu silmapilgul olid wäikesed mudilased agaralt ametis lõunaoote wõtmisega. Nagu kaswatajate seletas, maitsewat toit lastele ühiselt palju enam kui üksikult süües. Wäikelaste jaoks on ka siise seatud isolatsioonirumm, mida kasutatakse juhtumeil, kui mõni haigestub.

Imikute päewakodus on iga jaoks oma wooditi. Kodunt tulles riietatakse imikud ümber, kusjuures nende kodused riided pannakse kappi wastawalt neile määratud kohtadele. Nagu dr. Madissoon seletas, olewat imikutekodus esialgu olnud nuttu laialt, kuid niüid on imikud juba päewakodu „korraga“ harjunud ega mõtlegi enam nuttu.

Siilastamisel kõik imikud, peale ühe, magasid magusat und. Imikute päewakodus on ka olemas mängunurgad ja muu wajaline sisustus imikute jaoks. Imikute päewakodus on praegu kõige noorem laps 2,5-kuuline, kuna kõige wanem on wana 1 a. 9 kuud. Wäikelastekodus on kõige noorem 3-a. ning kõige wanemad 7-aastased.

Igalt lapselt tuleb wäikelastekodus maksa 3 kr. ja imikute päewakodus 5 krooni kuus.

Tehnikaüliõpilaskonna põhikiri jäi wastu wõtmata

Tallinna üliõpilaskonna esinduse koosolek, mis oli kutsutud kokku üliõpilaskonna põhikirja wastuwõtmiseks, peeti eile õhtul. Koosolekul wiibis ka üliõpilaskonna kuraator prof. O. Reinwald.

Üliõpilaskonna põhikirja teisel ning esinduse kawa kohaselt lõplikul lugemisel selgus, et põhikiri, mis esitati tutwumiseks prorektorile, on wiimase poolt saadetud tagasi koos mõningate parandustega ning täiendustega. Kuna wiimaste suhtes puudusid mitmete organisatsioonide esindajatel oma konwentide sesisukohad, siis otsustati põhikiri wõtta uuesti arutuse alla järgmisel esinduse koosolekul, mis peetakse laupäewal kell 4.

Ka otsustati lükata edasi seisukoha wõtmine Tartu üliõpilasühingu „Ümera“ wälismärkide suhtes, kuna neil on teatud sarnadus korp. Tehnola omadega.

Üliõpilaskonna wälistoimkonna liikmeteks wali üliõpilased H. Saare, A. Klaas ja G. Hangelaid.

Üliõpilaskonna esimehe asetäitjaks suwise wahe aja kestes waliti E. Leetmaa.

Tehnikaüliõpilastele praktikawõimalusi Tšehhoslowakkias

Tehnikaüliõpilaskonna esindaja V. Asow, kes wõttis osa Bratislawas Tšehhi üliõpilaskonna korraldusel peetud rahwuswahelisest tehnikaüliõpilaskongressist, jõudis eile tagasi Tallinna.

Tšehhi üliõpilaskonnaga loodud kokkuleppe kohaselt toimub edaspidiseit praktikantide wahetus mõlema maa üliõpilaste wahel. Sel suwel wõimaldub kahel eesti üliõpilasel praktiseerida Tšehhis masinaehituse alal. Kaks tšehhi üliõpilast aga saawad Eestis praktikandikohad ehitustööde juures.

Kongressist osawõtjaile korraldati pikem ringreis, mille kestes tutwuti paljude Tšehhoslowakkia linnadega, tööstustega ning waatamiswäärsustega. Ringreis kestis ligi kaks nädalat.

Eewalt Wiskeli põnewusromaan Eesti lähemast minewikust

33

Kahekssateistkümnes peatükk

Tedremadar läheb üle

Nad püüdsid ninuda, teadmata umbkaudugi, mis aeg oli — kas weel öö, hommik, wõi juba päewaeaw? Sest kuigi Wiirepit poldud löödud nimaseks nagu Tedremadarat, oli ta enne wiimase taas meelemärkusele tulekut ikkagi püüdnud magada — sest niiwiisi mõteldes, kirudes wabanemise luhtumist, teades, mis siimontaklastel on teokstil — nii oli ülalolek wõrdne piinapingile! Kõik need kahtlused ja lootused Eerika ümber, teadmine, et tal on pühaks kohuseks siit pageda ja teatada kõigest, kuhu waja — samal ajal teada ja tunda oma wõimetust —, lihtsalt hulluks oli tahtnud see ajada. Peagi kumises ta pea weel endisest uimastusest, liikmed, luud, kogu keha walutas ja kangestus. Kuid kui uni wahest tuligi, olid need hetked — wõi olid need siiski tunnid? — waid piinawate unenägude ja ilmsioloku segu, weel kurnawam ja mäsendawam kui ärkwel olek.

Kui kaua oli ta ninunud, mitu tundi umbeski oli möödunud pärast seda, kui Lemmel oli ta sidunud uuesti ja siis põlwehoobiga wirutanud alla esiteks tema ning lõpuks ka seotuna meelemärkusetu Tedremadara — tal polnud aja kestwusest lähemaid aimu.

Niiüd wähkresid nad uuesti, köidikute joonides randmetesse ja säärtesse, püüdes ninuda.

Kas selles mõrudas külmas keha ja kannatust jõowas winkklemises olid mööbunud tunnid wõi ainult weerandtunnid, aga lõpuks ülal ometi hakkas kuulduma sammude kõminat, kuskilt kaugematest ruumidest kõnelemistki.

Nii Wiirep kui Tedremadar olid mõttes kaalunud wabanemiswõimalusi. Olid katsunud oma kangestunud jõrmedega teineteise köidikuidki lahti päästa, kuid see ei õnnestunud — jõlmed olid tugewad ja nende jõrmed nõrgad, surnud. Wiimasel jõllisel katsel purskas Wiirepi kiiinte alt weri ja ta loobus oma katsest.

„Ega midagi, tuleb oodata, ja kas wõi mängida kommunisti!“ ütles wana kapral. „On ju ennemgi, jõja ajal, käidud waenlaste seljataga ja ejinetud komissarina... Wõi kui see Eerika ehk kuidagi aitaks.“

Wiirep ei wastanud. Polnud mõteti hakata jõnades wäljendama kõiki neid meeletuid ja wõimatuid kawasid, mida ta oli tundide kestes kaalunud. Neist ei teostu ometi ühtki, kui ei saa Eerikale seletada Tedremadara kuuldut ja ka seda, kuidas tõeliselt oli lugu wana kaprali siiatulekuga!

„Tambiwad seal ülal — aga et ka keegi waataks siia, kas oleme eluski!“ pahandas jälle Tedremadar. „Kõnelesite, et nad teile siiüagi toonud... Aga niiüd nähtawasti tahawad meid surnuks näljutada. Koonuse päralt!...“

„On ehk parenigi, et nad pole weel pööranud meile oma lahket tähelepanu,“ arwas Wiirep. „Ega neilt pole loota head — juba alul rääkis Mustwunts mulle mingisugustest kawatsustest, kus ta tahtwat kasutada mind. Usun, mu tuletwased ülesandeb pole nähtud ette just meeldiwatena...“

Ja jälle waikisid nad, ajude palawolikult töötades.

Wiirepi tulid ühed tugewad jammud otse nende kohale, lungile. Wist kontsaga põrutati, nii et neile pudenes näole tolmu ja liiwa. Ja siis hüüti:

„Hei, jaksad, ärgake üles ka wahest! Wõi olete juba kärwanud?“

Tedremadar rabeles weidi, kuid ta suu jäi kinni nagu Wiirepilgi. Nad mõlemad tundsid hüüdja hääleist. See oli Siimontak, Mustwunts.

Uuesti koputati lungile ja hüüiti:

„Noh, kaptenihärra, kaptenihärra! Teil peaks niiüd olema ju lõbusam ja seltsim — jõber tuli fiilla...“

Ja siis tigedamalt:

„Tänage oma junalat, et teie nuuskuril polnud kaasas teisi. Muidu olekime teile sinna alla lajatanud ühe käsigranaadi — ja oleksite ränunud teise maailma weidi warem, kui seda wõimalust pakume teile niiüd. Ja teadke seda, et kui niiüdki midagi weel peaks juhtuma, on meil esimeseks ašjaks teile ühe niisuguse plahwatawa muna läkitada. Kui on jõda, siis olgu jõda! Ja meie algame te närwse wabariigi kurnajate wastu jõda juba õige pea...“ Ta peatus hetkeks, et siis lõpetada:

„Seniks aga, härrad, weidi kannatage. Warsti tuuakse teile ka lõunat. Hilineb küll weidi, kuid jõjawangid peawad leppima kõigega — eks! Ja päris kõngeda me teid ilmaasjata ka ei lase — mul on teiega weel plaane!“

Sammud eemaldusid pärašt seda lahket seletust. Ja jälle oli waikus, nagu enneši.

„Ta ei kõnelnud midagi Eerikast!“ jositas Wiirep. „Tähendab, nad teda siiski ei kahtlusta... Wõi on ta niiüd lõplikult löönud mulle käega.“

„See daamike on teile ikka wist päris naha wahele läinud,“ resümeeris Tedremadar. „Koonus wõtaks, ikka esimeseks kõnelete temast! Noh, kas ta teile siis ennist... kuidas seda niiüd ütelda, andis lootustki?“

Wiirep waikis wiiwu, enne kui ta wastas:

„Jah. Ma lugesin seda ta silmist. Ma isegi olin walmis teda... teda kaenlasse tõmbama, kui ja praksatid seal akna all. Ta kohkus ning kartsime, et tuleb tagasi Lemmel. Olen walmis wanduma, ta poleks mulle rabelemud wastu...“

See oli üteldud kui ülestunnistus.

„Aga mispärast me teda niiüd nii meele tuletasin, selle põhjuseks on, et me ju tahame siit wabaneda enne, kui need kommunistid seal ülal algawad oma põrgulist plaani teostama. Ütlesin ju — Eerika on praegu me ainuke lootus.“

Tedremadar kohmeldas rahutult.

„Oleks ikka nagu weider, meil, wanadel sõjameestel, loota ainult ühele naisterahwale... Eks ole? Kui ometi jaaks kuidagi kurjawaimunnoodi niigi kangele, et jaaksime siit urkast wälja... Näeks jiis! Ta räägis lõunasöögist, mis jäänud hiljaks — ju siis ikka aeg on niikangel! Ehk õnnestub meil siis näha seda... preilit!“ lõpetas ta kuidagi wastumeelselt.

Wõis olla mööbunud kõige rohkem pool tundi, mille kestes nad kuulatasid kuskilt kaugemalt toast kõiwat jutukõminat ja samme, siis kuulsid awatawat uks nende kohal asetsewasse tuppa. Ja sellele järgnes hüüatus:

„Siimontak! Wõi Lemmel! Kuidas neile sinna alla seda jõõki jiis anda? Tulge abiks!“

Seekord oli Tedremadar see, kes oli kiiinarukiga wastu Wiirepi külge ja sosistas:

„Kuulsite?! See on ju Eerika!“

Jah, see oli tõepoolest Eerika hääl. Wiirep oli selle tunnud isegi ja wõpatanud. Tal polnud walmis mõeldud wähematki, mil wiisil ja toonil neinuga alata kõnelust. Mäletas ta ju selgesti, kui pettunult wihane oli olnud neiu pilk Tedremadara ilmumise järele. Ja kas ta kaaslased wõimaldawadki hetke, millal Wiirep jaaks talle sosistada seletawat selleši Jamburgi weretööst, millega need seal teiselpool piiri olid ta wõitnud oma leeri?

Luuk ülal kisti lahti. Ja jälle pidi Wiirep tiirk aega pilgutama walutawaid silmi, kui ta suutis midagi näha.

Neid oli seal juba wiis inimest: Eerika, Siimontak, Lemmel ja weel kaks meest, kes küll ainult korraks waatasid ülalt koopasse ja siis eemaldusid nägemispiirkonnast. Eerikal oli ühes käes kupliga petroolenmilamp, teises mingisugune toidunõu.

„Kas jälle peab minema sinna alla — neid poputama?“ küüis Eerika wastumeelselt. „Kui — siis mingu mõni teine, mina küll ei taha. Ena aasja — niisugustele üldse midagi jüüa anda!“ T hääles kõneles otsekohene wihkamine.

„Tõepoolest!“ arwas ka Lemmel. „Mis ne nuumata! Las' lamawad, kuni...“

Ja tahtis juba hakata luuki uuesti peale tõmbama. Siimontak ei ütelnud midagi, lõi käeg pööris minema.

Niiüd aga lõi Tedremadar omalt poolt jelk. Ja õige ootamatul toonil.

„Seltsimeheb!“ anus ta haledal ja tasasel toonil. „Seltsimeheb! Miks te siis minuft siin r määndate ja näljutate?! Olen waene tööraha poeg nagu teiegi...“

Siimontak pöördus ümber.

„„Töörahwas!“ ütles ta mõnitamalt. „Nu olete! Kes teid ajas siia? Tunnista parem üle miiüdaw hing.“

„Taewas tule appi — mina ja miiüdaw Tedremadar oli haawunud õiglus ise. „Kui n maailmajõjaegne lahinguseltsimees palub mi tulla endale appi ega kõnele pooli asjugi, m ettewõtted tal on käsil ja kelle wastu — kui n siis lihtsalt heast südamest tulen ta kutsel, siis pe sin mina olema osteta w...“

„Mis nendega jamada! Parem toppida ju kinni, kuni õhtul toome nad wälja,“ arw Lemmel.

„Kallid seltsimeheb!“ ägas Tedremadar jäl „Ei, ärge mind küll siia koopasse jätke. Mina rem... ma parem tulen teie poole üle.“

Siimontak muutus niiüd õige umbusklikuks:

„Mida tead sina meist wõi meie asjust, et köneled meie poole ületulemisest — nuuskur? K ja seda oled kuulnud wõi kellele kõnelenud? Rää wõi muidu...“ Paljutähendawa liigutusega w tis ta taskust rewolwri ja heljutas seda käes.

„Mis mina teen?“ kordas Tedremadar. „M midagi muud kui seda, mis see Wiirep siin m on kõnelnud. Et teil minewat warsti mäss kurnajate wastu... Wähe aja eest ju te isegi üt ütė midagi selleiarnast.“

„Ning ja arwad, et me ju praegust juttu i tulemisest usume...“

Hodza-Henleini läbirääkimised

Loodetud rahunemist ei tulnud

Uusi vahejuhtumeid. — Tšehhoslovakkia piiridel asendati tollivalvurid sõduritega. — Sudeedi-sakslaste rahvasaadikut ründas rahvas käetõstmise eest. — Erapooletud vaatlejad Tšehhoslovakkiasse?

Praha, 24. 5. (ETA) (DNB) Sudeedi-sakslaste ringkondadel on mulje, et Hodza-Henleini läbirääkimine esmaspäeval ei ole toonud loodetud rahunemist. Paljudest sudeedi-sakslaste ringkondadest ja eriti piirirajoonidest teatatakse nutest vahejuhtumitest.

Praha, 24. 5. (ETA) (DNB) Sudeedi-sakslaste erakond teatab: Konrad Henlein lahkus Prahast. Peaminister dr. Hodzaga ja teiste valitsuse liikmetega peawad kontakti sudeedi-sakslaste erakonna parlamendirühma esindajad, et saawutada normaalsete olukordade jalulseadmist.

Praha, 24. 5. (ETA) (Reuter) Ametlikes ringkonnis peetakse peaminister Hodza ja Henleini esmaspäevaseid läbirääkimisi õnnestunuks. Läbirääkimised on toimunud sõbralikus toonis. Kuuldawasti jatkatakse läbirääkimisi sudeedi-sakslastega kolmapäeval. Siin loodetakse, et mõtete wahetamine peaministri ja sudeedi-sakslaste wahel awaldab head mõju wähemusrahwuste probleemi lahendamisel, kuigi praegu on weel wõimatu ütelda midagi täpsemat wähemusrahwuste statuudi asjus.

Bernhardsthal, 24. 5. (ETA) (DNB) Ka teisipäeval on Tšehhoslowakkia poolel tugewdatud walwet piiril. Kõikjal on tolliametnikud asendatud sõduritega ja reserwwäelastega.

Praha, 24. 5. (ETA) (DNB) Teisipäeval lõuna paigu tungiti sudeedi-sakslaste rahwasaadikule Bichholzile Bruezi raekoja ees kallale, kui ta terwitas üht oma tuttawat käe ülestõstmisega. Politsei teadaande järele woolas sündmuspaigale kokku hulk rahwast, kes aga hiljem uuesti laiali walgus. Kaks isikut on wangistatud. Rahwasaadikule kallaletungijate wastu on alustatud juurdlust.

Praha, 24. 5. (ETA) (Havas) Kogu Tšehhoslowakkias walitseb rahu. Ei ole ajet leidnud ühtki wahejuhtumit, wälja arwatud mõned wäiksemad tülid, mis puhkesid Chebis kahe või kolme Tšehhi sõduri ja sudeedi-sakslase wahel.

Pariis, 24. 5. (ETA) (DNB) „Oeuvre", käsitledes Tšehhoslowakkia sündmusi, kirjutab, et Londonis ja Pariisis kawatsetawat saata Tšehhoslowakkiasse erapooletuid waatlejaid, kui mitte pikemaks ajaks, siis wähemalt kogukonnawalimiste perioodiks. Samal ajal need waatlejad uurikšid kohapeal mitmesuguseid probleeme, et nad wõikšid siis esitada ühiselt ettepanekuid, kirjutab leht.

Berliin, 24. 5. (ETA) (Reuter) Kuigi Saksa ajakirjandus tunnistab seisukorra paranemist, peab ta siiski tarwilikuks walwel olla Tšehhoslowakkia piiril, et wältida wiimaste päewade wahejuhtumite kordumist.

Saadikud saabuvad

Pariis, 24. 5. (ETA) Tšehhoslowakkia saadik Pariisis Osuský asus teisipäeval pärast lõunat teele Prahasse. Prantsuse poliitilisis ringkonnis ollakse arwamisel, et Osuský wiib oma walitsusele mõned Prantsuse walitsuse ettepanekud. 26. mail saabub Prahasse ka Tšehhoslowakkia saadik Londonis Masaryk, et isiklikult tutwustada president Beneschit ja peaminister Hodzat Londoni meelsoludega.

Saksamaa on sõjaks valmis aastal 1939

London, 24. 5. (ETA) (Reuter) Esseg'is eile õhtul kõnet pidades wanameelne rahwasaadik Churchill ütles: Minu loodan endiselt rahulikku lahendust, sest minul on põhjust arwata, et need Henleini plaanid, mida ta mulle Londonis kirjeldas, ei tohiks olla mittewastuwõetawad Tšehhoslowakkia walitsusele. Kui sõda, nagu ma loodan, wälditakse, siis wõlgnetakse selle eest tänu kollektiiwse julgeoleku hädaabile. Wäga autoriteetsed isikud arwawad, et Saksamaa ei ole praegu walmis suuremaks maasõjaks, kuid ta wõib seda olla 1939. või 1940. aastal, ja siis wajame meie ka palju suuremaid jõudusid. Miks ei peaks meie püüdma ühendada kõiki Doonau- ja Balkaniriike tugewamaks liidus rahu kaitsmise huwides, ja miks ei peaks Suur-Britannia ja Prantsusmaa neid toetama, kui mõnele neist kallale tungitakse, küsis Churchill.

Saksamaa tahtis mobiliseerida

Hitler esimest korda oli sunnitud muutma oma tegewuskawa

Pariis, 24. 5. (ETA) (Havas) Käsitelles Tšehhoslowakkia küsimust, Bourgues kirjutab „Petit Parisien'is" muuseas: Tänu Pariisi ja Londoni walitsuste lepituskatsetele, on laupäewast saadik palju ära tehtud. Saksamaa oli jõudnud niikaugele, et ta tahtis mobiliseerida oma wägesid. Sellele olekspärgnenud teisi mobilisatsioone, ja Euroopa oleks sattunud sõjaohtu. Nüüd aga peetakse läbirääkimisi ja arwatawasti jatkatakse neid läbirääkimisi ka edaspidi, waatamata kõigile raskustele, sest iga riik teab nüüd, mida tal tuleb arwestada jõu tarwitamisel.

Kerillis kirjutab „Epoque'is", et julgus tekitab julgust. Tšehhide julgus on jätnud sügawa mulje prantslastele ja inglastele. Euroopa on jälle teadlik oma ülesannetes ja tal on usaldust oma jõududesse. Tšehhoslowakkia mängib tänapäewal sama osa, mida mängis Belgia 1914. aastal. Wäikesed rahwad peawad saatuse ülesandel mõnikord täitma kõige kõrgemaid ülesandeid.

Proua Tabouis tähendab „Oeuvre'is", et seisukord on ebakindel. Seepärast, et Prantsusmaa, Inglismaa ja Nõukogude Liit olid otsustanud toetada Praha pingutusi Tšehhoslowakkia puutumatuse kaitseks, oli Hitler esimest korda sunnitud muutma oma tegewuskawa. Ent see ei tähenda weel mitte, et ta oleks loobunud oma plaanist.

Kriisi polevat olnudki . . .

Berliin, 24. 5. (ETA) (Reuter) Nii Saksa ajakirjandus kui ka Saksa ametlikud ringkonnad kujutawad nüüd asja nii, nagu poleks rahwuswahelist kriisi möödunud nädalalõpul üldse olnud. See kriis olewat olnud ainult Briti ettekujutuses... Saksa ametlikud ringkonnad seletawad, et ei ole olnud mingit tõelist kriisi, Saksamaal ei olewat olnud wähimatki soowi asjade käiku forsseerida. Ent awalik arwamine wälismaal, eriti Suur-Britannias, olewat olnud teissugusel arwamisel.

Hitler jääb esialgu Berchtesgadeni, et end wälja puhata oma Itaalia-reisi wäsimusest, töötades peamiselt riigi arhitektuuriliste kawade alal.

Punaarmee marsiks Rumeenia kaudu appi?

„Helsingin Sanomate" kaastööline teatab Moskwast, et Nõukogude Liidu wälisasjade komissar Litwinow jõudis esmaspäewal Pariisist tagasi ja Stalin wõttis ta wastu samal päewal. Litwinow esitas Stalinile aruande rahwuswaheliselt seisukorrast. Wastuwõtul wiibis ka rahwakomissaride nõukogu esimees Molotow. Litwinow wõttis selle kõneluse järele weel samal õhtul wastu Tšehhoslowakkia saadiku Moskwas, kelle Molotow oli wõtnud wastu eelmisel päewal. Hästiinformeeritud ringkondades kõneldakse, et Litwinow teatas Tšehhoslowakkia saadikule, et Nõukogude Liit ei jäta ühelgi tingimusel Tšehhoslowakkiat abita. Kui Tšehhoslowakkiat peaks rünnatama nüüd või hiljemini, saadab Nõukogude Liit Tšehhoslowakkiale tunduwal hulgal lennukeid ja ka punaarmee toetab teda maa poolt. Punaarmee marsiks sel juhul Rumeenia kaudu, soowigu wiimane seda või mitte. Kui Rumeenia wabatahtlikult ei peaks laskma Nõukogude sõjajõude marsside läbi oma territooriumi, wallutab Nõukogude Liit Bessaraabia.

ILMUSID. Fr. Tuglas.

VÄIKE ILLIMAR I

Teine trükk. Hind broš. Kr. 3.—, köites paremal paberil Kr. 4.

Kõik arvustajad on üksmeelselt leidnud, et Fr. Tuglase «Väike Illimar» on väärtuslikumaid teoseid meie viimaste aastate ilukirjanduslikus toodangus.

Saanud Raamatufondi ja Tallinna linna I auhinna.

Prof. E. Tennmann,

USK JA MAJANDUS

Hind broš. Kr. 3.50, köites Kr. 4.50

Kadunud prof. Tennmanni viimne töö käsitleb majandusliku elu suhteid usueluga, riivates ühtlasi ka hilisemaid majandusvoole, eriti marksismi. Ta esitab oma seisukohad temale omases vaimukas aga lihtsas ja selges esitusviisis, mis teeb raamatu loetavaks ja haaravaks igaühele, kes tunneb huvi majanduslik-sotsiaalsete ja usuliste küsimuste vastu.

El. Sell, P. Seel

EESTI-SAKSA SÕNARAAM

Teine parandatud ja täiendatud trükk. Hind broš. Kr. 6.75, köites ja par

Raamat, mis oli ammu oodatud ja on vajaline kõigile nii koolis kui

Selle raamatu esimese trüki läbimüük pooleteise kv

väärtust ja vajalikkust.

Ilmumas:

Aleks. Kaelas: **Töökaltse seaduste ja m**
M. Kunzewiczowa: **Võõramaalanna.** Poola ro
Ed Laaman: **Juhan Luiga. Elu ja mõt**
E Ludvig: **Napoleon II osa.**
Fr. Tuglas: **Teekond Hispaania.** 3. t

O.-ü. „Noor-Eesti Kirj

Tartus, Gustav-Adolfi 8, tel. 2-66, posti jookse

Hiinlaste seisukord kriiti

Meeleheitlik vasturünnak. — 20 diviisi ümber piiratud

Hankou, 24. 5. (ETA) (Reuter) Hiinlaste seisukord Kaifengis (Honani provintsi pealinn) on kriitiline. Kaks Jaapani kolonni on marsimas linna peale. Hiinlased on alustanud meeleheitlikku wasturünnakut tankide toetusel, et tõkestada jaapanlaste edasitungi. Samal ajal jaapanlased tungiwad edasi Tšengtšou juurest, kus ristlewad Peking-Hankou ja Lunghai raudteed. Tšengtšou on jaapanlaste järgmine tähtsam eesmärk pärast Sutšou wallutamist. Praegu on käimas ägedad wõitlused Tšengtšou ümbruses. Ülemjaapanlaste kolonn on Lojangi kohal tulnud üle Kollase jõe umbes 100 nepool.

Tokio, 24. 5. (ETA) (Reuter) Hiinlaste seisukord Kaifengis (Honani provintsi pealinn) on kriitiline. Kaks Jaapani kolonni on marsimas linna peale. Hiinlased on alustanud meeleheitlikku wasturünnakut tankide toetusel, et tõkestada jaapanlaste edasitungi. Samal ajal jaapanlased tungiwad edasi Tšengtšou juurest, kus ristlewad Peking-Hankou ja Lunghai raudteed. Tšengtšou on jaapanlaste järgmine tähtsam eesmärk pärast Sutšou wallutamist. Praegu on käimas ägedad wõitlused Tšengtšou ümbruses. Ülemjaapanlaste kolonn on Lojangi kohal tulnud üle Kollase jõe umbes 100 nepool.

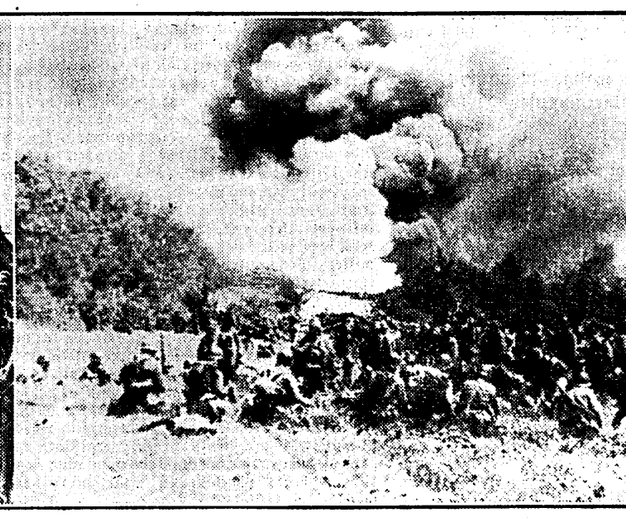
Tokio, 24. 5. (ETA) (Reuter) Hiinlaste seisukord Kaifengis (Honani provintsi pealinn) on kriitiline. Kaks Jaapani kolonni on marsimas linna peale. Hiinlased on alustanud meeleheitlikku wasturünnakut tankide toetusel, et tõkestada jaapanlaste edasitungi. Samal ajal jaapanlased tungiwad edasi Tšengtšou juurest, kus ristlewad Peking-Hankou ja Lunghai raudteed. Tšengtšou on jaapanlaste järgmine tähtsam eesmärk pärast Sutšou wallutamist. Praegu on käimas ägedad wõitlused Tšengtšou ümbruses. Ülemjaapanlaste kolonn on Lojangi kohal tulnud üle Kollase jõe umbes 100 nepool.

Tokio, 24. 5. (ETA) (Reuter) Hiinlaste seisukord Kaifengis (Honani provintsi pealinn) on kriitiline. Kaks Jaapani kolonni on marsimas linna peale. Hiinlased on alustanud meeleheitlikku wasturünnakut tankide toetusel, et tõkestada jaapanlaste edasitungi. Samal ajal jaapanlased tungiwad edasi Tšengtšou juurest, kus ristlewad Peking-Hankou ja Lunghai raudteed. Tšengtšou on jaapanlaste järgmine tähtsam eesmärk pärast Sutšou wallutamist. Praegu on käimas ägedad wõitlused Tšengtšou ümbruses. Ülemjaapanlaste kolonn on Lojangi kohal tulnud üle Kollase jõe umbes 100 nepool.

Tokio, 24. 5. (ETA) (Reuter) Hiinlaste seisukord Kaifengis (Honani provintsi pealinn) on kriitiline. Kaks Jaapani kolonni on marsimas linna peale. Hiinlased on alustanud meeleheitlikku wasturünnakut tankide toetusel, et tõkestada jaapanlaste edasitungi. Samal ajal jaapanlased tungiwad edasi Tšengtšou juurest, kus ristlewad Peking-Hankou ja Lunghai raudteed. Tšengtšou on jaapanlaste järgmine tähtsam eesmärk pärast Sutšou wallutamist. Praegu on käimas ägedad wõitlused Tšengtšou ümbruses. Ülemjaapanlaste kolonn on Lojangi kohal tulnud üle Kollase jõe umbes 100 nepool.

Tokio, 24. 5. (ETA) (Reuter) Hiinlaste seisukord Kaifengis (Honani provintsi pealinn) on kriitiline. Kaks Jaapani kolonni on marsimas linna peale. Hiinlased on alustanud meeleheitlikku wasturünnakut tankide toetusel, et tõkestada jaapanlaste edasitungi. Samal ajal jaapanlased tungiwad edasi Tšengtšou juurest, kus ristlewad Peking-Hankou ja Lunghai raudteed. Tšengtšou on jaapanlaste järgmine tähtsam eesmärk pärast Sutšou wallutamist. Praegu on käimas ägedad wõitlused Tšengtšou ümbruses. Ülemjaapanlaste kolonn on Lojangi kohal tulnud üle Kollase jõe umbes 100 nepool.

Sõjapilte Hiinast. *Vasakul — hiinlased on taganedes hävitanud kõik sillad; jaapanlased ületamas jõge pioneeride poolt chi mal — taganemisel süütavad Hiina väed ka kõik majad, et jaapanlased ei leiaks kuski peavarju.*

Kõik valmis sõjaks

Tšehhoslovakkias uusi reservväelasi lippude alla. — Kaevikud ja okastraataiad piiril. — Prahas katustel kuulipildujad ja lennukitõrjekahurid

Warsfawi, 24. 5. (ETA) (DNB) Poola lehed awaldawad Prahast uusi teateid sõjawäelistest ettewalmistustest Tšehhoslowakkias piki Saksa piiri. „Kurjer Czerwonny" teatab, et antode ja jalakäijate liikumine üle piiri on ikka weel täiesti seismas. Kõik Tšehhoslowakkiast tulewad rongid saabuwad mitmetunnise hilinemisega. Osa maantedest on suletud barrikaadidega. Ühes piiriäärses lindas olewat katkestatud elektriandmine. Tšehhi sõjaminister olewat teinud une korralduse nute reserwwäelaste kokkukutsumiseks. Meeleolu Prahas olewat ärew. Elanikud wõtwat pankadest wälja oma hoiusummad, kirjutab leht.

„Wieczor Warszawski" toonitab, et paljudes kohtades piiril olewat ehitatud betoonwarjendeid, kuhu on paigutatud kuulipildujaid. Mõnes kohas on näha ka kaewikuid ja okastraattõkkeid. Kõikidele ristteedele ja sildadele olewat paigutatud tšehhi politiiliste kaitseorganisatsioonide korrawalwureid. Prahas olewat paigutatud katustele raskeid kuulipildujaid ja isegi lennukitõrjekahureid, kirjutab leht.

Rahvusriik rahvuste riigiks

Tšehhoslovakkia riik enese ümberkujundamisel

Praha, 24. 5. (ETA) (Havas) Henleini eilne läbirääkimine peaminister Hodzaga on ainult edasiste läbirääkimiste alguseks. Neil läbirääkimisil on eluline tähtsus Tšehhoslowakkiale, sest kui nad õnnestuwad, siis muudetakse Tšehhoslowakkia põhiseadust. Rahwusriik peab andma ruumi rahwuste riigile, milles üksikutel rahwustel oleksid ühesugused õigused. Küsimus on niiwõrd tõsine, et läbirääkimisi ei saa wiia paari päewaga lõpule. Peaminister Hodza peab läbirääkimistest informeerima mitte ainult ministrite nõukogu, waid ta peab nõu pidama ka riigipresidendiga ja erakonnajuhtidega. Uute määruste wastuwõtmiseks parlamendi poolt on waja kahe kolmandiku enamust. Peale Henleini erakonna peaks uute statuutide poolt häälestama ka osa wastasrinnast, eriti slowaki autonoomne rahwaerakond. See erakond nõuab arwatawasti wähemusrahwuse statuudi rakendamist ka slowakkide kohta. Asjaolu, et walitsuse esindajad saadetakse Gbyniasse Ameerika slowakkide delegatsiooni wastu wõtma, tõendab, et Praha ei kohtu tagasi ohwritest rahu päästmise huwides. Kuna wähemusrahwuste statuudi käiwad kõigi wähemusrahwuste kohta, siis on ka poolakatel, ungarlastel ja ruteenlastel õigus ütelda oma sõna.

Uusi professoreid ja dotsente

Tartu, 25. 5. Ülikooli nõukogu koosolekul otsustati esitada wabariigi presidendile ametist wabastamiseks oma soovil tervislikel põhjustel lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse adj. prof. J. Ainson.

Põllumajandusteaduskonna metsakasvatuse adj. prof. K. Veermets otsustati esitada kinnitamiseks samale õppetoolile erakorraliseks professoriks. Samuti esitatakse kinnitamiseks ka õigusteaduskonna tsiwiilõiguse adj. prof. L. Leesment erakorraliseks professoriks samale õppetoolile.

Loomaarstiteaduskonna weterinaarhügieeni adj. prof. J. Kaarde esitatakse erakorralise professori kohale kinnitamiseks.

Kiideti heaks arstiteaduskonna esitusel dr. med. J. Sibula walimine füsioloogia ja füsioloogilise keemia dotsendiks, ja dr. med. E. Kirnmanni walimine dotsendiks kirurgia alal.

„Pearu" Pärnus

Eile õhtul saabus erakordselt Pärnu sadamasse aurulaew „Pearu", et seal laadida maha umbes 90 tonni kaupa. Laewal wiibis ka 12 huwireisijat.

Vabaduse Risti aastapäeva paraad

Neljapäewal kell 12 päewal korraldatakse Wabaduse Risti 19. aastapäewa puhul Tallinnas Wabadusväljakul paraad, mis toimub WR kawaleride austamiseks.

Wabaduse Risti wendade Tallinna osakonna liikmeil tuleb koguneda hiljemalt kell 11.30 „Estonia" teatrimaja ette, kust riwis minnakse paraadiplatsile. Pärast paraadi on osakonna liikmetele korraldatud traditsiooniline lõunasöök „Sõdurite Kodus", kuhu minnakse kolonnis orkestri saatel.

Algas Türi saatejaama wastuwõtmine

Riigi ringhäälingu poolt määratud komisjoni poolt algas Türil ringhäälingu Türi saatejaama sisseseadete wastuwõtmine. Wastuwõtukomisjon, kuhu kuuluwad ins. A. Lofsmann, ins. E. Männik, ins. H. Wõrk, ins. K. Leesment ja L. Stürmer ja riigikontrolli esindaja, on ajanud juba tegema wastawaid mõõtmisi. Komisjon töötab nädalapäewad mille järele peab selgunma lõplik wastuwõtt. Türil wiibib ka ringhäälingu direktor F. Olbrei.

GINOVKER'i „Sõber" schokolaad

saab kindlasti ka Teie sõbraks.

Võimaldatakse õigusteaduskonna osaline lõpetamine

Lõpetajad saaksid teenistused keskmistele ametikohtadele

Ülikooli õigusteaduskonnas töötatakse praegu magistri- ja doktori-kraadi korra reformimise alal. Sanuti on praegu õigusteaduskonnas kaalumisel kord, mille järele mõned üliõpilased, kes eeskätt majanduslikel põhjustel on takistatud edasi oppimast, saaksid lõpetada õigusteaduskonna osa kursuse ulatuses, kusjuures nad oleksid mõeldud awalikkudeks teenistujateks keskmistele ametikohtadele. Riigugustel üliõpilastel, kes saaksid säärast soodustust kasutada, peaksid olema õiendatud eksaamid eeskätt awalikõiguslikkude õppeainete rühmas ja peamiselt just haldusõiguses. Samuti peaksid nad olema õppinud ülikooli õigusteaduskonnas wähemalt 2 aastat.

Kuidas ja misugustel eeldustel üliõpilased osa õigusteaduse kursuse ulatuses lõpetada saaksid, selles juhtes ei ole weel praegu täielikku selgust, waid need küsimused on alles teaduskonnas lahendamisel.

Kodukaunistamine omawalitsustele sunduslikuks

Praegused hoogtöö-komiteed ümbermoodustamisele

Hiljuti kehtima hakanud loodushoiu seadusega on kodukaunistamise arendamine arwatud omawalitsuste kohuslike ülesannete hulka. Kodukaunistamise alaigakülgseks arendamiseks tähendatud seaduse § 16 näeb ette walla- ja linnawalitsuste juure kodukaunistamise komiteede moodustamise. Need komiteed koosnewad kahest wastawa walla- wõi linnaomawalitsuse esindajast ja wähemalt kolmest sama omawalitsuse administratiiwpiires elutsewast seltskonnategelasest, keda omawalitsus on kutsunud komiteede töödest osa wõtma.

Kuna senised kohalikud kodukaunistamise hoogtöö komiteed on loodud erawiisiliselt ega wasta seaduse eeskirjadele ja mõnes kohas need hoogtöö komiteed üldse weel puuduwad, siis tuleb nüüd walla- ja linnawanemail astuda samme kodukaunistamise komiteede moodustamiseks seaduses ette nähtud koosseisudes.

Kuna uus seadus ei sisalda lähemaid juhiseid ja seaduse rakendamiseks pole weel antud määrusi, siis on mõned maawalitsused juba asunud oma piirides olewaile walla- ja linnawalitsustele juhiseid andma kodukaunistamise komiteede ellukutsumiseks ja nende tööle rakendamiseks.

Poola kirjandust Leedu keele

Leedu tuntud romaanikirjanik Newerawicius on tõlkinud leedu keele Poola kirjanduse meisterteose, Nobeli-laureaadi Reimont'i romaani „Talupojad". Tõlkija on püüdnud teost edasi anda kõigi peensustega.

Katastroo Aus

Graz, 24. 5. (E tuskatastroofis on ain saanud umbes 30 isik nud 6000 inimest. F kogunenud 32 isikut, mist. Teisipäewa hom torpaat Wiinist. Kun warisenud, siis uputus katusele. Nad kõik p Uputusweed on niiüd

Austria valitsus

Wiin, 25. 5. (E diga on ümber korrald walitseja Seyß-Inqu hiks ja siseministriks. takse ka haridusministee walitsusjuhi ja siseminist nister Klausner. Ministe bandus- ja rahaministrik hib minister Reintaler liikwideerimisel olewat k berkorraldamise tagajärje rahaminister Neumayer, hoolekandeminister Jury

CREME

Varastati 1½ väärtuse

Pariis, 24. 5. (E tidekauplejalt van Strube 1½ miljoni frangi wäär autoönnetus, kus ta kaota metamisel ta tegi findlaks kott 4000 Belgia frangi kaasas ühes wäikeses kotiga teostanud üks neist isik Struberile.

Läti kalanduse

Pärnu, 25. 5. tööministeeriumi kalandu wigs ning kalanduse tundsid erilist huwi siin Lätis, ja nimelt Liibaw ettewõte. A. Tolli wõru wat aga suurem kui lät busid naabrid asjaga tu

Pärast küllaltki küla kalanduse olukorraga ja saabusid aukol Pärnu h wõtsid wastu kohalik ka wabriku omanik Tolli.

Kalandusseadus paneb rääkima

Kaks riigivolikogu koosolekut

Vaidlused jatkuvad

Raskusi ei taheta teha

Riigivolikogu pidas teisipäeval kaks koosolekut — ühe algusega kell 1,15 e. l. ja teise pärast lõunat, alates kell 5,15 ning lõpetades kell 9 õhtul.

Kohe esimese koosoleku avamise järele tegi juhataja J. Uluots teatawaks wabariigi presidendi käskkirja walitsuse ametisse kutsumise asjus. Uus wabariigi walitsus oli täies koosseisus ilmunud walitsuse tooli. Diplomaatkonna looshis wõis näha Soome saadikut P. J. Hynnist ja Läti saadikut E. Kreewinschi. Weidi rääkimisi oli päewakorra pärast, mille esimeseks punktiks peaministri teadaanne wabariigi walitsuse töö. juurdadest ja ülesannetest.

Rwl. J. Wain arwas, et mainitud teadaanne ei wõimalda läbirääkimisi. Normaalsel aga rahwaesindus peab poliitiliste küsimuste kohta oma seisukoha awaldama, ja siis, kui walitsus seda on arwestanud, innutma endale mõtta walitsuse töö eest wastutust.

Ta pani ette nimetada peaministri esimesiit seletuseks.

Juhataja J. Uluots selgitas, et on tegemist teadaandega, mis on esitatud riigikogu töökorra § 17 põhjal, ning walitsusel on käesolewal korral õigus määrata, misjuguses korras ta soowib teha oma awaldusi, kas seletuse wõi teadaande korras. Walitsus peaministri näol on leidnud wajalikuks teha oma awaldus teadaande korras. Seepärast ei saanud juhataja J. Waini ettepanekut panna häältamisele.

Ka faktiline märkus ei ole teadaande puhul lubatud

Päewakord wõeti wastu ja juhataja andis sõna peaministrile K. Eenpalule, kelle teadaanne, mis meil on toodud eraldi, kestis umbes 1¾ tundi. Pärast selle ärakuulamist küsis faktilisteks märkuseks sõna rwl. J. Tõnisson.

Juhataja teatas, et walitsuse teadaannetele läbirääkimisi ei järgne ning seega oleks päewakorra punkt läbi. Mis puutub sõnawõtmisesse faktilisteks märkuseks, siis juhataja leidis, et kodukorra § 89 alusel on tal raske kohe eitawalt wõi jaatawalt otsustada. Et selles asjas wõimalikku pretsedenti loowat juhust otsustada, tuleb asi läbi arutada teiste juhatuslikkunetega. Selleks kuulutati wiieminutiline waheaeg.

Pärast waheaega, mis wältas 32 minutit, seletas juhataja, et kui kodukorra alusel wõimaldada walitsuse teadaande juures ka faktilisi märkusi, siis wiimased wõiksid areneda nõnda, et nendest kujuneks omapärane läbirääkimine, olgugi piiratud kujul ja ulatuses. See aga oleks wastuolus riigikogu töökorra § 17 esimese lõike lõppeeskirjadega. Seepärast ei ole wõimalik antud korral esitada faktilisi märkusi.

Koosolek lõpetati kell 3,45.

Teine koosolek,

mille päewakorras oli kalandusseadus, algas esimehe J. Uluotsa juhatusel kell 5,15 p. l.

Eelnõust andis pikema ja üksikasjalikuma ülewaate komisjoni aruandja J. Uuemaa. — Järgnes rohkesti sõnawõtmist, mis sel koosolekul weel ei lõppenudki.

R. Penno leidis et seaduseelnõu teeb õieti tegemist pisiküsimustega. Need tuleks jätta kõrwale ning peaks korraldatama suuremaid küsimusi, mille all kõneleja näis peamiselt mõtlewat kalamehe majandusliku seisukorra parandamist. Kalapüügi peaks ratsionaliseerima, wiima laewad kaugemateele wetesse ning pealeselle jätma kohanikule õigus, et ta wõib kalapüügimist oma maa peal lubada mitte ainult omastele, waid ka oma sulastele.

J. Kokk samuti ei olnud rahul eelnõuga. Ei ole õiglane, kui kalandusseaduse wastuwõtmisega kitsendatakse nende inimeste õigusi, mis neile teatud weekogu kohta olid lubatud kogu aeg, ilma et teadaks ette otsekohe seid ja kaaluwaid põhjusi. Teiseks ei ole õige, et kalandusseadusega hakatakse kaitsma kalbaomanike huwisid.

L. Johanson pidas kalandusseadust tarwilikuks, kuid leidis, et kõnesolew eelnõu ei käsita majanduslikke ja sotsiaalpoliitilisi küsimusi. Eelnõu ülesandeks on, anda neis weekogudes, mis waremalt kuulusid mõisnikele ja meie iseseiswuse ajal riigile, kalapüügi õigus kalda omanikele. See ei ole aga otstarbekohane. Ei ole ka õige, et nüüd hakatakse kõigis wetes kohanikele kehtima kalapüügi käsitsengega. Parem oleks, kui jäetakse kalapüügi õigus kõigile kohanikele weekogudes, kus see weni on lubatud, ja et need weekogud jääksid riigi kätte.

J. Wain waatles eelnõu juriidilisest seisukohast, leides selles nii mõningaidki puudusi, wastuoksusi ja ebaäpsusi, mis tuleks kõrwaldada.

Pikemalt peatus eelnõu juures prof. A. Piip, märkides sissejuhatuseks, et kui kõnesolew seadus saadi itte, siis jäi õige paljudel muljе, et see on „Sakon uratschetschnoi imperatorskogo jurjewskogo uniwersiteta" (Tartu keiserliku ülikooli põhikõigi seadus), kuna aga hulk seadusi, mis hiwitas enam, nagu täiendus, koosolekute seadus jne., anti dekreedi korras. Kõnesolew eelnõu on isegendast süütu eelnõu, kuid temal on see hea tüüp, et riigiwolikogu liikmed on hakanud wõtma sõna ja sellega on waikiwast parlamendist saanud kõnelew parlament.

Kõneleja konstateeris, et praeguse seaduse sõit on ilmnähtawalt teinc kui see oli 1923. a. seadusel: mitte et kalakaswandust ja kalakaitset kõwemaks teha, waid et kalbaomanikule anda omandusõigus wee peale. See on maareformi jatkamise seadus, ehkki teises suunas.

Teatud riigi õigused weekogude peale annaksime selle seadusega üle üksikutele eraomanikele. On tõenäoline, et 200 järwe läheb riigilt ära. Teame, et meil on Eestis 1700—1800 järwe, jõed wälja arwatud. Seega on riigilt äraminewate weede kalbaomanike hulk wõrdlemisi suur. Kui ühiskondlik wajadus nõuab, et tuleks kalbaomanikele anda õigus weekogudele, siis wõime seda teha, aga meil tuleb kaaluda, kas selleks on õigustust wõi mitte. Peab otsekohe üttlema, asja juure sisuliselt tulles, — mulle ei ole see wajadus selge. Minul on ka üks wäike jõeäärne kohake, kus on ühe kilomeetri ulatuses jõekallast ja peab üttlema, et mul ei ole wähemalt huwi saada selle jõe omanikuks ega ole ka tarwidust selleks. Waewalt, et teistel peaks eriline tähtis motiiw olema weekogu omanikuks olla. Ja kui see nii on, mis annume ära riigi õiguse eraisikutele ja teeme seda üheqi wastutasuta ja kohustuseta eraomaniku poolt?

Kõneleja arwates on siin tegemist wõrandamisega ja mitte üldsuse, waid üksikute eraisikute kasuks. See aga on põhiseaduse wastu käiw nõu ning kogu selle seaduse tendents on säärane, mille juures tuleb tõsiselt mõtelda ja arutada.

Mis puutub ühiskondlike wete loetelusse ja Wõrtsjärwe, siis on siin põhjalik mundatus toime tulnud. Seniste seaduste kohaselt Wõrtsjärw kuulus ühiswete hulka. Wõrtsjärwe äärsed kalamehed moraalse õigustusega tünnewad ärewust selleet, et Wõrtsjärw kuulutatakse quasi territoriaalseks mereks. Territoriaalmeredel on kalapüük waba. Aga siin, Wõrtsjärwel, on kalapüük waba senikauu, kui see põllutööministrile meelibi. Kui põllutööminister otsustab Wõrtsjärwel kalapüügi wabaks jätta tema poolt määratud ulatuses ja püügiriistadega, siis on see. Kui tema wastupidiselt otsustab, siis on seal kalapüük keelatud. Wõrtsjärwe-äärsetel kalameestel on õigus, kui nad nõuawad, et nende omandusõigust, mis neil on alates maa ostmisest, respekteeritaks. Kui aruandja üttles, et ühel juhul on selgunud, et kalapüügi õigus on kaardil punase joonena ära märgitud, siis siin on otsekohene omandusõigus weele. Selle järele on tegemist omandiõigusega. „Omandi wõõrandamine omaniku nõusolekuta wõib toimuda ainult seaduse alusel ja korras üldistes huwides ja õiglase tasu eest" üttleb põhiseaduse § 26 teine lõik. Põhiseadus annab siin kindla käsu. Kui meie ei taha põhiseadust jätta ilusaks deklaratsiooniks, waid tahame tema nõudeid täita ja kui meie ei taha panna oma põhiseadust klaaskappi ja sel korral, kui ta meile meelibib, waatame temale läbi klaasi ja mittemeeldiwuse korral meie ei näe selleet klaasist läbi, siis tuleb ka selles osas meie põhiseadus wiia ellu.

Weel peatus kõneleja mitme üksikasja juures, awaldades arwamist, et hea oleks eelnõu anda tagasi komisjoni.

K. Kaups ühines eelkõnelejatega asudes seisukohale, et oleks hea kombineeriba nii, et kalbaomaniku huwid oleksid kaitstud, kuid ühes sellega ka nende inimeste huwid, kellel maad weekogu juures ei ole.

M. Sõrra arwas, et kõnesolewa seaduse juures on tegemist suure kingitusega riigi poolt. Ja kui riik niisugune kingituse teeb mõnele maaomanikule, siis ärgu eraldatagu wäikesi wendi, waid wõetagu seadusse, et wiibuõngega on igal kohanikul õigus igal pool püüda kuni ilma kalbaomaniku loata.

Halwasti on redigeeritud ka seaduse osa, mis puutub lina leotamisse.

T. Kind waidles wastu sellele, et eelnõu järele tahetakse juure wõtta uusi ühiswecsid. Kui aga seda tehakse, siis tuleb omandusõiguse wõõrandamise eest maksta tasu.

Läbirääkimised jäid pooleli. Koosolek, mis oli kestnud neli tundi, lõpetati kell 9 õhtul.

Peaministri teadaanne riiginõukogus

Peaministri teadaande ärakuulamiseks oli eile õhtul kokku kutsutud riiginõukogu koosolek. Koosolekule oli ilmunud wabariigi walitsus täies koosseisus peale põllutööministri J. Tupitsa. Puudus neli riiginõukogu liiget. Koosolekut juhatas M. Pung, kes enne peaministri teadaande ärakuulamist tegi teatawaks riigisekretäri poolt saadetud kirja wabariigi presidendi poolt ametisse kutsutud uue wabariigi walitsuse koosseisu kohta.

Peaministri kõne, mis anti edasi ka raadioteel, algas kell 5,08 ja kestis kuni kell 6,50.

Teadaande ärakuulamise järele koosolek lõppes läbirääkimisteta.

Kodukorra komisjon katkestas töö

Riigikogu juhatuselt oodatakse eelnõu esitamist

Riigikogu kodukorrakomisjon pidas täna hommikul koosoleku, kus aruandja J. Holbergi ettepanekul otsustati teha wahеaeg komisjoni töös kuni riigikogu üldjuhatus on komisjonile esitanud kodukorra eelnõu.

On selgunud, et mitmesugustel põhjustel ei saa eelnõu aluseks wõtta praegust kodukorda, kuna selles on mõned küsimused lahendatud puudulikult, mõned aga hoopis lahendamata.

Kuni eelnõu esitamiseni wõib komisjon kokku tulla üksikute põhimõtteliste küsimuste lahendamiseks ja nende suhtes seisukoha wõtmiseks. Need seisukohad oleksid materjaliks eelnõu koostamisel ja ka juhatusele käsitamiseks.

Mehhiko lagunemas

Ühe provintsi parlament kuulutas presidendi poliitika põhiseaduse vastaseks

Mehhiko, 24. 5. (ETA) (Havas) Leht „La Prensa" teatab alles nüüd, et San Luis Potosi prowintsi parlament on 15. mail wõtnud wastu resolutsiooni, milles kuulutati Cardenase walitsuse poliitika põhiseaduse wastaseks ja teatati, et prowints katkestab oma juhted keskwalitsusega. Parlament on kuulutanud San Luis Potosi sõjawäe ainsaks põhiseaduslikuks sõjawäeks, mis on antud kindral Cedillo ülemjuhatuse alla. Kindralit wolitati ammutama awalikest kassadest toetust sõjakäiguks president Cardenase wastu. Parlament on kuulutanud ka kõiki teisi prowintse mässule.

Mehhiko, 24. 5. (ETA) (DNB) Teisipäe hommikul teatati, et walitsuse lennukeil on õnnestu awastada kindral Cedillo peakorterit Sierra Huasteca. Lennukid on peakorterit pommitanud. Mõnedest kinnipüütud raadiosõnumitest selgub, et kindral Cedillo on watseb mässu jatkata kõigi abinõudega. San Luis Potosi osariigis on mitmetes linnades kuulutatud politseinikke, keda kahtlustatakse mässulisele sümpaatias hoidmises.

Sünnipäevalapsi

Talupidaja 50. sünnipäev

Täna pühitseb Kurna walla „Luige" talu peremees Päärni Ameerikas oma 50-dat sünnipäewa. Pälwnedes wähestest oludest — Pärnumaalt, Kaelasteet — ja nooruspäewil 1905. a. liikumiseski oma aktiiwsuse eest kannatada saanud, on ta wisalt jätkanud wõitlust olemasolu kindlustamiseks. Maailmasõja päewil asus juubilar Kurnasse kindluse ehitustöödele, kuhu jäigi elama. Wäikesest „Luige" kohakesest on ta hoolsal metsamaa ja raba juurelliitmisel ning ülesharimisel kujundanud ulatusliku maa-alaga eskujuliku mitmesuguste põllumajandushaarudega talukoha, kus ei puudu ilus wiljapuuaed ja mesila. Kodukoha laiem ümbrus tunneb Ameerikast asjaliku omawalitsustegelasena.

38 uut motoriseeritud tuletõrje üksust

Tuletõrje kapitalist anti toetust 203 tulet. üksusele

Uusi tuletõrje motoriseeritud üksusi asutatakse tänawu tuletõrjekapitali toetusel 38 kohas üle maa.

Harjumaal saawad mootorpritsid: Rae, Peningi, Keila, Riisipere ja Järwakandi tuletõrje-üksused.

Tartumaal: Laeva, Kambja, Mehikoorma, Kasepää, Roela, Kavilda, Otepää ja Luka t.-ü.

Valgamaal: Tõrva ja Taagepera t.-ü.

Virumaal: Rakvere linna tuletõrje ja Narva (Alutaguse br.) tuletõrjeüksused Illukas ning Karjatis (Skarjatina)s).

Järwamaal: Nõmmküla t.-ü.

Läänemaal: Piirsalu, Keina ja Massu t.-ü.

Viljandimaal: Paistu, Soosaare, Lustivere ja Vana-Põlisamaa t.-ü.

Pärnumaal: Sindi linna, Tori, Vana-Kariste, Häädemeeste ja Järja t.-ü.

Võrumaal: Lasva, Peri, Vana-Roosa ja Saru t.-ü.

Petserimaal: Laura, Satserinna, Irboska ja Senno t.-ü.

Tuletõrjekapitali komitee, mis nüüd peab endise 2 koosoleku asemel ainult ühe koosoleku aastas igal kevadel, ja kuhu kuuluvad: esimees politseitalituse direktor J. Sooman, esimehe asemik tuletõrje korpuse pealik major R. Vaharo, komitee liikmed: majandusministeeriumi eelarvebüroo juhataja A. Reiman, teedeministeeriumi veoameti juhat. ins. P. Orle, linnade liidu esindaja Nõmme linnapea L. Ojaveski, maaomawalitsuste liidu esimees B. Meits ja kindlustusseltside ühingu esindaja „Polaris" dir. G. Mirlieb ning sekretärina tuletõrjelnsp. F. Parmask, jagas tänawu toetusi brigaadide järele, kaasa arwatud ka eelmainitud motoriseeritud üksused:

Harjumaa brigaadi 20 ühingule kr. 8240, Tartumaa br. 27 ühingule kr. 13.790, Valgam. br. 13 ühing. kr. 5590, Virumaa br. 14 üh. kr. 6470, Järwam. br. 7 ühing. kr. 3140, Narwa-Alutaguse br. 11 üh. kr. 4960, Läänem. br. 19 üh. kr. 7320, Saaremaa br. 16 üh. kr. 4650, Viljandim. br. 13 üh. kr. 6770, Pärnumaa br. 18 üh. kr. 8240, Võrumaa br. 18 üh. kr. 9430 ja Petserimaa br. 6 üh. kr. 4400. Lisaks neile summadele anti weel Tuletõrje Liidule tuletõrjekooli ehituse jatkamiseks Tallinnas, Raua tänaval kr. 25.000, ja tuletõrje brigaadidele, divisjonidele ja korpusele wäljaõppe ja tegewuse kuludeks kr. 13.400. Seni wäljawõtmata toetusi kr. 6850 suurune summa lubati ühinguil wälja wõtta kuni 1. aprillini 1939. a.

Kiviõli kaevurite palku tõsteti 5 protsenti

Teisipäeval teatas a.-ü. „Kiviõli" käitise juhatus käitise töölisnõukogule, et nõukogu sellekohase sooviavalduse põhjal on allmaakaevanduse tööliste palku tõstetud 5%. Teatavasti nõudis töölisnõukogu kaevurite palkade tõstmist 10%, mis aga täies ulatuses rahuldamist ei leidnud.

Lähemate päewade jooksul selgub ka wabrikutööliste palkade küsimus, mis on praegu ettewõtte juhatuses kaalumisel.

Rahvahääletus Rootsis lahkumiseks Rahvasteliidust?

Stokholm, 25. 5. (ETA) Rootsi rahwusläste liidu ja Rootsi rahwussotsialistliku töörahwa kõnesolew delegatsioonide poolt esitati eile kuningale kaks kirja, milles palutakse rahwahääletuse toimepanemist, et otsustada Rootsi lahkumise üle Rahwasteliidust. Esimesele kirjale on alla kirjutanud ligi 30 tuhat isikut ja teisele 26.500 isikut.

118-aastane mees Poolas

Glebokies, Kirde-Poolas, elab keegi Franciszek Jaremba, kes on juba 118-aastane. Wanake tunneb end, waatamata oma kõrgele eale, täiesti terwena. Tal on wiis last, kümme täiskaswanud lastelast ja kaheksa laste-laste-last.

„Lendav apteek" tuleb Eestisse

Helsingi, 25. 5. (ETA) Eile saabus Helsingi Saksa Bayeri-nimelise arstimitetehase 3-mootoriline lennuk „Ju-Bayer", mida nimetatakse ka „lendawaks apteegiks". Lennuk, mis töi Soome 800 kg arstirohtt, wõib transportcerida kuni 12 haiget ja 1,2 tn arstirohte. Neljapäewal lennuk pöördub Balti riikide kaudu tagasi Saksamaale.

Tallinna fondibörs

25. mail 1938. a.

Diskont				Ostjad	Müüjad
2	London	1	£	18 11	18 35
1	New York	1	$	3.64	3.71
4	Berlin	100	Rmk	146.20	148.40
4	Helsingi	100	Smk	7 98	8 10
2,5	Stokholm	100	Rkr	93.40	94 60
4	Kopenhaagen	100	Dkr	80.85	82.05
4	Oslo	100	Nkr	90 95	92 15
6	Riia	100	Latti	71 40	72.50
5	Kaunas	10.	Litt	60 60	62 10
2	Amsterdam	100	Guldn	201.20	204.70
2½	Pariis	100	Pfr	10.08	10.38
1 5	Zürich	100	Shr	83.15	84.55
4	Brüssel	100	Belgat	61.35	62.35
4,5	Milaano	100	Liiri	19.18	19.53
4.5	Varssavi	100	Zloty	68.50	70.20
3	Prah.	100	Tšk	12.67	12.89
3	Viin	100	Šilling	—	—
4	Danzig	100	Guldnat	68 50	70.20

Berlin clearing keskm kurss 146 63
Milano clearing keskm. kurss 19.31

Õuna-äismahl

tahtiselt müügil TALKO kontoris. S Koostri

Läti Hindrekust moodsa teatrini

Kiirtutvumine Eesti teatrinäitusega väljapanekutega

Läti Hindreku kroonikas on kirjutatud:

„Sellelsamal talvel sai kena prohveti mäng, ladinlased kommetiks nimetavad, kesket Riia l peetud, et paganad kristliku algõpetuse näh usu läbi tundma õpiksid. Selle mängu tähendus niihästi ümberpöördutele kui ka paganatele, seal olid, tõlgi läbi selgesti ära seletatud. Kui Kiideoni sõjamehed vilistitega võitlevad, hakk paganad, kartes, et neid maha lüüakse, ära p nema. Aga ettevaatlikult saiwad nad tagasi ku tud..."

See on kirjalik tõendus sellest, et Baltimail tati juba 1206. aastal waimuliku sisuga näidend müsteeriume.

Ja sama etenduse pildiga algab ka esi Eesti teatrinäitus, mis avatakse homme kell päeval „Estonia" rohelises saalis.

Näitus oma üldosas annab ülevaate Eesti te arengust kuni 1906. aastani. Selles osas näeme s ja loetava käekirjaga kirjutatud L. Koidula „S remaa onupoja" käsikirja aastast 1870. mas näeme käsikirjas ka L. Koidula (Th. Kõ järele eestistatud) näidendit: „Säärane mulk sada wakka tangusoola", mis kanti „Vanemui ette 24. juunil 1870. a. Weel näeme seal pal meie esimeste näitekirjanike käsikirju, teiste gas A. Kitzbergi „Tuulte pöörises", esialgsel kujul kandis pealkirja „Tuulte t buse sees".

Näitusel selgub, et juba möödunud sajandi on Eestis ette kantud n.-n. dialoge, millistest vanemaid on „Saremа juttoramat", ilmunud aastal, ja edasi: „Aboni—üks karjapo ja Iron temma saatja reisiwad Et male". Siis 1867. aastast näeme näidendit: „W ged warblased ehk kuis üks perem neidе läbi waeses jänu ning ää sõ läbi awitadus sai".

Esimese eestikeelse teatrietenduse kohta andmed 1834. aastast, mil Clemm'i lapsed mäng Tallinna Saksa teatris näitetükki: „Pääpar dus ehk talgu tagatipp".

Minewamad näidendid on omal ajal o „Preciosa ehk mustlase tüdruk", da „Wanemuise" laval mängiti 1883. aastast 1910. aastani 114 korda, „Korneville. lad" — 60 korda, „Waga Jenoweva" korda ja „Udumäe kuningas" 4 korda.

Näituse 2. osa, mis käsitab Eesti tea 1906.—1908.—1938. aastani, annab piltides ja grammides ülewaate meie suurimate tea arengust.

Materjale on näitusel esitatud wäga rohk Suure töö on siin ära teinud H. Waks, ke kogunud materjale ja dokumente kõikjalt, kus aga wähegi oli wõimalik.

Uhtki sakslast eukaristi kule kongressile

Budapest, 23. 5. (ETA) (Havas) 20 Ungari katoliiklast wõttis eile osa eukaristilisi kong ettewalmistawast koosolekust. Koosolekut juhatas dinal Seredi. Kongressist wõtab osa 15 kardinali. ni peapiiskopi kardinal Innitzeri ja Müncheni pea kopi kardinal Faulhaberi kohad jäämad tühjaks. G ne peaminister Huszar awaldas kahetsust, et 40 sakslast ja austerlast ei wõi kahjuks wõtta osa kong sist, kuigi nad waremi selleks awaldasid soowi ja märgiti nimestikku. Walitsusringkonna liige rahwa dik. Kruger tähendas oma kõnes muuseas, et Kri waenlasteks ei ole mitte ainult need, kes pöletama rikuid ja tulistawad uusliike rongkäike, waid ka kes laimawad kirikut ja takistawad noorsoo lähen Kristusele.

Teatawasti pandi Saksamaal eukaristiliku kong ajaks maksma wiisade keelb Ungari juhtes ega lu sinna sel ajal sõita ühtki saksast ja teiste riikide ka

Loodetav ilm

neljapäeval, 26. mail

Merel keskmisest kõwani, maal keskmise kiiru kagust edelasse pööratud tuuli. Suurenev pilw Kohati kergeid hoowihmu, äikese wõimalu Temperatuur tänasest weidi madalam.

Walitsuswäelaste suur rünnak

Franco oli sunnitud saatma liinile tagawaraväelasi. — Kõik laatsaretid tulwil haawatuist

500 tonni lennukipomme francolaste positsioonidele

Hispaania muutub Saksa kindluseks Prantsusmaa seljataga

Walitsuse lennuwäe wõit õhulahingus

London, 23. 5. (ETA) (Havas) Baski walitsuse delegatsioon, kes praegu wiibib Londonis, on awaldanud teadaande Saksa tehnikute jõawäelisteest ettewalmistusteest Hispaanias pärast maa wallutamist francolaste poolt. Dokumendist nähtub, et esmajoones on korda seatud aerodroomid, mis sadandeb kilomeetrid eemal frondist seisawad Saksa wõimude kontrolli all. Vitorias on ehitatud allmaa-angaarid õlimoobsa süsteemi kohaselt. Teadaandes rõhutatakse nende aerodroomide lähemust Prantsusmaa lõunapiirilt. Fontarrabias, Irunis ja San Sebastianis on Saksa tehnikuid kahurwäe teenistuses. Pasajesi sadam, mis asetseb 542 meremiili kaugusel Portsmouthist ja 350 miili kaugusel Brestist, muudetawat Saksa tehnikute poolt merebaasiks. Lezos olewat juba alanud süwendustööd.

Barcelona, 24. 5. (ETA) (Reuter) Ametlikult teatatakse, et esmaspäewal idafrondil asetleidnud õhulahingus on alla tulistatud 18 francolaste lennukit. Kaks Itaalia pilooti olewat langenud wangi. Walitsuswäed olewat kaotanud ainult kolm wõitluslennukit.

Almeria, 24. 5. (ETA) (Havas) Walitsuswäed sooritasid ägeda rünnaku francolaste kindlustustele Andalusia frondil Mortil-Almeria tee lähedal ja positsioonidele Calahondas, 10 kilomeetrit Mortilist. Nad purustasid hulga kindlustusi ja said rikkaliku sõjasaagi.

Barcelona, 24. 5. (ETA) (Havas) Pürenеede frondil walitsuswäelased wallutasid eile Piedras del Odlo ja Santaroma sektoris Trempist idapool San Corneliose massiiwi. Wõitlused on käimas kogu frondil Balagueristi kuni Llawarsini. Walitsuswäelaste surwe on nii tugew, et francolased on olnud sunnitud saatma liinile oma tagawaraväelasi.

Wõitlused Balagueri sillа ees jätkuwad. Walitsuswäelaste rünnak algas juba pühapäewa hommikul pealetungiga Caramasale. Wiihaseimad wõitlused leidsid aset Lerapitas. Kõrgustiku nr. 361 riindamisel walitsuswäelased on kaotanud 12 tanki. Wõitlused jaawutasid oma haripunkti eile hommikul, kui walitsuswägede lennutwägi sooritas 14 rekke francolaste kohal, pildudes alla umbes 500 tn pomme.

Bilbao, 24. 5. (ETA) (DNB) Nagu nüüd teatawaks saanud, piiüdsid walitsuswäed oma rünnakuil Kataloonia frondil tagasi wõita Trempi jõujaama. Rünnakuid juhtis kindral Rojo, keda toetasid wälismaa sõjawäelised nõuandjad. Wõitluse peaürnaк oli suunatud Balagueri sillale. Walitsuswäelaste kaotused olewat piihapäewast saadik nii suured, et kõik laatsaretid on tulwil.

Kindral Franco wägede juhataja Balagueri sektoris kindral Moscardo seletas frondikirjasaatjatele nüüd seas, et Balagueri lähedal walitsuswäed on awanud francolaste positsioonidele ennenägematult ägeda tule. Walitsuswägede patareisid on juhatamas Prantsuse spetsialistid.

Keskliinas üürile anda

kontoriruumid

S Karja t 10 Küsida aamas
E Lerenmanni ärist Te 43077

Mitmesugune maailm

KODANIKE TULUD MAAILMA RIIKIDES

Ameerika rahvamajanduslane Colin Clark on koostanud statistika selle kohta, kui suur oli maailma riikides kodanike keskmine aastatulu 1937. a. Statistika järele oli tulu dollarites arvatult iga elaniku kohta järgmine: Kanadas 1380, Suur-Britannias 1069, Sveitsis 1036, Uuel-Meremaal 1000, Austraalias 952, Hollandis 855, Iirimaal 770, Rootsis 695, Prantsusmaal 694, Daanis 680, Saksamaal 646, Hispaanias 628, Belgias 600, Norras 539, Austrias 511, Tšehhoslovakkias 455, Greekas 397, Soomes 380, Ungaris 359, Poolas 352, Venemaal 350; Lätis 345, Eestis 341, Itaallas 338, Jaapanis 300, Lõuna-Ameerikas 276, Bulgaarias 259, Rumeenias 243, Leedus 207, ja Hiinas 120.

VANAEMADE UJUMISVOISTLUS

New Yorgist teatatakse: Filadelfias peetud vanaemade ujumisvõistlusel tulid seljalijujumises võitjaiks Grace Smith ja Mary Duckfield. Võitjad ujusid kumbki peatumata sada kakskümmend viis meetrit; nende vanus on kokku 150 aastat.

RAADIOELEVANT INDIAS

Hardwardis, India pühas linnas, prooviti viimaste palveränaku-püha puhul maailma uusimat liiklus-reguleerimise seadet: „raadio-elevanti". Linna tihedaima liiklusega platsil istus liikluspolitseinik taltsutatud elevandi seljas ja oli elevandi sadulasse palgutatud raadio-vastuvõtja kaudu alatises ühenduses mitmete politseikeskustega, kust saadud juhatuse järele juhtis valgussignaalide abil rahvahulkade liikumist.

SIPELGAD HÄVITASID MAAILMAKUULSA RAAMATUKOGU

Colombost, Tseiloni saarelt, tuleb teade, et maailmakuulus ja ainulaadne palmilehe-raamatukogu on termiitide poolt täiesti hävitatud, nagu hiljuti toimetatud revisjon õpetlaste suurimaks kohkumiseks selgitas. Raamatukogu sisaldas käsikirju singhalesi keeles, mis olid kuni 700 aastat vanad. Neid peeti raamatuköite-töö meisterteoseiks, sest paksud foliandid koosnesid õhk-õhukeste palmilehtede vihikuist. Peagu kõik teosed olid usulise sisuga. Ainult üksikud vähesed jäänused on termiitide hävitustöö eest päästetud.

MEHHIKOSKI ON HAJAMEELSEID PROFESSOREID

Professor Juanez võib end pärast oma viimast avantüüri küll kiita hajameelsemaks professoriks oma maal — nii kirjutavad Mehhiko lehed. Hiljuti sõitis ta oma kodulinnast Santa Rosaliast öisel kiirrongil pealinna. Veidi aega enne rongi jõudmist Durangosse tormas professor äkki välja oma kupeest ja hüüdis ärritatult kokku kogu rongi personaali. Temalt olevat varastatud ta kingad — nii pahandas ta. Rongiteenijad otsisid läbi ta kupee, kingi ei leitud tõepoolest kuskilt. Prof. Juanez nõudis, et talle muretsetaks kätte ta kingad ja deklareeris, et varas peab leiduma magamisvaguni reisijate hulgas.

Durangos teostuski rongi erakordselt pikk seismine. Kõik reisijad ja nende pagas pidi alistuma läbiotsimisele. Kuid kingi ei tulnud kuskilt lagedale.

Seal küsis üks ametnikest õpetlaselt, et kuhu see oma kingad enne magamaminekut siis pani. „Ukse taha loomulikult!" vastas professor. Ja nüüd asi selgus korrapealt. Mehhiko raudteevagunite kupeedel on igaühel eriuks peale- ja mahaminekuks perroonilt. Ja ühe sellise ukse taha oli prof. Juanez, harrastades hotellikombeid, oma kingad asetanudki. Nii pidid need nüüd lebama kuskil raudteetammil ...

Pärast seda selgitustööd sõitis kiirrong suure hilinemisega edasi. Kuid ilma hajameelse professorita, kes oma kaasreisijate lõbusa tuju tõttu pidas paremaks jääda Durangosse.

KIHLUMINE 105. MAJAKORRAL

Eriskummalisel kombel kihlus neil päevil Chicago akendepuhastaja Frank Miller. Kui ta oli jõudnud veendumusele, et ta seni vaikselt hellitatud tunded leiavad vastukõla, koputas moodne Romeo ühel hommikul otsustavalt Empire-State-Buildingi pilvelõhkuja 105. majakorral asetseva büroo aknaruudule, et üle veeämbri teha abiellumisesildust ilusale masinakirjutajannale prl. Join W-le, kellega ta seni oli ainult vahetanud tähendusrikkaid pilke. Seepeale puhkas büroos igasugune töö viis minutit, sest kõik ametiõed tormasid oma kirjutusmasinate juurest, et raputada käsi õnnelikul paaril.

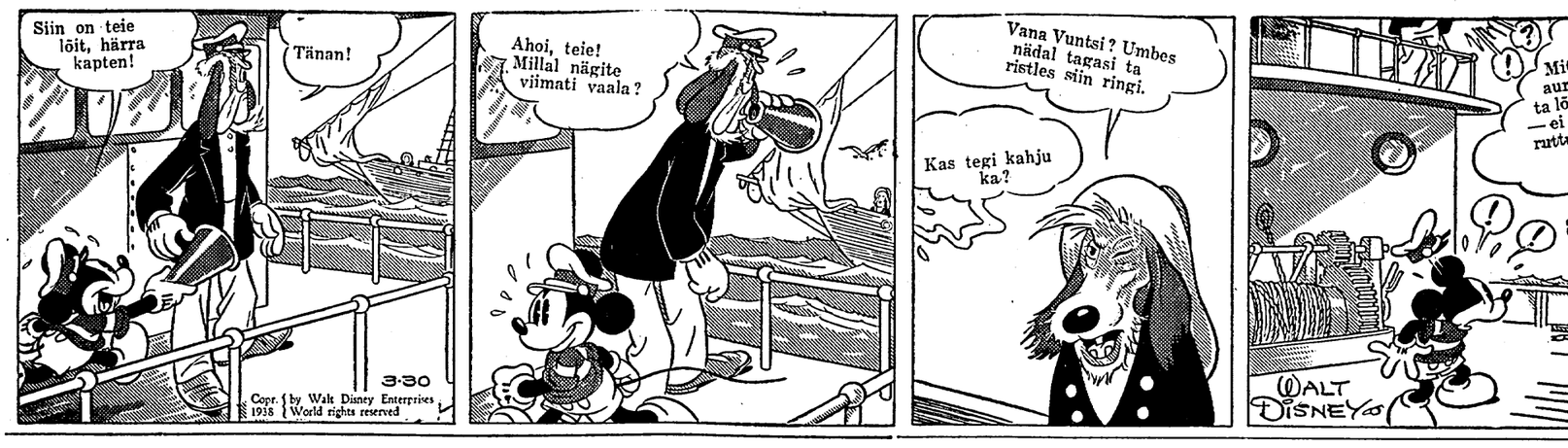
MILJONÄR MAJADE-EHITAJA

Harry Wardman saabus Ameerikasse 35 aastat tagasi seitse shillingit taskus ja suri mõne päeva eest kolmekümne miljoni dollari omanikuna.

Kogu oma varanduse Wardman teenis ehitustega. Temale kuulus mitusada maja ja hotelli. Tema ehitas ka Briti saatkonna maja Washingtonis, mis läks maksma miljon dollarit.

Wardman saabus Ameerikasse arusaamatuse tõttu. Ta astus ahjukütjana reisilaevale, mõeldes, et laev läheb Austraallasse. Muide, seda eksitust Wardmanil ei tulnud kahetseda. Esimesel Ameerikas viibimise aastal tulevane miljonär haaras kinni igast tööst, mis talle ette juhtus. Kogunud pisut raha, ta hakkas ehitustööde ettevõtjaks. Washington oli tol ajal kiires kasvuhoos ja noor ettevõtja ehitas terve rea odavaid maju ametnikele, kes seni elasid mööbleeritud hotellides.

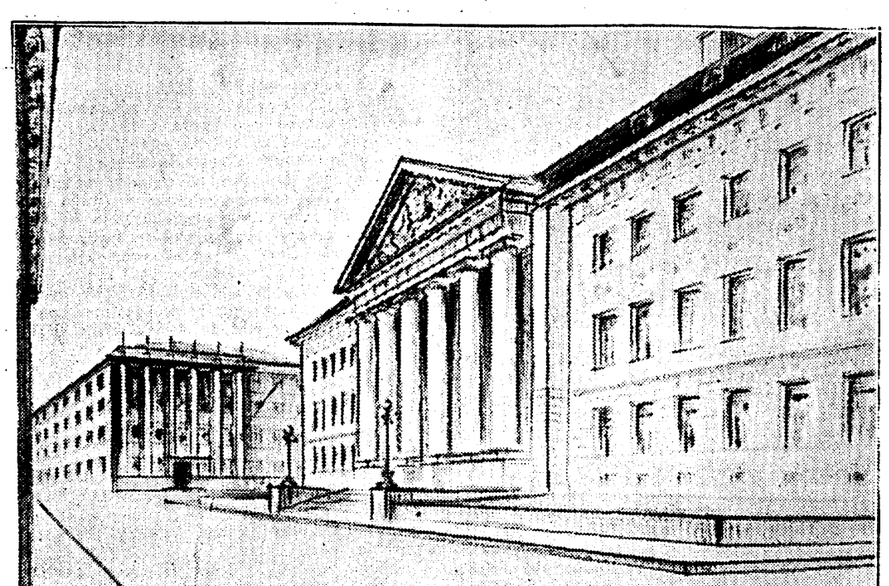
Praegu iga kümnes inimene Washingtoni elanikkonnast elab Wardmani ehitatud majas. Mõni aasta tagasi Wardmani varandust hinnati sajale miljonile dollarile, kuid siis majanduskriisi ajal ta kaotas suure osa oma kapitalidest.

Ülikoolile uus 900.000-kr. instituudi-hoone

Valmimas suurejooneline kava ülikooli peahoone ja ümbruse väljaarendamiseks. — Edaspidi tahetakse koondada ülikooli asutused ühtekokku teaduskondade viisi

Rida vanu ehitusi tuleb lammutamisele

Pildil näha ülikooli peahoone ja selle kõrval uus instituutide-hoone, mille ehitusega tänavu suvel algust tehakse. Peahoone ees on näha ka plats, nagu see on mõeldud edaspidi peale ümberkorraldust.

Lähemal ajal ülikooli valitsus asub uue ühise instituutide-hoone ehitamisele ülikooli peahoone kõrval poliklinikute, Gustaf-Adolfi tän. 14 ja 16 asetsevatele kruntidele, seal asetsevate vanade hoonete asemele. Sellest uuest ehitatavast hoonest ja ülikooli väljaehitamise kavast ligemas ja kaugemas tulevikus andsid teisipäeval ajakirjanikele seletusi majandusprorektor prof. Ed. Kant ja majandusdirektor E. Veldeman.

Uues instituutide-hoones leiavad ruumi järgmised arstiteaduskonna, matemaatika-loodusteaduskonna ja majandusteaduskonna asutused: rakendusfarmaatsia, farmatseutilise keemia, farmakognoosia, keemia, kaubateaduse, füüsika ja matemaatika instituudid.

Kuna uus instituutide-hoone tuleb ülikooli peahoone kõrvale, siis ei ole arhitektooniliselt soovitav ega lubatav ehitada seda kõrgemaks kui peahoone, sest vastasel korral ülikooli peahoone kaotaks domineeriva ja keskse mõju. Hoone ehitatakse osalt kolmkordne, osalt neljakordne, olenevalt maapinna kallakusest, ühes keldri-, resp. soklikorraga, kusjuures karniisi kõrgus ei ületa peahoone karniisi kõrgust. Välimuselt uus instituutide-hoone ehitatakse klassitsistlikus stiilis kooskõlas ülikooli peahoonega.

Uue hoone ehitamiseks lammutatakse ning ehitatakse ümber kõik nimetatud kruntidel asetsevad vanad ehitused. Hoone ehitamine toimub kahes järgus, 3—4 aasta jooksul, kusjuures käesoleval aastal ehitatakse hoone tiib vastu Toomimäge ja nimelt osa, kuhu paigutatakse 3 rohuteaduse instituuti. Selle osa valmimise järele tuleb ehitamisele hoone ülejäänud osa, kus hoone keskusse vastu ülikooli peahoone gruppi on ette nähtud ruumid füüsikainstituudile ja tiivas — Ülikooli tänaval — ruumid keemia-, kaubateaduse- ja matemaatika-instituutidele. Kogu hoone ehitatav pindala on 2680 ruutmeetrit, kubatuuriga umbes 44.000 kantmeetrit. Hoone läheb maksma umbes 900.000 krooni.

Koos uue instituutide-hoone projektimisega ja asendi planeerimisega on koostatud kavandid kogu

ÜLIKOOLI PEAHOONE ÜMBRUSE PLANEERIMISE JA EHITAMISE KOHTA TULEVIKU JAOKS,

et anda ülikooli peahoone grupile ja seda ümbritsevaile väljakuile tervikuline, stiiliühtlane ning esinduslikult mõjuv üldilme. Edaspidi on kavatsus ümber kujundada ühiseks sarjaks ka ülikooli peahoone sissekäigust paremal pool asetsevat üliõpilasmaja ja Peeter Põllu tänaval asetsevaid ülikooli hooneid. Samuti on ette nähtud hoone ees oleva väljaku avardamine ning peahoone taga vastu Toomimäe nõlvakut asetseva majaderühma ümberkorraldamine, ühendades peahoone grupi ja väljaku Toomimäe puiestikuga.

Käesoleval aastal ehitamisele tuleva uue instituutide-hoone osa moodustab alguse ülikooli peahoone ümbruse planeerimis- ja ehitamiskava teostamisest. Samuti on valmimas kogu ülikooli asutuste väljaarendamise kava, mis lõplikult vilmistletakse arvatavasti sügiseks. See kava näeb üksikasjaliselt ette kogu ülikooli vajadused ja nende täitmise järjestuse ruumide väljaarendamise alal ligema ja kaugema tuleviku peale. Kava järele

KOONDATAKSE ÜLIKOOLI ASUTUSED VÕIMALIKULT TEADUSKONDADE VIISI,

sääraselt, et oleks võimalik kasutada ühiseid ruume, kuuldesaale, raamatukogusid, aparatuure jne., milline asjaolu võimaldaks suuremaid säästusid kulude alal. Ühtlasi soodustaks ja kergendaks see ka üliõpilastel osavõttu loenguist ja praktilistest töödest.

Seega moodustab, nagu ülaltoodust nähtub, ülikooli peahoone ümbruse väljaarendamise kava ja uus instituutide-hoone ülikooli kõrvale ainult ühe lüli üldisest ülikooli väljaarendamise kavast. Ülikooli ümbruse korraldamise ja uue instituudi-hoone vastavad kavad on koostatud arhitektide H. Sultsoni ja P. Mielbergi poolt koos ülikooli majandusdirektori E. Veldemaniga, kusjuures ülikooli rektor ja valitsus on kogu asjakäiguga algusest peale pidevalt kontaktis olnud. Ülikooli peahoone planeerimise ja ehitamise kavad on peale ülikooli valitsuse heaks kiidetud ka Tartu linnavalitsuse ja rahvusliku ehituskomitee poolt.

Riigi tööstuskooli orkester Stokholmis

Kuigi reisijatelaev „Estonia" jaabus Stokholmi 2-tunnilise hilinemisega, oli jelle peale waatamata jadamas orkestrit ootamas juur rahwakogu. Õhtul oli Stokholmi nooblimas kontsertaias „Skansenis" Eesti ja Rootsi helitööde kontsert. Kuna pühapäewal algas „Skansenis" juwine hooaeg, oli iluja ilma tõttu kontsertaed rahwast tulwil. Eesti helitööde ettekandeid wõttis rahwas wastu juure aplausiga. Suurima tähelepanu osaliseks jai „Tuljak" ja Rootsis auhinnaga kroonitud Knut Söderströmi „Suwesöö". (I Sommarnat Vals av K. Söderström). Kontsert algas

Haapsalu mudaravilad

ALUSTAVAD TEGEVUST 1. JUUNIST

Täielik tervismudaravi. Söehappevannid. Männiekstraktivannid · Riigi- ja omavalitsuse ametnikele 1.—20. juunini 15—30% hinnaalandust.

Haapsalu Kuurordivalitsus

Festimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

145

TUNNISTAJATE SELETUSI

Kaebealuste süü kindlakstegemiseks kutsuti kohtusse hulk tunnistajaid.

Esimesena kuulati üle Uuemõisa kubjas Tõnu, 51 a. vana.

Kubjas jutustas vastuhakkamise käiku öiste rehepeksude vastu. Teopoistelt vihatud kubjas ei ole kohtus sugugi halb mees. Ta jutustab objektiivselt ja püüab teopoisse päästa. Võib-olla tunneb ta ka enesel süüd olevat liigagaruses ja katsub seda nüüd heaks käänata. Kui kohus küsib ninameeste eluviiside kohta, vastab kubjas:

„Kõlli Toomas on korralik töömees, üksi purjus olles kipub sõjakaks minema. Põua Mait ja Pauna Joosep on seni korralikult tööd teinud."

Uuemõisa aidamees Ants, 61 a. vana, on kuulnud, et keeldumine öötööst olnud üldine. Tema on manitsenud sulaseid sõnakuulmisele. Rohkem ta ei tea.

Kuimetsa põlluvaht ratsutanud Kuivajõele ja vaadanud lahingut kaugelt pealt. Kaela Ants viibinud terve aja temaga aia taga.

Kuivajõe kõrtsi saunamees Evart ei tunnud ühtki meest, kes tema sauna olid tulnud endid soojendama.

Lutsu Jaani õde Anu kutsuti ette. Ta rääkinud külas, et ta vend löönud soldati maha.

„Millal vend seda rääkis?" küsiti Anult.

„Kui Jaan sõjast koju tuli, oli ta päris purjus. Ajas jama, see polnud kellegi targa inimese jutt."

Kutsuti tunnistaja Mari, 14-aastane tütarlaps Kuimetsast.

„Kust sa kuulsid seda, et Lutsu Jaan oli soldati maha löönud?"

„Lutsu Anu rääkis külas."

„Kas ta mainis sealjuures ka, et vend oli purjus?"

„Ütles, et vend olnud täis kui siga."

Tunnistajaist pole põrmugi kasu: kõnelevad koguni kaebealuse kasuks.

Kõlli Tooma asjus kuulati üle Tartu Mihkel, küla-filosoof ja kõva napsivõtja. Enne kohutki on ta võtnud napsi julguseks.

„Kohus paneb südame peale rääkida puhast tõtt," hoiatatakse Mihklit.

„Aulikud kohtuhärrad, seda olen ma enesele igapäev südame peale pannud. Täna otse noomisin ennast, et Mihkel, ära räägi kohtus rumalusi."

„Mis sa tead rääkida Kõlli Toomast?"

„Ma tean üsna vähe, aulikud kohtuhärrad on temast vist juba rohkem kuulnud."

Kohtunik Mohrenschild vaatab altkulmu Mihklile, nähtavasti ei meeldi temale vastus.

„Kas sa said 70 hoopi vitsu Kõlli Tooma käsul?"

„Kõlli Tooma käsul pole hoopigi saanud. Kui ma olen ihunuhtlust saanud, siis ikka oma pärishärra heldusest."

„Vait olema!" põrutas kohtunik Mihklile.

„Mis eest Toomas määras sulle ihunuhtlust?" jätkas kohtunik küsitlemist.

Tartu Mihkel vaikib.

Kohtunik kordas küsimust, Mihkel jätkas vaikimist.

„Miks sa ei vasta kohtu küsimuse peale?"

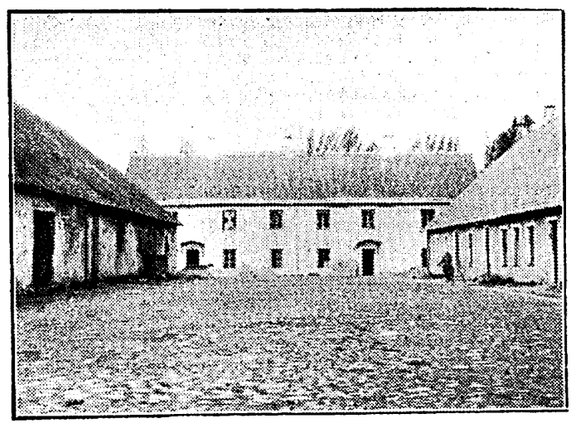
„Kohtuhärra käskis ju vait olla."

„Sa ei tohi kohtus rumalusi rääkida," noomis teda kohtunik.

„Seda ütlesin ma täna hommikul ka ise enesele."

„Mis sa tead ihunuhtlusest, kas seda siis polnudki?"

„Midagi sellesarnast polnud, aulik kohtuhärra," kinnitas Mihkel.

Uuemõisa talliõu, kuhu rahutuste algul suleti teosulased ja kust neid Ravila mehed tulid vabastama.

Metsavaheline tee Saulas, k Kõlli Tooma vang

„Kas sa võtsid sõjast osa?" juurdles kohtunik.

„Pidin võtma, aulik kohtuhärra, aga viin päästis mind sellest patust."

„Kuidas viin sind päästis?" imetles kohtunik.

„Võttis mul jalad alt ära ja kõrtsi mulgu alt kaugemale ei saanudki.

Süüdistus Kõlli Tooma vastu langes ära. Mihkel eitas peksasaamist.

„Võid koju minna."

Mihkel tänas saksu helduse eest, sest täna olnud esimene kord ta elus, kus ta kohtust nahatäieta pääsnud.

„Mis juttu sa räägid?" põrutas kohtunik Mihklile.

Mihkel pööras ümber ja vastas süütu olemisega:

„Igakord kui mu helde pärishärra on mind enese ette kutsunud, sain kindlasti nahatäie, aulik kohtuhärra."

Kohtunik muheles ja näitas käega, et Mihkel võib minna.

Mihkel läkski. Vaatas õues korraks „landstoa" poole ja sõnas eneses:

„Eks ma noomind ennast õieti: Mihkel, ära räägi kohtus rumalusi! Oleksin n
Kõlli Toomas nahatäie sa
siin nii kergesti läbi lask
Tooma käest pääsesin."

Habaja kangur Ku
saadikud ära annud. Koht
Olevat raske tööga kõik ä

Kuulati veel kümmek
ei mäletanud isegi seda, mi
nile olid tunnistanud. Pü
endi ja valitsejate kaebus
miselt kuulujuttudele. K
vestada.

Seevastu kaebealused
sisse ja andsid teisi üles.
mehi vangistama ja kohtu
ja vältas juba nädalaid.

Lossi vahituppa toodi
jäid kitsaks. Kohtult üle
deti Tallinna töövanglas
(praegu üüritoad reisijaile

Peasüüdlasi peeti rauc

Peaministri teadaanne riigiwolikogule ja riigiõukogule

Wabariigi walitsuse töösuunast ja ülesannetest

Valitsus tahab olla poliitiliselt aktiivne

Austatud riigiwolikogu liikmed! Wabariigi presidendi poolt wabariigi walitsuse ametisse kutsumise puhul peab oma otsemaks kohuseks esineda riigikogu mõlema koja ees teadaandega, et anda edasi rahwaesindusele ja siit kaudu ka rahwale walitsuse tööplaanidi ja ülesandeid.

Kehtima-hakanud uue põhiseaduse alusel tuleb praegusel wabariigi walitsusel esineda uue põhiseaduse esimese walitsusena ja seetõttu lasub temal eesõigus rida ülesandeid, mis seotud uue põhiseaduse elluwiimisega. Meile ei ole ju teadmata, et riigiwolikogu möödunud walimised ja riiginõukogu kujunemine oli juhitud rahwa ja ta organisatsioonide lojaalsest tahtest ja põhilisest tungist — wiia ellu uus riigikord selles waimus ja olus, nagu see oli mõeldud, rahwahääletusel rajatud ja rahwuskogu poolt wastu wõetud.

Peaks olema põhjendatud, et uus walitsus oma suunas ja ülesannetes ei saa kalduda murrangulistele joontele, nagu mõnelt poolt soowitatakse, waid ta peab jälgima waimu ja olustikku, milles sündis põhiseadus, samuti waimu ja olustikku, mis on mahutatud põhiseaduse graniitsetesse ridadesse ja mis peab andma tulemusena Eesti korraldatud rahwawalitsusliku ning parlamentliku walitsemisfüüsteemi kujunemise.

Praegune wabariigi walitsus on wõtnud üle oma eelkäijalt Eesti rahwa moraalse ning materjaalse tõusu wäärika päranduse, mis rajaneb rahwa ühtlusele ja ühtekuuluwusele tungile ja mis tõendab, et nende kõrgete wäärtuste najal wõiwad rahwas ja ta walitsus ühiseis püüdeis teostada suuri ülesandeid, nagu nendega on kroonitud wiimased wiis aastat Eesti elu ehitamisel. Sügaw poliitiline reform, uuenenud waimsed ja moraalsed tungid, samuti tulemusrikas majanduslik edu on nähted, mis tingiwad kiitust Eesti walitsusele kui ka rahwale, kui meie seda waadeldes oleme juhitud objektiiwsest suhtumisest kõigesse toimetulmisse.

Praegune walitsuse peaministrina riigiwolikogu ees ma ei saa teisiti rahuldada oma kohustunuet, kui et awalban sügawaimat tänu ja suurimat lugupidamist riigiwanemale ja riigihoidjale kui Eesti walitsuse möödunud wite aasta juhile, kes oma mõjuka autoriteediga, oskusega ja kindlusega on lahendanud eelnenud poliitilise ajajärgu eriliselt ülesanded rahwa waldawa poolehoiuga, millise töö-tulemuste wiimse lülina wõib uus põhiseaduslik walitsus esineda Eesti parlamendi ees. (Kiidusawaldused.) Ja seda ajal, mil parlamentlik riigikorraldus on põdenud ja pöeb sügawat kriisi ja on kujunemas untesse parlamentarismi awalduswormesse, millised arwestawad rohkem neid põhilisi ühiseln kandwaid ja hoidwaid wäärtusi, milleta ka parlamentlik ja demokraatlik riigiworm on määratud järk-järgulisele eneselangetamisele.

Ei oleks ülearune tähendada, et neiks wäärtusiks tuleb pidada isiku au, ta head nime, ta kõrget moraali ja ta wabadust kui isiku kõikülgse tegutsemise seadusliku piiritelu — see oleks rahwuse olemise põhiwara. Samasugusteks wäärtuseks tuleb pidada ühiselulise olemise riiklikku wõimukorraldust, mida peab kaitsma ja hoidma. Ei nõua selgitamist, et rahwuse ja ta au kaitse, samuti ka rahwa ühtluse taotlemine ja ühiselu solidaarsuse rakendamine on põhilisemaid ja kindlamaid wäärtusi, mida peab seadma riikliku ühiselu teenimisele. Neile ehitatud demokraatlik ja parlamentlik riigiworm ofutub korraldatud ning püsiwaks riigiwormiks.

Meie, — esimestena kriisi läbi põdenud ja uuesti wälja jõudnud parlamentliku korrani, ilma et oleksime tahtnud katsetada wiimaseil aastail lainalt wiisiks olewat autoritaarset walitsemist, — ei tarwiseks awalbada endi wahel nurisemist.

Samuti ma ei saa teisiti kui awaldada kõige otsekohesemat tänu siinsamas riigiwolikogu ees jõawägede ülemjuhatajale, kes oma kõrge autoriteediga ja riigiwanema ning riigihoidja lähema kaaslasena on rakendanud oma parima tahtmise, et koos jõuda wälja Eesti riigi kaitse ja ta kõrgemate aluste tänapäewale otstarbekamale ümberseadmisele. (Kiidusawaldused.)

Kui praegune walitsus koosseisult pooles osas koosneb parlamendi liikmeist ja teises pooles wäljaspoolt parlamenti omal alal tunnustatud asjatundjaist, ei wõi selleet järeldada, nagu tal oleks töökabineti kallakut, nii kuidas seda tawaliselt mõistetakse.

Walitsus tahab olla poliitiliselt aktiiwne juhtiw kätbiwa elu koraldamisel kõigis ülesannetes, mida esitab põhiseadus, wabariigi presidendi ja rahwaesinduse ülesandus. Kuid wabariigi walitsus tahab olla ka rahwuslik walitsus, sest ametisse-kutsutuna wabariigi presidendi poolt, kes on riigi ja rahwa juhtija ja riigi kehastaja ja tugeneb oma wõimult rahwale, on walitsusel teadmine, et ta tuetub rahwa kõigile elawatele jõududele, nii nagu põhiseadustikus korras toimunud riigiwolikogu ja wabariigi presidendi walimistel rahwa suure enamuse tahe seda awaldas.

Samuti on walitsus õigustatud oma töösuunna ja püüete kohta ütlema, et ta tahab olla fotfinaalne walitsus, see tähendab — et ta oma ülesannete täitmises ei ole juhitud Eesti rahwa ühegi kihi wõi klassi wõi muu liigituse esilesetatud erihuwidest ja sellest, et soodustada üht klassi wõi kihti wõi muud liigitust teiste hüwede arwel, kui riiklik wõi majanduslik wõi moraalne terwelek (parataamatus) seda ei õigusta wõi ei nõua. Selle poolest on walitsuse korraldaw tegewus juhitud põhimõttest, et kõik kutsed ja töölaud waimsete ja materjaalsete wäärtuste tootmisel on ühiselu füüsilistiks wõrdseb. Ainult Eesti ühiselu tarwe, selle eesmärgid ning sunnud on otsustawad, milleks ja kus on walitsuse juhtiwat ning kaasaaitawat kätt esmajoones tarwis.

Sellisest seatud walitsus tahab teha kõik, et uus põhiseadus rakenduks ellu täies ulatuses, ka neis osades, milles on oluline weel seadusandlik korraldamine, kõigepealt muidugi Eesti kodanike õiguste ja kohuste osn, kus on lahendamata küsimusi enam kui muudes osades. Seejuures walitsus wõtab õigeks sunna, mis on kodanike wabaduste ja kohuste korra käsitamiseks antud wabariigi presidendi poolt dekreedina wastu wõetud seadustega ühinemis-, sõna- ja trükiwabaduste asjus enne riigiwolikogu ja riiginõukogu kokkukutsumist. Ja seda selleet wäljendes, et wabaduseb ja kohuseb iseeneseet ei ole sihiks, waid on arenenud ühiselu wahendiks riiklikn korra, isamaa ja rahwa hüwangu teenimisel. Kodanike wabaduste ja kohuste seatud korraldus ei wõi seepärast kahjustada riiklikku, s. t. awaliikn korda hoidwaid, kaitswaid ja kaswatawaid wäärtusi, nagu seda on isiku au ja hea nimi, rahwuse ja riigi au, rahwa ühtlus ja ühiseluline soliidaarsus ning maa head kombed, milliseid kõiki peb pidama püüwa korra alusteks, weel rohkem — neid peab pidama parlamentliku korra kindlustuseks. Kõik wõitlused ja otsingud, mis omaseb demokraatliku korra ehitusele, kui need toimuwad ühiselu wäärtusi kahjustamata raames, on ülesehitawad ning positiiwsed.

Seejuures on wõimalik, et tähendatud seadused nende ülfikasjades nõuawad paranduši, kui nad on elus proowitud.

Peaminister K. Eenpalu

Poliitilise ühinemise aeg pole weel käes

Kodanike poliitilise ühinemise ehk organiseerumise osas ei saa pidada waiblematult õigeks, et see parlamentliku riigikorra wõi rahwa waimse ning materjaalse hüwangu huwides peaks tinginatu toimuma organiseeritud ja otsitud poliitilis-parteilisel wõi klassiwastolulisel alusel, kuna mõlemad need wormid on parlamentlike riigikordade langetamisel esitaund wäga laidetawaid külgi. Igatahes sisaldawad need wormid ühiselulise korra kindluse suhtes wäga sügawaid paradokse, ja seepärast nähtawasti on poliitilise ühinemise sisuline külg ja alused jäetud elu ning wajaduste lahendada ja põhiseadus märgib ainult, nagu muudegi ühinemiste kohta, et alused ja korra määrab seadus.

Meie aga oleme harjunuseet samastamas parlamentlikku riigikorda parteilise ja klassiwõitluse korraga ega taha nagu tunnustada, et uuema-aja riigipoliitilised otsingud wõiwad peatselt jõuda unendatud alustele, kuigi nad weel ei ole leidnud küpsemd wormi.

Ma ei waidle parlamentliku riigikorra juures poliitilisparteiliste ja klassiwõitluslike wabaduste wõimaluste wastu, kuigi seadustega piiritletud kujul, kuna me teame, et seda on mujal ja ka meil olnud, kuid peab weenma, ärgem tehkem seda weel kohe, wotame weel pisut, on aega. (Wahelehüüe.) Poliitiline ühinemine wõib toimuda eriseaduses ettenähtud alusel ja korras, ja kuni me seda seadust teeme ja selle wastu wõtame, on aega mõelda ja tähelepanekuid teha, milleid alused ja milline kord ofutuks meile kõige sobiwamaks. Egas seepärast poliitiline mõtlemine ja korraldamine ning huwiline wõitlus meie juures ei seisa. Mis elule tarwis, see toimub, muus osas ta otsib Eesti korrale eluliet wormi.

Vahekord rahwaesindusega

Wahekorras rahwaesindusega, s. t. riigikogu mõlema kojaga tahab wabariigi walitsus jälgida kõige otsesemalt põhiseaduse sisseseisutahawa osa sõnastust, mille kohaselt Eesti riik jääb rahwawalitsusliku alusel walitsetawaks wabariigiks, kus kõrgem wõim on rahwa käes ja mida juhib walitaw riigipea tema poolt ametisse-kutsutawa walitsuse ning kahekojalise rahwaesinduse tasakaalustatud koostööl. Selleet, kui ka põhiseadusliku wõimude muust ehitusest tuleb järeldada, et riigikogul ta kahe koja kujul kui ka nende mõlema koostööl ei ole meie riigikorras enam primaarset ehk esijõulist seisukohta, waid et riigiwolikogu ja riiginõukogu põhiseaduslike kõrgemate organitena on rahwa poolt kutsutud tööle põhiseaduses neile antud kindla kompetentsi ulatuses ja piires, s. o. — temale kuulub seaduste ja riigi eelarwe wastuwõtmine ja kontrolliwõimalused walitsuse tegewuse üle. Wabariigi walitsus samuti põhiseadusliku ja kindla kompetentsiga ja ülesannetega kõrgema organina on kutsutud juhtiwalt töötama koos riigiwolikoguga ja riiginõukoguga nende seadusandlikus töös. Seejuures on walitsus teadlik, et riigiwolikogu wõib awaldada oma selleekohase otsustega kogu walitsusele wõi ta üksikule liikmele otsest umbusaldust, mille tagajärjeks ofutuwad juba wabariigi presidendi põhiseaduslikud sammud. Sellise korra juures tuleb pidada loomulikuks ja mõistetawaks, et walitsus seadusandlikus kui ka walitsemise töös tahab tugeneda tihedale ja usaldusliule koostööle rahwaesindusega ja tahab oma koostööga kui ka muidu selle eest hoolitseda, et Eesti rahwaesinduse mõlema koja autoriteet kui kõrgemate riigiorganite autoriteet areneks ja kaswaks. Kuid seejuures peab celdama, et rahwaesindus oma töösuhtides ja oma põhiseadusliku wõimupiiri õiges käsitamises selleks kõik teeb, et awalik lugupidamine temast kaswaks. Meetodid ja taktika, mis langetawad meie wana põhiseaduse esijõulise ja ainuwõimsa riigikogu, peakski rahwaesinduse uues ehituses seewõrd muutuma, et rahwas oma õiges riiklikus moraalitundes ja hinnangus wõtaks parlamenti auwäärsena ja lugupeetawana, sest rahwas tahab, et põhiseadusliku kõrgema kollegiaalse organi töö oleks rahwa muile kollegiaalseile korraldusile kõrgeks eeskujuks üle maa.

Tihedamat sidet oma tegewuse tahab walitsus hoida riigiwolikogu rahwarinde koosseisuga, keda rahwas on usaldanud saata riigiwolikokku waldawa enamusena ja kes selle usalduse on wõitnud, et rakendada põhiseaduse elluwiimisele ning riigiwalitsemisele kaasaitamiseks. Samas ning waimus, nagu seda on mõelnud uue põhiseaduse isad ning rahwas. Sama tihedat sidet tahab walitsus hoida riiginõukogu koosseisuga, kui Eesti mõjukamate ofutuste ja ettewõtete esindusega ning lugupeetud, wäärikate, tublide ja elukogenud isikutega ning isikutega, keda põhiseadus määranud riiginõukokku. Kuid walitsus tahab kõige otsekohesemalt arwestada ka riigiwolikogu selle osa koosseisu, kes jäänud wäljapoole rahwarinnet, kui nende awaldused ja tahted ei ole poliitiliselt wõi eluliselt käsitamatud.

Üksikaladele laskudes käsitaksin ainult neid, mis on terawkülgsega esile nihkunud, wõi nõuawad üldist isekoosmustamist.

Rahwa isetegevus

Rahwuse moraalses ja materjaalses loomingus on seltskondlikul isetegewusel täita suur osa. Ka uus põhiseadus käsitab kodanike õiguste ja kohuste peatükis seda ala eriliste rõhuga, kõneldes, et kõik seadustikud õigused ja wabadused wõrsuwad kuulumusest riiklikku ühiskonda, samuti kui ka kuulumusest sinna tulenewad kodaniku kõik seadustikud kohuseb, ja et ülimaks kohuseks on olla ustaw Eesti riigile. ühiseluliste olemise wäärtuse hoidmise pärast peab seadus määrama lähemalt alused ja korra, millega oleks antud raamistik kogu seltskondlikule isetegewusele sõnas, kirjas, ühinemises, kooskäimistes, igasugu seltskondlikes ühisalgatustes jne.

Kuid walitsuse ja rahwawõimu mnude korralduste (riigi, ja igat liiki omawalitsusasutused) osa ei wõi piirduda seltskondliku tegewuse alal ainult raamistiku määramisega, s. t. wõimuattidega, waid rahwa isetegewusele tuleb aidata kaasa, seda tuleb soodustada, korraldada ja ühtlustada ka sisult, et ülesanded, mis isetegewus enesele wõtnud, täitutsid tagajärjekalt. Weel rohkem, tuleb wõtta rakendamisele ülesandeid, mis seni weel täitmata, ja luotu uusi ülesandeid, mis rahwuse loomingus olulised, et rahwa juhtiw wõim ühes rahwa isetegewusega wiiks need ellu, wõi wastupidi, et rahwa isetegewus ühes rahwa juhtiwa wõimuga toimiks ühtlasi.

Seni, meie sügawparlamentlikul aegjärgul kujunes käsiteldaw aine niikaugele, et seltskondliku isetegewuse ja wõimu wahele oli arenemas kuristik, samuti kui keskwalitsuse wõimu ja omawalitsuse wõimu wahele. Wõimu wõeti bürokraatiana, tähendab ebausaldawalt, ja temalt nõuti ainult raha, tuetust, mis kulutati paiguti ülesannetele ja suundadele, mis olid ebaustawad Eesti ühiselu wäärtuste hoidmise poolest. Wõi kui riigiwõim mõdagi soowitas, wõi milleski tegeles, siis peeti seda krooniitkuks, s. t. rahwast kõrwalseiswaks.

Kuid ei ole loomulikud sellised arusaamised ja wahekorrad, nad ei tohi püsida. Seda ei saa wõtta terwe nähtusena, sest rahwa walitsew wõim on elu sisulikus töös juhtiw wõim. Tuleb käia põhimõtte järele. Walitsus ja rahwas on üks. Sihid ja eesmärgid on ühed. Mõlemad nad teeniwad üht ja sama rahwuse ülesannet. Järelikult on neil ühiseid teid ja ülesandeid ta seltskondliku wabategewuse alal. Selles wingi demokraatia sügaw tuum.

Teiselt poolt nõuab seltskondlik isetegewus, nagu tähendatud, ühtlustamist ja ühistele suuremale ülesannetele suunamist. Isetegewuse wahendite inflatsioon, ülekülluus (seltsid, ühingud, igasugused ettewõtted) wäsitawad rahwa ära oma killustamisega, wastastikuse wõitlusega, tülitsemistega jne., ja wäsiwad ka ise. Siin peab awalik wõim oma kuostööga appi tulema, et isetegewust juhtida terwetele rööbastele.

Kuid edasi, seltskondlik isetegewus wõib tuua ja kokku kanda suuri wäärtusi, mis on auks rahwa ühistööle. Ja meie isetegewus on ärkamisajal ja hiljem tunduwaid wäärtusi kokku kannud, kui oli kestset juhtimist ja korraldamist. Riigi-päewil oli aga meie isetegewus seewõrd piiratud, — nähtawasti tuodeti õiges riigile ja omawalitsusele, — et tundus, nagu oleks seltskondlikust isetegewusest rahwuse haaraw waim lahkunud. Seepoolest peab fündima meil senisest palju põhjalikum pööre. Rahwa seltskondlik isetegewus peab unesti tõmbama oma haarawa rclwa. Riik ja omawalitsus wõiwad ju tuua suuri asju, kuid rahwa isetegewust afutades ja chitades, loob ühtlasi õrget waimu ja küstumatuid mälestusi Eesti rahwuse wabategelisest jõust ning püüetest.

Isetegewuse suurejooneliseinaks äratamiseks peab walitsus rahwa juhtijana taasa aitama, peab andma sihte ja ülesandeid, kuid peab teritama ka isetegewuse wahendeid ja waimu.

See, millest on olnud juttu, ei ole seltskondliku isetegewuse ja wabaduse kitsendamiseks, waid on laiendamiseks, on Eesti rahwuse ühtuide rakendamiseks nippnäppe asemel haarawamatle ülesandeile ja suuremale eneseforraldusile.

Mis wõib toime saada isetegewusega, seda tõendab meie suurimate organisatsioonide töö juba praegu. Kuid enamikus on kõik alles killunenud ja pisitülidega tegelemas.

Elureform

Selle all mõistame seltskondliku isetegewuse, wabategutsemise ja waba aja kulutamise tarwilikn ümberseadmist. Mulle tundub ja näib, et nii nagu meie elu on kujunenud, ei wõiks see enam kaua kesta. Pööret luua harjunusis ei ole ju kerge, aga kui igal poot juhtiwalt poolt nute wiiside ning kommetega alatakse, laieneb see küremini, kui arwestatakse, ja ühiselu kujuneb ümber.

Kõigepealt meie rahwal ja ta haritlaskonnal puudub puhkus. Närwid wäsiwad, kulutatakse end rohkem, kui kujunenud ühiselus tarwiline. Pühapäewarahu on sisse seatud tuhandeid aastaid tagasi. See peab olema ka meie juures, wähemalt seaduste järele. Aga pühapäewal tehakse meil just närwepingutawat tööd. Tegelaskond on jalul ja rahwas on jalul.

Peakfime mõtlema, kuidas neid wiise parandada, wähemalt osaliselt. Teame, et inglaste juures on pühapäew puutumatu, on puhkuspäew. Meil, kudla korra kujunemisel, kui enam ei ole seewõrd tarwidusi seista poliitilise häire keerises, peaks ka awanema wõimalusi ümberseadmisteks.

Elureformi osas wõiks weel ofutada paljudele nähtustele, aga küllalt sellest. Nuendatud eelseadmistega peaks alatama ja selleks on wõimalus meie elu oleks terwem ja rahwa närwidi kulukstd w

Meil ei peeta ka wõrahu, eriti linnades, ja see tab rohkem närwe kui waja. Otsustawad on k ja wiisid, kuid ka seadustega määratud kord. Me dud, ballid ja ettewõtmised algawad hilja ja kes warahommikuni. Wõiks aga olla teistii. Meie re nid on kaua awatud ja on wiisiks seal istuda Perekondades samuti. Terwe mõistus aga ütleb, peaks seadma nii, et rahwal, eriti rahwa paremal olcks õõrahu.

Sama tähtis on waba aja ja puhkeaja mööda mise küsimus eriti töölisile, kes on aasta läbi töö res linni. Kõigepealt nõuab puhkeaja määramine täiendawaid korraldamisi. Knid rahwa waba-aja m saatmise wiise tuleb lähemalt käsitada ja sellesse nuendamisi ühiste ettewõtmiste kaudu tööliste ja organisatsioonidega.

Eesti kultuur ja haridus

Olen aastate eest ühel kokkutulekul tähendanud, et waim on kõrgem kui wõim. Tol korral wõeti seda ühtlust kuigi poolehoiuga, siiski ootamatusena, — kuna seda lausus wõimulolija. Ka täna pean ma, käsitades meie kultuuri ja haridust suunda, kordama sama, et see on tõesti nii. Kõna on waimu teenimisel, ka rahwuse kõna on seda, ning rahwa riiklik wõim peab teenima samuti oma rahwuse waimu. Kuid selleks, et teenida oma rahwuse waimu, peab see waim olema. Juba loodus tõendab seda. On waim lahkunud inimese kehast, algab mädanemine. Rahwuse elus on ka nii. On ühtlustaw, kokkuhoidew ja juhtiw ja eesmärke andew waim lahkunud, algab rahwuse kehas laostumine, mis lõpeb tawaliselt rahwuse keha unestiiünniga, kui ei juhtu halwemat.

Üksikisiku elus paneme weel tähele, kui on temas riistemas palju waime, siis on ta kõhkleja, kui on tas riistemas palju tunge, ilma et ta jõuaks otsusele, millist mööda minna täie tahtega, siis on ta hüpleja, ja kui kogu ta waimu- ja tahteolus ei kujune mingit terwikut, mis annaks ta elupüüdetele kindla tahtesuuna, siis satub ta kergesti elupettumuse ja skeptis otsutub talle elukaaslasteks, ta kibestub, wihkab kõiti, wihkab ümbrust ja korda. See on jõuetu inimene. Kuid see, mis ma lausuin üksikisiku kohta, töestub peagu täies ulatuses ka rahwuse elus.

Rahwuse elus on waim kõigepealt selle kooselu ja kooskorra eesmärk, sest rahwa kooskorral peab olema kooselu hoidew, juhtiw ja ühtlustaw ühine eesmärk, millele kogu rahwas, kõik ta kihid anduwad oma töö ja tegewusega, mida nad kõik teeniwad, et oleks hea üldsusel ja hea üksikul. Olen selles tindel, et kui rahwa ühiselul ta rahwuse eesmärk kaob, siis laostub see ühiselu, kui ta asemele ei teki unt. Seda tõendawad nähtused.

Eesti rahwale wõib olla ta ühiselu ja ta wõimukorralduse eesmärgiks ainult Eesti isamaa ja eestlus. Kui see kaob, siis toimub meie aastatuhandelises elupaigas muutus: meie asemele afuwad teised ning meie ise muutume ka teisteks. Igatahes eestlusega seotsoolewaid wäärtusi ja kutsumust ei ole siis enam rahwastemaailmas.

Isamaa, wõttes seda eesti rahwa ühiselu eesmärgina, ei ole ainult meie afupait, waid see on meie rahwa waimse ja kehalise töö walguskuondis see on meie püüete ja pingutuste keskus, see on meie hing, ja on, mida tahame ülistada, austada, et tunda end oma isamaa osalisena, eestlasena. Ta on hinge ja waimu püüete elaw kehkuju, — autoriteet. Seda kiites tiidame iseend. Temale luues ja töötades töötame iseendale. Ja iseendale töötades töötame oma isamaale. Talle laulades laulame oma hingele, sest isamaa ja ta osalise hing on üks. Isamaa on meie uhus, on meie uft ja on meie tahe, ta waim jagab meile õunistust ja julgust kui oleme wäsimas wõi teelahkmel. Ta est oleme meie palumas, kui oleme kaugel, lahtumas wõi langemas. Ta on ka meie elukeaal, et ellu astudes ta hüweks täötada ja kui elurasksstes enam isegi paika ei leia, siis talle kui ideaalile ustawaks jääda. Kuid isamaa on ka meie ajalugu ja kultuur, sest ei üks ega teine ei sünni päewaga ega põlwega, waid rahwa ajalow ja kultuuri pärimus ning hing on generatsioonide töö. Ja seda mell on, kuigi wäliselt tsiwilisatsioonilt wähem, aga sisemiselt oma esiwanemate pärimuselt seda rohkem, sest kultuur on ju rahwapõlwede hinge sisemine tunnus.

Kahjuks ei ole seda iseni meie riigi päewil igal ajajärgul ei waimu- ega poliitkategelaste poolt üldiselt tunnustatud ja arwestatud.

Nii suhtudes isamaasse wõidakse ütelda, et talle omastatakse ju jumala tunnuseid. Minu weene on igatahes, et kuigi isamaa ei ole jumalus, aga ta piisib siis kindlalt, kui teda on saatmas uft oma rahwa jumalasse.

Eestlust rahwuse ja ta riiklik korraldus eesmärgina tuleb wõtta kui kutsumust, kui missiooni, tegutseda meie rahwa neil igawiin radadel, sihtidel ja ülesannetel, mis olnud eestlastle omaseb rohkete tuhandete aastate kestes Baltimere rannikuil. Eestlus — see on meie generatsioonide eht põlwede minewik, olewik ja meie generatsioonide eht põlwede tulewik. Eestlaseb oma kutsumust kindlalt pidades on wõitlusi pidanud rohkem kui paljud teised rahwad. Iga põlw peab andma ja on andnud eestlusele oma osa. Ja meie põlw tahab olla köwn põlwi, et eestluse igawiku falwe oma töö kuulsusega. Kuid meie põlwe töö, nii suur ta ka ei olekš oma wäärtuselt, ofutuks tulewikus ei de:awaks, kui meie ei kaswataks oma rahwa arwu. sellest oli juba juttu.

Ainult neilt alustelt wõime meie läheneda ajagelikus käsitluses eesti kultuuri ja haridusc küsimusele.

Sama on awalbunud ka uues põhiseaduses ha se ülesannete märkimise osas. Asjade tegelik juh ne nõuab aga ideoloogiliste aluste kindlat pidamist kui neid ei peeta, wõib olla ka teisiti. Worm ei siin kõiges, waid otsustaw on sisulise küsie kunnd.

Kirjandus, kunst, teadus, need on mis peawad esindama eesti waimuloomingut. Om singute ja kujutamistega peawad nad anduma waimse ja ainelise wõitlnse wahendeid rahwuse ees kibe teenimisel. Peawad andma sütttawat waim ja haarawat moraali, et eestlane omn pinnal o oma waimses terwikus wisaks elukõitlejaks. K nikud, kunstnikud, teadlased ja kõik muloojad, kes kuulsusega wõi nimeta, olles ig wates tegewuses, on ju need, kes annawad rahw wedele ta waimuilma, milles kaswab, õpib ja ku rahwuse noor liige kui ka täisealine. Samuti wa looming, ükskõik kas teadlaste wõi nimetute leid oma, awab rahwale ka ta looduswarad ja nende tamise tehnilised wahendid. Seepärast ei saa r wõim rahwa elu juhtijana jääda waimuloomingu simusis ükskõikseks pealtwaatajaks. Ta peab wa loojaid kui ka loomingut kõigiti soodustama, kuid juures ka tunnama, et see looming ofutuks rahwuse ja wõitluste positiiwseks ehitajaks. Waimuloomin wajanud ja wajab ikka mätseene, kes seda soodusk ja tunnawad. Meie suuremaks mätseeniks ofutub litfus ja ta peab oma korraldawa, wreewa ja ju käega olema walwel, et loomingu hing, ideestik ja märgid ühtuksid rahwuse hinge ja eesmärkidega, ni looming neid wäärtusi ei nõrgestaks, millel püüb riiklik ühiselu. Need ajad ei ole ju kaugel, mil parlamentlikel päewil waimuloomingu enamuse käis oma raha footu erinewalt rahwa elupõlwede gest ja eesti eesmärkide wajadusi. Siin wõidak ütelda, et on jutt niinimetatud „fotfinaalsest tellimu Kuid see on wananenud arutlus. „Kunst kunsti pä — see mõttesunnd olgu waimupeenutsejate ofaks. finaalset mõjuwõimu see ei anna, rahwa hinge see ma ei lõiba.

Kuid see, millest ma kõnelesin, ei ole mi „fotfinaalne tellimine", waid see on ül kaudew ning teeniw fuund.

Teaduseilm on meil peamiselt koondunud Tartu kooli ja tehikaülikooli ümber, ja meie oma teadus nurimused on ootamas laiemaid ja ühtlustawad ko damisi riigihoidja poolt afutatud Eesti Teaduste deemia kaudu. Kuid meie rahwuslike teaduste ja laste tulemused nõunawad suurimaid rahalisi wõim ja seda peab andma.

Alles aastaid tagasi meie kirjanikud, kunstniku teised loojad tundsid, et nad on oma rahwa ja ta w fuse poolt maha jäetud. Kummal pool oli füü, jä käsitlemata. Wiimaseil aastail on tolle poolest fü nud märgataw pööre. Side walitsuse, rahwa ja loomingu wahel peab weel rohkem tihenema ja see awalduma ka waimuloomingule küllaldaks wastut seks otstarbeks arendatawate kapitalide ja fondide ka

Kuid eriti weel kunstide osas peaksime jõudma kohaste korraldamistega niikaugele, et eesti elu futaks eesti kunsti, ja et eesti ku oleks funteline tunguma eesti ellu. tahes meie igapäewase suhtlemise wahendid, oma el tegewuse jäädwustamisteks, rakenduseb, chituseb, tõ hendid, nõud, riietus, kaunistusesemeb, fakmistu awalikud kohad, elumajade sisemused jne. on weel lagedad eesti kunstiit, et peab küsima, kummal kunstiniku wõi rahwa pool, on füü? Siin on mõle pool. Need, kes peaksid oma kusti kaotama, wõi tõ kes seda lewitawad, ei ole arendanud massilist nõud ja loomingu pool ei ole arendanud wastuwõetawat komisit. Peamine wiga on aga elu korraldamises ja peaks füündima senisest fuuremal määral.

Meie oma kunst ei ole ellu tunginud ka rahwa ke lauldawate laulude näol. Mis on massiline, see wana. Ka siin peaks mõlemapoolne kohendamine ma tagajärgi.

Eesti kultuur ja haridus

Olen aastate eest ühel kokkutulekul tähendanud, et waim on kõrgem kui wõim. Tol korral wõeti seda ühtlust kuigi poolehoiuga, siiski ootamatusena, — kuna seda lausus wõimulolija. Ka täna pean ma, käsitades meie kultuuri ja haridust suunda, kordama sama, et see on tõesti nii. Kõna on waimu teenimisel, ka rahwuse kõna on seda, ning rahwa riiklik wõim peab teenima samuti oma rahwuse waimu. Kuid selleks, et teenida oma rahwuse waimu, peab see waim olema. Juba loodus tõendab seda. On waim lahkunud inimese kehast, algab mädanemine. Rahwuse elus on ka nii. On ühtlustaw, kokkuhoidew ja juhtiw ja eesmärke andew waim lahkunud, algab rahwuse kehas laostumine, mis lõpeb tawaliselt rahwuse keha unestiiünniga, kui ei juhtu halwemat.

Üksikisiku elus paneme weel tähele, kui on temas riistemas palju waime, siis on ta kõhkleja, kui on tas riistemas palju tunge, ilma et ta jõuaks otsusele, millist mööda minna täie tahtega, siis on ta hüpleja, ja kui kogu ta waimu- ja tahteolus ei kujune mingit terwikut, mis annaks ta elupüüdetele kindla tahtesuuna, siis satub ta kergesti elupettumuse ja skeptis ofutub talle elukaaslasteks, ta kibestub, wihkab kõiti, wihkab ümbrust ja korda. See on jõuetu inimene. Kuid see, mis ma lausuin üksikisiku kohta, töestub peagu täies ulatuses ka rahwuse elus.

Rahwuse elus on waim kõigepealt selle kooselu ja kooskorra eesmärk, sest rahwa kooskorral peab olema kooselu hoidew, juhtiw ja ühtlustaw ühine eesmärk, millele kogu rahwas, kõik ta kihid anduwad oma töö ja tegewusega, mida nad kõik teeniwad, et oleks hea üldsusel ja hea üksikul. Olen selles tindel, et kui rahwa ühiselul ta rahwuse eesmärk kaob, siis laostub see ühiselu, kui ta asemele ei teki unt. Seda tõendawad nähtused.

Eesti rahwale wõib olla ta ühiselu ja ta wõimukorralduse eesmärgiks ainult Eesti isamaa ja eestlus. Kui see kaob, siis toimub meie aastatuhandelises elupaigas muutus: meie asemele afuwad teised ning meie ise muutume ka teisteks. Igatahes eestlusega seotsoolewaid wäärtusi ja kutsumust ei ole siis enam rahwastemaailmas.

Isamaa, wõttes seda eesti rahwa ühiselu eesmärgina, ei ole ainult meie afupait, waid see on meie rahwa waimse ja kehalise töö walguskuondis see on meie püüete ja pingutuste keskus, see on meie hing, ja on, mida tahame ülistada, austada, et tunda end oma isamaa osalisena, eestlasena. Ta on hinge ja waimu püüete elaw kehkuju, — autoriteet. Seda kiites tiidame iseend. Temale luues ja töötades töötame iseendale. Ja iseendale töötades töötame oma isamaale. Talle laulades laulame oma hingele, sest isamaa ja ta osalise hing on üks. Isamaa on meie uhus, on meie uft ja on meie tahe, ta waim jagab meile õunistust ja julgust kui oleme wäsimas wõi teelahkmel. Ta est oleme meie palumas, kui oleme kaugel, lahtumas wõi langemas. Ta on ka meie elukeaal, et ellu astudes ta hüweks täötada ja kui elurasksstes enam isegi paika ei leia, siis talle kui ideaalile ustawaks jääda. Kuid isamaa on ka meie ajalugu ja kultuur, sest ei üks ega teine ei sünni päewaga ega põlwega, waid rahwa ajalow ja kultuuri pärimus ning hing on generatsioonide töö. Ja seda mell on, kuigi wäliselt tsiwilisatsioonilt wähem, aga sisemiselt oma esiwanemate pärimuselt seda rohkem, sest kultuur on ju rahwapõlwede hinge sisemine tunnus.

Kahjuks ei ole seda iseni meie riigi päewil igal ajajärgul ei waimu- ega poliitkategelaste poolt üldiselt tunnustatud ja arwestatud.

Nii suhtudes isamaasse wõidakse ütelda, et talle omastatakse ju jumala tunnuseid. Minu weene on igatahes, et kuigi isamaa ei ole jumalus, aga ta piisib siis kindlalt, kui teda on saatmas uft oma rahwa jumalasse.

Eestlust rahwuse ja ta riiklik korraldus eesmärgina tuleb wõtta kui kutsumust, kui missiooni, tegutseda meie rahwa neil igawiin radadel, sihtidel ja ülesannetel, mis olnud eestlastle omaseb rohkete tuhandete aastate kestes Baltimere rannikuil. Eestlus — see on meie generatsioonide eht põlwede minewik, olewik ja meie generatsioonide eht põlwede tulewik. Eestlaseb oma kutsumust kindlalt pidades on wõitlusi pidanud rohkem kui paljud teised rahwad. Iga põlw peab andma ja on andnud eestlusele oma osa. Ja meie põlw tahab olla köwn põlwi, et eestluse igawiku falwe oma töö kuulsusega. Kuid meie põlwe töö, nii suur ta ka ei olekš oma wäärtuselt, ofutuks tulewikus ei de:awaks, kui meie ei kaswataks oma rahwa arwu. sellest oli juba juttu.

Ainult neilt alustelt wõime meie läheneda ajagelikus käsitluses eesti kultuuri ja haridusc küsimusele.

Sama on awalbunud ka uues põhiseaduses ha se ülesannete märkimise osas. Asjade tegelik juh ne nõuab aga ideoloogiliste aluste kindlat pidamist kui neid ei peeta, wõib olla ka teisiti. Worm ei siin kõiges, waid otsustaw on sisulise küsie kunnd.

Kirjandus, kunst, teadus, need on mis peawad esindama eesti waimuloomingut. Om singute ja kujutamistega peawad nad anduma waimse ja ainelise wõitlnse wahendeid rahwuse ees kibe teenimisel. Peawad andma sütttawat waim ja haarawat moraali, et eestlane omn pinnal o oma waimses terwikus wisaks elukõitlejaks. K nikud, kunstnikud, teadlased ja kõik muloojad, kes kuulsusega wõi nimeta, olles ig wates tegewuses, on ju need, kes annawad rahw wedele ta waimuilma, milles kaswab, õpib ja ku rahwuse noor liige kui ka täisealine. Samuti wa looming, ükskõik kas teadlaste wõi nimetute leid oma, awab rahwale ka ta looduswarad ja nende tamise tehnilised wahendid. Seepärast ei saa r wõim rahwa elu juhtijana jääda waimuloomingu simusis ükskõikseks pealtwaatajaks. Ta peab wa loojaid kui ka loom

Peaministri teadaanne . . .

Algkoolide ehk rahwakoolide alal tuleb wõtta weel kindlaks püüdeks, et suurendada algkooli lõpetajate arwu. Ligi 40% õpilasist lahkub enne kursuse lõpetamist ja algkooli lõpetajaist piirdub ligi 30% algkooliharidusega, kuna suurem osa (70%) langeb wälja koolikaswatuse mõju alt eas, kus nende iseloom ja meelsus alles kujunemata. Suuremaks takistuseks algkoolide töös on ruumid. Üle 40% koolimajadest on puudulikud, seal hulgas hulk maju on otse kõlbmatud. Käsitöörunnid puuduwad 67% koolidest ja wõimlemisruumid 57% koolidest.

Peame wõima ülesandeks plaanikindla rahwakoolimajade ehitamise, et koolid wõimalikult 15 aasta jooksul saaksid tarwilikud ruumid.

1934. aastal alustatud koolireform on wälitselt teostunud algkooli 4. klassile rajatud 5-aastase progümnaasiumi ja algkooli täielikule kursusele ehitatud 3-aastase realkooli kujul. See olukord peaks mõnd aega kaitstud olema teoreetiliste waidluste eest ja püsima mõnd head aastat, et siis kogemuste põhjal saaks otsustada, kas jäädа kahe keskkoolitüübi juure, wõi eelistada ainult üht.

Noorsuse juhtimiseks ja õpetamiseks tegelikule tööle ja elukutsetele tuleb suurt rõhku panna kutsekoolidele ja lastewanemate pooldawat suhtumist neile koolidele õhutada. Kuid tuleb wältida kõrgemate kutsekoolide astmete üleküllust. Kutseharidusliк õppetöö kohaldatakse tööturu nõudelе wastawalt, ja nende koolide wõrgu arendamine toimub majanduse tarwiduste kohaselt.

Koolide õppekawad tulewad täiendawale ümberkorraldamisele wõtta sihis, et wähendades õppeaineid õpetamist põhjalikumaks muuta ning ka õpetamise kwormatist kergendada.

Koolide õpperaamatud, eriti humanitaar- ja loodusainetes ei wasta nõudele. Nad on sisult rasked, igawad, lastele arusaamatud ja teewad õpitawa aine kaswatuslikult ebahuwitawaks. Selle nähte parandamiseks astutakse kõiki wajalikke samme.

Rahva usuelu

alal hindab walitsus kõrgelt kõiki püüdeid ja korraldamisi, mis on suunatud usuelu wäärtuse tõstmisele.

Noorsoo organiseerimise püüdeks on, et see toimuks keskendatud juhtimisel, et organiseeritud noorte arw kaswaks kuni 60%-ni ja et noorteliikumise töömeetodid ja sisu tugeneksid mitte targutawale waimutsemisele, waid idealismile rajatud distsiplineeritud töömeetoditele.

Üliõpilasnoorsoo eneseкorraldusis tuleb leida tee, kas olewail wõi uuendatud aluseil, et üliõpilaste keskel lakkaksid olemast formaalparteilised tülid nende organisatsioonide liikmete wahekorras. Harittaskonna lõhestus ja tülid formaalseil aluseil, ilma sisulise aluseta wõi otsitud sisuga, tekitawad kahju ajajärgul, mil meid elu korraldamisel on juhtimas ühtluse ja solidaarsuse ideed.

Rahwa kehaline kaswatus nõuab korraldamist, et see meil kujuneks suureks ühtlustawaks liikumiseks. Selleks on tarwis seniseist rohkem keskendada juhtimist, mis tuleb kasuks spordile ja kehakaswatusele.

Sõjavägede ülemjuhataja jääb kohale

Praeguse aja eriliti ja tähtsamaid ülesandeid peame nägema oma riigi kaitsmises ja riigikaitse seadmise täiuslikus rakendamises.

Oleme ju teadlikud, et praegu kõigi riikide walitsused üle maailma tunnustawad tõhusamaks rahusäilitamise wahendiks relwastumise ja rahwa kõigi jõuallikate mobiliseerimise selleks, et relwastumine kogu rahwa elawa jõu ulatuses sünnitaks rahwuse ja ta wäärtuste kaitseks tugewa jõu. Samuti oleme teadlikud ja paneme tähele, et nüüdsel ajal mobiliseeruwad mitte üksi enam sõjawäed, waid kogu rahwad oma distsiplineeritud hulkades, ja et rahwa isetegewuse kõik wahendid rakendatakse, et hulkade kõigis kihtides isetegewuse awaldused distsiplineeruksid waimustatuks ühistahteliseks kaitseks ning tungijõuks. Seda kõike tehakse mitte resonneeriwa ehk targutawa miitinguwahendiga, waid juhtiwalt weenwa, süsteemikindla rahwuse tahte kujundamisega. Kui siia juure lisada teaduse ja tehnika jõud ning määratute eelarwelиste ja rahwaannetuste jõud, siis wõiks olla selge, mis praegu toimub rahu säilitamiseks ja rahwuste eneseläiendamise tungibe awaldamiseks.

Mis siis meie? Ka meie ei wõi teisiti. Oleme kutsutud ja seatud toimima samuti, et olla walwel oma riigi kaitseks. Meie patsifistlikud jutud ei teeks kedagi targaks, küll jätaksid nad meid endid nõrgaks. Ja seepärast, kuigi meile omaste wiisidе ja teedega, aga kindlas tahtes oma riiki kaitsta, peame oma rahwa kõik hulgad, nooreb kui wanad, naised kui mehed distsiplinеerima ühistahteliseks Eesti kaitseks ning peame tehnika ja wõimalikud kapitaliwahendid ning tööstuse, liikluse, toitluse ja muud moraalsed ning ainelised jõuallikad kohaldama riigi kaitseks. Igatahes ei wõi midagi jätta juhuse hooleks, waid kõik peab olema juhtiwalt seatud ja ette nähtud, et kui on tarwis pöörata rahwa elu ta kõikfuses kiireks endakaitseks, see wõiks toimuda juba ettekorraldatult.

Nii end riigi kaitseks ette walmistades peab kogu rahwas teadma, et tuleb kanda nii jõulist kui ka rahalist ohwrit. Ja kui mõnes kulutamises peab tagasi tõmbuma, et summasid kulutada riigikaitsele, siis tuleb selлega leppida. Kaitse ülesanded käiwad esirinnas, kuid nii, et tasakaal muus osas püsiks.

Juba meie põhiseaduse isad mõtlesid riigikaitsele seisukohtadelt, mis praegu käsitatud, ja seadsid põhiseaduse riigikaitselise osa nii, et selle najal wõib kujunedа kindla ning juhtiwa riigikaitselise korraldusе mitte ainuüksi sõjawäe, waid kogu rahwa eluwahendite kaudu. Riigikaitse rahuaegse korraldusе ja sõjaaegse korraldusе seadused, mis antud riigihoidja dekreediga, annawad aluse moraalsele ja ainelisele jõuallikate ettewalmistamiseks mobilisatsiooni wõi sõja puhuks. On tarwis ainult selle elluwiimist, mis weel ei ole ellu wiidud.

Samuti asutati riigihoidja dekreediga riigikaitse fond, kuhu on laekunud ja peab laekuma aastate kestes suuri summasid, et oleks wõimalik täiendada nõa uuendada riigikaitse wahendeid ja teostada riigikaitse ehitusi peale hariliku eelarwe wõimaluste. Kõigeks selleks on wabariigi president riigikaitse fondi seaduse alusel juba kinnitanud fondi tulude ja kulude eelarwe ning fondi summade arwel tehtawate kulutuste kawa.

Kuid meie ei tohi riigikaitselises osas kõiges olenedа wälismaa turust. Seepärast peame laiendama oma sõjawäe tööstusi, moderniseerima ja täiendama nende sõjavarustuse ja -abinõude wõimalikult suure hulgani. See aitab ka hoida kokku wälisraha ja anda tööd oma rahwale. Kõik see on juba käimas ja nõuab ainult edasiarendamist.

Enne kui lõpetada riigikaitselise osa, peaп ette kandma weel järgmist. Riigikaitse, haaratuna nii laialdaselt, nagu seletatud, ja ulatuna selleks wiimaste aegade rahwuswahеliste nähete põhjal, et wõi korralduda igal ajal ainult wabariigi walitsuse juhtimisel, — waid kui on päewakorral rahwuse kõigi jõuallikate rakendamine riigikaitseliseks tegewuseks, siis peab otseselt selgema selle töö eesotsas sõjawägede ülemjuhataja kui erikuntsja ja autoritеet sel alal kogu rahwa keskel. Põhiseadus näeb ka ette, et wabariigi president wõib sõjawägede ülemjuhataja kutsuda ametisse ka rahu ajal, kes siis põhiseadusega ja seadustega talle antud wõimupiires wõtab riigikaitselise juhtimise seadmise ja korraldamise endale sõjawäe, tsiwiilwalitsemise ja kogu rahwa elualade ulatuses. Kuid ega rahwa elus ja selle juhtimisel kõik ei toimu seadusega, ega ole ka wõimalikki toimuda, waid palju tehakse ka elulise korraldamisega ning algatamisega ning, mis peaasi, — tehakse oma paistwa mõjuwõimuga. Selle poolest rahwa elu korraldamisel sellistel ajajärkudel, nagu praegu, walmistolekuks riigikaitselises tegewuses, on sõjawägede ülemjuhataja autoriteedil ja eriti kindral Laidoneri omal, suur mõju ning tähtsus, ja walitsuse arwates ei ole praegu selлine aeg, kus sõjawägede ülemjuhataja riigikaitselise ja sisekorra juhina wõiks panna maha oma koorma. Töö on alles pooleli ja aeg on ettenägelikkust nõudew. See, mida ma praegu puudutasin, on weel presidendi otsustada, kuid wabariigi walitsuse juhina tahtsin anda siinkohal selle kohta polititilise hinnangu.

Pealegi nõuab ka Eesti elu kindlus nüüdsel ajal, et peale põhiseaduslike kõrgemate organite tunnustatud mõjuwõimu riigi kõrgemal juhtimisel ja hoidmisel teiskiid meie riigi elu tähtsamad autoriteedid ja need on wabariigi president K. Päts ja ülemjuhataja kindral J. Laidoner. (Riidnawaldused.)

Eesti elu peab kõwenema ka autoritеetide austamise ning kestwa tunnustamise poolest.

Välispoliitika

sihid on olnud püsiwad kogu omariikluse kestes. Ka edaspidi jääb meie wälispoliitika aluseks tõsine püüd säilitada rahu, mis üksinda suudab kaasa aidata rahwaste jõudsale arenemisele. Sellest eesmärgist on tingitud meie alatine soow arendada meie wahekordi kõigi riikidega hea naaberlikkuse waimus. Meie koostöö liitlasriigi Lätiga, samuti koostöö Eesti-Läti-Leedu lepingu alusel on kõwenemas, sõbralik wahekord Soomega on jõudsalt arenenud ja muutunud tihedamaks, traditsiooniline sõprus Poolaga säweneb. Meie poliitilised, majanduslikud ja kultuurilised sõbralikud suhted teiste riikidega on samuti heal järjel.

Wabariigi walitsus tahab wälispoliitika alal jätkata seni käidud teed, arendada normaalseid ja korrektseid suhteid kõigi riikidega, olenemata sellest, misfugune siseme kord neis walitseb ning misfugused on nende omawaheliseд suhted.

Majanduse ala

Samade, eelpool selgitamisel olnud ideoloogiliste arusaamiste ja kallakutega tuleb käsitada ka rahwamajanduse ning -rahanduse korraldamist ja siin tuleb eeldada walitsuse aktiwiteeti ning juhtiwat algatust samuti kui muudel aladel. Majandus ja rahandus ei ole ainult eraalgatuse ja kasupüünu tegewus wõi tööpakkumise ja tööjõu kasutamise turg, nende wastastikune wõitlus, waid see on üldfusele kasulik tegewus, mille sihiks on rahwa jõukus, töömaht ja rahwuse kapitalide kogumine. Sellepoolest tuleb lewitada ja kaswatada arusaamist, et kõik, kes on tegutsemas majanduse alal: ettewõtjad, peremehed, juhatajad, töölised jne., ei ole ainult kasusaamisel, omal huwil, paratamatult palga teenimisel, misjuures neid eraldawad üksteisest wihawaenulised klassiwaheд ja kibe wõitlus, waid rahwa ühtluse ja rahwuse ühtekuuluwuse paratamatus ja õpetus ütlewad meile, et kõik rahwamajanduse alal tegutsewad töölised kui ka peremeheд ei tegutse mitte ainult iseendale, waid ka Eesti üldfusele. Seepärast on nad ühiselu ülitähtis wõrdselt hinnatawad igaüks oma osas, rahwuse kehas ja ülesannetes solidaarseд, tootmisprotsessis osalejaid wastawalt oma osale selles.

Rahwamajandus ja ülesannetes on terwik. Arendama ja hoidma peab kõiki ta harufid, millel on loomulik pind meie looduswarades ja mis annab töömahtu ja üldkasu. Seepärast peaksid juba ära langema arusaamised, kui mõnda ala, nagu põllumajandus ja paiguti tööstus, tuleb soodustawalt hoida rahwamajanduse huwides, nagu tehtaks seda põllumeeste jne. teenimatu toetamise huwides. Eesti majanduspoliitika jääb ikka weel mõnda aega eksijoones põllumajanduse politiikaks, seejuures arendades tööstust ja muid alasid wõimaliku piirega, et mete tootmine laieneks. Ka wõiksid ära jääda meie olukorras kõnelemised eraalgatusest ja riigimajandusest, juhtiwast majandusest ja wabamajandusest. Näib, et konflikte neil aladel weel ei ole. Wõimalusi on aga kõigil, kellel oleks rohkem kapitali.

Majandusalal üldine tegewus oleks aga suunatud ühelt poolt meie üldise majandusorganisatsiooni korrastamisele ja teiselt poolt tootmistegewuse aktiwiseerimisele ning laiendamisele.

Eraalgatus õiglase ja normaalse kasu taotlemiseks rahwamajanduslikult wiisakail aladel leiab täit toetust.

„Riiklik wahelesegamine" sünnib ainult häirimata tootmistegewuse kindlustamise sihis; siinas pidades piirafud sise- ning wälisturu ja üldist kapitalikehwust, on tootmis- ja inwesteerimistegewuse edaspidine reguleerimine tarwiline.

Samadel põhjustel on ka edaspidi kitsendused sisse- wes ja wälisdewiiside müügi alal tarwilised.

Mitmeaastane praktika ning kogemused ülaltähendatud ülesannete teostamisel wõimaldawad sel alal üldisemaid, kindlamaid reegleid wälja töötama hakata, mis annaksid kodanikele paremat selgust ning kindlust algatustes ning tegutsemistes majanduslikul alal.

Riiklike ettewõtete tegewust korraldatakse majandusliku otstarbekuse seisukohalt ning luuakse aluseд nende häirimatuks koostööks lojaalse, s. o. üldhuwides tegutsewa eraettewõtlikkusega.

Ante riigitööstuste asutamisi algatatakse ainult tegelike wõimalnuste ja wajaduste piires ning aladel, kus rahwuslik eraкapital ei suuda wõi ei soowi tegutsema hakata.

Krediidimajanduses

wõimalike konjunktuuri-tagasilöökide puhul niihästi krediidiandjate-rahaasutuste kui ka krediidiwõtjate-tootjate ja kaubandusettewõtete olukorrad wõimalikult normaalseд olekиd ning et sellekohaste tarwiduste puhkemisel neil ei puuduks tarwilised tagawarad ja wõimalused.

Uued looduswarad. Ülitähtsaks peame weel märkimist meil seniwate uute looduswarade uurimine, mis praegu käsil ja jatkub, ning nende kasutamiseks wastawate tehase projekteerimine (sawi, liiw ja kriit — keraamikatööstuseks, fosforiidiladenek — superfosfaaditööstuseks, rauamaagi lademete uurimine). Asutatud loodusварade uurimise instituut pakub selleks tõhusat abi.

Kütterefarmi teostamine, mis juba seni on annud häid tagajärgi. kestab, et asendada küttepuid ja kiwisüt muude ainetega. Kutsutakse ellu turbatööstusi. Sellega hoitakse kokku puuainet, mis läheb wäljaweoks, kas tselluloosi wõi materjali näol.

Põllumajanduslik krediit. Krediiditurru osas wõetakse lähemal ajal selgitusele põllumajandusliku pikaajalise krediidi olukord, et tuua selleske wõimalikke parandusi põllumajanduse wajaduste süsteemikindlamaks rahuldamiseks.

Elektrifitseerimise laiendamine. Eesti rahwusliku jõukomitee töödena esitatakse riigikogule sügiseks elektri- ja gaasiseaduse eelnõu ja weejõudude kasutamise seaduse eelnõu. Mõlemad seadused on tähtsad meie maa elektrifitseerimise kawade teostamiseks ja nad korraldaksid ülemaise energiaga warustamise ülesandeid. Rahwuslikul jõukomitеel on walminud liffikasjalised kawad maa elektrifitseerimiseks lähemate aastate jooksul, millised kawad tulewad tõne alla ühes ülaltähendatud seadustega.

Maaelu ja põllumajandus

Maaelu ja põllumajanduse juhtiwa korraldamise osas peame wõima kasutamisele kindla joone, mis on tingitud maaelu tähtsusest meie olustikus ja põllumajanduse töömahust ning selle rahwamajanduslikust osatähtsusest. Kuid kõneldes maaelust ja eesti maarahwast wõi talupoeglusest, meie ei wõi jätta tähele panemata meie selle rahwaosa suurt moraalset tähtsust riiklikus kehas. Maaling ei ole kujutelm, waid see on hingeline olemus, mis ühenduses igawesti sigitawa mullaga ja elawa loodusega kannab Eesti igawikku. Inimeste käte- ja waimutöö, nii kõrge kui see ka ei ole, wõib häwiba, aga maa oma loowa anniga on põline. Seepärast korraldades maaelu, meie korraldame oma rahwuse põlist alust. Maaorientatsioon ei tarwitse olla seepoolest mingi parteiline nähe ja see ei tarwitse olla ka mingis wastolus linnadega. Kummalgi on rahwa moraalses ja materjaalses elus oma eriline ja ükstеist täiendaw osa.

Eesti maaelu nõuab aga tööd rahwalt ja ta walitsuselt ning ka mõlema pingutawat ja sihikindlat koostööd ning loomingut ja mitte mõnekümne aasta, waid inimpõlwe kestes, ja wõib-olla põlwede kestes, enne kui meie wõikfisme rahuldusa tagajärgedega ja ütelda, et meie maa on kõik haritud, iga lapp on oma majandusliku osa täitmisel, et hoonestus on, ragu see peab olema, et elumaeд on korras, et igalpool on kord ning puhtus, et põllumajanduse inwenter on korras, ja maatööliste on oma korralikud elumaeд, igal pool on elektrivalgus muust hoonestusest eraldiwad nähtawalt korralikud koolimajad, wallamajad, rahwamajad, kirikud, suuremad majapidamiseд jne., maarahwas on jõukas, waimult ja moraalilt terwe ning figiw. See on üles kujutelдaw ülesanne, mille poole peame püüdma järjekorgult, et üksford eesti inimese silm wõiks oma maaelu loomingust rõõnu tunda. Kui meie rahwa- ja riigimajandusel oleks rohkem wabu kapitale, mida wõiks mahutada maale wähese protsendiga wõi ilma protsendita, siis suurema arwu töökäte juures meie wõiksime maaelu ümberkujundamise käigu teha kiiremaks kui seni. Kuid seda kapitali ei ole. Seepärast peame kasutama teid, millega ülbise rahwamajanduse sisetuleкeid suurendada kiiremini, kui pikaldaste läbikäiguda on tarwis ja tasuwusega põllumajandus seda ise suudab anda. Meie peame rakendama ka muud meie looduswarad töötuse kaudu ja laewanduse, kus mõlemate läbikäigud on kiiremad, et sellega kiiremini tekkiwaid rahwamajanduse suuremaid ülesõõke juhtida põllumajandusse. Meie rahwamajandus peab olema oma loodusriikuste aluseл mitmekesisem. See annab jõudu juure ka maaelule.

Kuid selleks, et wabu kapitali maa- ja maatöö armastuse ja rahwusliku kohusetunde pärast wõiks maale tungida suuremal määral kui seni — kahu pärast toimub see wähem — meie peame oma maaelu korraldawaid õigusliкud institutsioonid nii hoidma, et kapital sinna saaks kaminna. Seni tegime kapitalile selle wõimatuks. Linnades wõis kapitali mahutada ja warasid foetada, aga maal ol: piir ette tõmmatud. Maal hoiti meil nagu oma-wiisi waehuspoliitika juurt.

Põllumajanduse ale päewakorralisil ülesandeil peaп üttlema weel järgmist:

Põllumajandуse hinnad ja saagid. Kõigi nende põllumajandussaaduste hindu, millel on oluline tähtsus põllumajanduse produktiwonis, tuleb ka edaspidi hoida tasuwuse piires. Samal ajal tuleb saake tõsta heina- ja karjamaade ülesharimise, paremate karjade soetamise ja põlluwiljakuse suurendamise teel, heina- ja karjamaade ülesharimise preemiate andmise jatkamisega.

Põllutööliste küsimus

on aasta-aastalt muutumas terawamaks. Selle küsimuse lahendamisele tuleb asuda. Üheks põllutööliste puudus põhjuseks on korterisuhte korraldamatus maal. Peab seepärast asuma suuremate ülaде piirkondades põllutööliste korterite ehitamisele ning juhtima ja toetama ka eraalgatuse tegewust sel alal. Püstitatawad töölismajad anda kasutamiseks lasterikastele perekondadele pikaajalise järelmaksuga.

Tuleb teostada ka põllutööliste kindlustamine wanaduse päewiks ja seda olukord nii, et meil tekiks suesti põllutööliste kindel kooseis, kes wõiks oma perekonnaelus olla kindel, et põllumajanduse alal on tal alatist tööd ja teiba. Et õppinud töölisena end pühendada põllutööle, seks peab olema töömahus ja kujunenud korras kindlust. Põllumajanduse kiirelt arenewale mehhaniseerimisele kaasaaitamine ja muud abinõud attawad ka muidugi oma osa.

Reformid, mis tähtsamate põllumajandussaaduste ekspordi korraldamise alal on ette wõetud, on annud häid tulemusi. See õigustab jatkama wõetud suunda ja juba eelolewal sügisel on kawatsus esitada eelnõud lina ja nahkade wäljaweokorralduste ümberkujundamiseks.

Maareform on jõudnud lõpule. Riiklikud maatagawarad on wälja antud ja ka kõik juureleõigeteks sobiwad maa-alad on ära kasutatud. Nüüd tuleb pöörata tähelepanu loodub kohtade korraldamisele ja majandamisele. Järelejäänud metsi tuleb hoida kui rahwaslikku wara. Metsapindala wähendamisest ei wõi enam kõnet olla, waid nüüdsest peale tuleb rakendada kõik jõud metsade eest hoolitsemisele, wõõste metsaraade kuiwatamisele ja metsa juurekaswatamisele.

Kuna riiklik soode ülesharimine sõltub asjaolude otstarbel nõuab wäga suuri kapitale, milleseid on tulusam kasutada olemasolewate majapidamiste mineraal- ja muude maade kultiweerimiseks ja neilt maadelt saadawa saagi suurendamiseks, ei kawatseta sõhemal ajal nuhi riigi tagawara soo- ja metsamaid ülesharimisele wõtta, waid piirduta kse poolelolewate tööde lõpetamisega. Sel alal wabanewad summad juhiiakse olemasolewate maade korrastamisele.

Soomaade kultiweerimist ja seal rajatawate talude hoonestamist jatkatakse wangide tööjõuga, mis juba praegu on rakendatud suurtele sooharimistele.

Traktorite tööjõud. Traktorite tööjõudu tuleb maale juure anda, sest hobuse jõust ei piisa, et meil olemasolewate majandite nudismaid wiia kultuuri alla wähegi kiiremas arengus. Seepärast walitsus tahab traktorijaamade wõrku tihendada.

Liiklemisala

Sel alal arendatakse nii maanteede, weeteede kui ka raudteede wõrku, liiklemiswahendeid ja tegewust selliselt, neid üksteisega ei wõistleks, waid üksteist täiendaksid, ja kogu liiklemine toimuks rahwamajanduslikult kõrgeima kasulikkusega. Laewandust ja oma laewaliine arendatakse, oma sennuliine ülal pidaw selts tuleb ellu kutsuda.

Liiklemise kui ka side alal — post, telefon, telegraaf ja raadio — on ülesanded juba kujunenud ja neid tuleb arendada ajanõuete kohaselt edasi nii, nagu see meile on tarwiline ja kasulik.

Ehitusala

Ehitusalal tuleb järk-järgult üle minna ühtlasele korrale kõigi omawalitsuse piirkondades ühise, nue ühtlikin ehitusseaduse aluseл. Siin otsustab hädawajalisеks nus ehitusseadus. Alles selle kehtimahakkamisel saab alata plaani- ja järjekindel ehitustegewus linnades ja maal. See seadus esitatakse peatselt ka riigiwolikogule.

Lähema ülesandena tuleb igawidi edendada ja toetada tulekindlate ehitusmaterjalide tarwitamisele wõtmist. Selles asjas on juba kawatehaselt tegelike tagajärgedeni jõutud ja tehakse selleks kõik, et mõne aja pärast tulekindlad ehitusmaterjalid olekиd soodsate hindadega kättesaadawad üle maa, ja et puumaterjaliga ehitustegewus wõimalikult tagasi tõmbuks. Asutatakse tellisкiwitehaseid. Peame nii kaugele jõudma, et meie maa ja linnad kindlad ehitusmaterjalid tarwitusele wõtakиd.

Ülesandeks on ka, et ehitusalal ehituste ilme üle maa nägusamaks ja kindlakujulisemaks muutuks, ja et ehituste juures kujuneks meile kohane, praktiline ja ilus stiil. Juhtiwalt saab selleks kaasa aidata, kui nus ehitusseadus ellu astub.

Sotsiaalala

Seda ala on meil seni wõetud abistamise ja hoolekande alana ja eriliselt tööliste korraldamise ja juhtimise alana ja on waremail aegadel peamiselt weel sotsialistlikul wärwingul. See ei ole aga õige. Sotsiaalala korraldamisele ja ülesandeisse kuulub kõik, mis on ühenduses ühiselulise ja seltskondliku tegewusega ja selle arendamisega, samuti mis on ühenduses töökaitsega, töö ja kapitali wahekordadega, kõigi awalike asjadega, mida on tarwis rakendada ühiselulisele teenimisele; siis weel terwishoid, hoolekanne jne. Nagu selleгt nähtub, on siin tegemist täistäte aladega, mida walitsus ega seadusandja ei saa jätta omapeaь, waid peab juhtiwatele korraldamistele asuma. Selleks ei ole tarwis olla sotsialist, et sotsiaalala korraldada. Sotsialistliku ja marksistliku klassiwõitluse õpetuswiisidega wõib sotsiaalseid wahekordi lahendamise asemel kahjustada, nagu meie seda oleme näinud. Terawa wõitluse taktikaga wõib emba-kumba, kas ülekaaluka olekи korral sattuda n.-n. sotsiaalsetesse liialdustesse, mis ajab rahwamajanduse ja ühiselulised wahekorrad sassi, wõi allajäämise korral kaotada seltskonna usaldus ja poolehoid ja mitte midagi saawutada. Klassiwõitluse aegjärgul kippusid ka walitsused jagunema rahwaklassiide järele, ja see kahjustas sotsiaalset rahu. Rahwa ühtluse ja sotsiaalse solidaritеedi eelduseil peab aga iga walitsus olema sotsiaalne ja ühes seadusandjatega lahendama küsimusi antud alal rahwa heaolu ja sotsiaalse õiglusе tasakaalustawail alustel.

Tööprobleem

Minu poolt ülal toodud arusaamised on kooskõlas põhiseaduse waimuga, nii nagu see tööküsimust lahendab. Töö on iga töövõimelise kodaniku au ja kohus, ja igaüks on ise õigustatud ja kohustatud endale tööd soetama, kaitsub põhiseadus. See tähendab seda, et töö on rahwuse olemise ja heaolu alus ning rahwuse eesmärkide teenimise wahend. Kui nii, siis saawad ka peremeeste, omandi omanikel ja kasutajail ning ettewõtjail kui töörandajail ühiselulised kohustused, mitte ainult õigused, mis neil on omandi ja ettewõtte suhtes. Ühiselulised kohustused seawad omandi ja töörandja samuti rahwuse olemise ja heaolu teenimisele, ja omand on samuti rahwuse eesmärkide teenimise wahend. Ise töötada ja teistele tööd anda, see on töörandja kui amaniku ja juhi moraalne kohus.

Ühiselu ja liikistikus organiliselt wõttes, lahendab tööliskiisimus ilma klassiwõitluse kahjustawa mõjuta ja ilma, et tööline ja töörandja peaksid olema isegi kirjaõpetuse kohaselt moraalselt häbistawas seisukorras: üks kurnaja ja teine kurnataw. Ülemal tähendatud põhimõtteil on nus wastaw seadus lahendanud ka ametiühingulise liikumise aluseд.

Elu tarwiduste kohaselt on sotsiaalne programm täistatud tööliskimuse alal lühike, kuid tarwiline ja wastutusrikas, mille peab wiima ellu warem wõi hiljem, nii kuidas jõutakse, et hoida ja kaitsta eesti tööjõudu ja et meie tööjõud oleks enesetundes wäärikas ja wõrdne ühiseluline tegur.

Kõigepealt selles osas töö ja teib. See ülesanne on omandi kasutaja ja ettewõtja sotsiaalne kohus riigi juhtiwa wõimu kaasforraldamisel. Töö ja teiwa peab kindlustama kogu meie rahwa, riigi ja omawalitsuse ettewõtlikus.

Peale selle peawad olema kindlustused noiks päewiks, kui tööinimene langeb reaft wõlja ega ole wõimeline tööd tegema wanaduse, töövõimetuse, õnnetuste wõi tabanud haiguse järeldusel. Kõik muu sotsiaalsel abistamisel ja wahekordade lahendamisel peab olema nii korraldatud, et see ei kahjustaks tööd, muidugi arwestades kindlalt terwishoiu ja hoolekande nõudeid. Ja mulle näib, et waremail aastail on nii mõndagi korraldatud sotsiaaldustega. Kuid iga sõnaldus sel alal takistab tööd, mis on kahjuks töölisele, töörandjale ja ka ühiselule. Kui on aga tööd, ilma et töötamist ülearuselt piiratakse, siis on ka kõike muud, ja kui weel peale selle on elus kindlust selle kaudu, et ollakse kindlustatud wanaduse, haiguste ja wõimetuse korraks, siis wõiks, kui oleme selle teostanud, iga eesti tööline elada, soetada perekonda ning tunda ka rahuldust, et ta on oma tööjõuga teeninud oma ifade maad ja ta hüwangust ning loonud talle wäärtusi.

Emade ja lastekaitse korraldus wiiakse ellu, kuid selleгt oli juttu Eesti rahwastikus osas.

Samuti wõetakse korraldamisele waba aja ja puhkepäewade küsimus, millest kõnelsin ka ülemal.

Terwishoiu alal on wiimaseil aastail pandud eriliit rõhku haiglate ehitamisele ja korraldamisele, sest haiglate puudus oli meie elukeskustes asi puudulik. See ülesanne kestab kindla kawa kohaseltt edasi.

Sisekord

Sisekorra alal ei ole mul palju öelda. Kogu Eesti loow, töötaw, koguw ja alles kaswaw rahwas tahab, et meil walitseks kestew kord ning rahu, et kõigil oleks korra püsiwuse ning kindluse tunne. Ja mitte ainult tunne, waid ka weene ja teadmine, et Eesti riiklik ning sisemine kord ei kõigu. Sellist korda peame säilitama, et kodanikud wõiksid julgustundega ehitada oma elu, algatada, koguda ainelist kui ka waimset waru, asutada perekondi, soetada ning kaswatada lapsi. Korra tõikumiseст tingitud ühepäewa-meeleolu ei tohi meil olla. Sisekorra juhtimisit käsitasin juba riigikaitse osas, kuid korra aluste suhtes laufuksin siin weel järgmist.

Meie põhiseaduse waimus lasub kodanikul ta kõige algelisem kohustus, ja see on, et ta peab korda säilitama ja pihama, kuid riigiwõimul selle wastu lasub kohustus, et ta kodanikult korda nõuab ja kodanike ühisolulises ehituses korda seab ja säilitab.

Kodanike wabaduseд ühelt poolt on korda hoidwad ja kaitswad tegurid, kuid teiselt poolt on ka korda nõrgestawad tegurid, kui nad on seaduslikult nii seatud. Seepärast peab wabaduste piirid määrama nii, et wabaduseд ei kahjustaks ühiselu ja riiki hoidwaid wäärtusi.

Omawalitsuse ja kesкwalitsuse wahekorras ning omawalitsuste edasiarendamises tuleb pidada jwont, et kesкwalitsus ja omawalitsus ei ole wõitlewad pooled, waid rahwa wõimu korraldused samades rahwa elu ehitamise ülesannetes ja sihtides. Omawalitsus on wõimas ja wõimuga warustatud seltskondlik korraldus, ta on suuteliкuid selleks wajab ta ümist ning teiselt poolt kesкwalitsusega, siis on rikas.

Wähemusrahwuste. Mis maa kohaldub ka kultuurome kesкwalitsuse ja kultuur määrab tulemuse kõige pidamine rahwuskultuu lele on meie maa ühise wuse kultuur ei wõi n eesmärke, kui neid, mi sihtide ja eesmärkide o

Kutseomawal ta öeldu kohaldub ka k Nende ülesandeks on j mine oma elukutse w ning solidaarseks ühis res peame aga teadm alles weel algarengus mäks ning eluliselt lä les ees. Walitsus tun töö kutsealaste omawa kuks ja tahab oma p süsteemi arenemisele.

Õigusala ja seadu

Valitsus tahab hoida kindlat õiguslikku korda, nagu see seatud põhiseaduse ja muude seadustega, ja selle eest hoolitseda, et walitsuse ja omawalitsuse asutusis otsustamine ja asjaajamine toimuks seaduste alusel, ja et austust seaduste ning õigusliku korra wastu ei kõigutataks. Õiguskantsleri ametisse tulemine eriülesannetega õigusliku korra jälgimisel lisandab tollepoolest walitsuse tegewusele weel kindlust.

Eriülesannetena sel alal jätkub töö nii seaduste süstemaatilise korraldamise kui ka seaduste ümbertöötamise alal. Selle töö juures on juhtnööriks nii uue põhiseaduse eeskirjad kui ka praktilise elu ja olustiku nõuded ning wajadused.

Seaduste süstemaatilisele korraldamisele pandi alus wabariigi walitsuse otsusega juba 1935. a. Nimelt pidas wabariigi walitsus tarwlikuks teostada seaduste üldine kodifitseerimine, ja kuna põhimõttelikult otsustati kodifitseerida ainult Eesti seadusandlikе organite poolt antud seadused, siis kohustati kõiki ministeeriume teostama seaduste ümberkorraldamist eesti keele. Ühtlasi alustati ka eeltöid seaduste kodifitseerimiseks ja nende väljaandmiseks kodifitseeritud kujul. Selle tööga on nüüd jõutud niikaugele, et tänavu veebruaris, nimelt wabariigi 20-ks aastapäevaks, ilmus Seaduste Kogu VI köide, mis sisaldab kodifitseeritud kujul kõik kehtivad seadused rahvahariduse ja kultuuri alal. Järgmine köide, nimelt esimene, ilmub weel käesoleva kuu jooksul. See köide sisaldab kõik seadused Eesti riigi põhikorra kohta.

Kodifitseerimise tööd jätkatakse pidevalt, ja wabariigi walitsuse sooviks on, et see töö võimalikult kiirelt lõpetatakse. Igatahes peaksime jõudma niikaugele, et meil hiljemalt wabariigi 25-ks aastapäevaks oleksid kehtivad üksnes meie oma seadusandlike organite poolt antud seadused ja et need oleksid selleks ajaks avaldatud kodifitseeritud kujul. Selleks on aga waja weel anda õige palju uusi seadusi, mille tuleb tsiwiilseaduste kodifitseerimise tööde käik ja edukus.

Tsiviilseaduste ümberkorraldamise alal on tsiwiil-

Aulised riigi
Seega olen jõ
tanud riigivolik
leks, et anda tea
dada wabariigi v
riigivalitsemise
liseid ülesandeid
taotleb. Selle kõ
rahvas.
Valitsus ei küsi
kogult ei heaks
tamistele, ega
nagu töökorra §
guse, sest valits
ral, ja eriti veel
nud mitte valits
sugust ei üldist
mis ta parlamen
mille kohta ta
kohta juba ette
oleks valitsemis
litsus on juba t
tega on tulnud
volikogu juba
dukorra õiguste
valitsuse töö va
Töökorra §
vabariigi valitsu
kutsutuna, või
peab, esineda
sioониga. Põhi
ega seda võima
kui valitsus pea
korra seaduse a
malust kasutad
ma mingi konkr
ta peab rahvaes
ilma selle kohta
sukoha võtuta
edasi täita. Pr
litsemise jatkam
Ja kui valitsus
duse valitsusena
ni või seletuse
pretsendendi, et
kinnitatud valit
sisulikku ameti
toimuda, nagu
ja seletuse puh
meli kaudu. Se
aga meie põhis
sedendi loomin
seadmist, mille
niliselt kui ka
järjed.
See oli selgi
valis talle töö
riigivolikogu e
teadaande kor
tusi.
Lõpuks tän
liikmeid, et na
litsuse ülesan
„Tänan südam
lasite," lõpetas

Kohalikke teateid

Metodismi 200. a. juubeliaktus

Maailmas kokku 50 miljonit metodisti

Teisipäeva õhtul korraldati Tallinna I metodisti kirikus metodisti kiriku rajaja John Wesley vaimse pöördumise 200. a. juubeli mälestus-aktus, millega tähistati metodismi 200-aastast kestvust. Mälestus-aktus kandis piduliku jumalateenistuse ilmet. Rohkearvuliselt oli ilmunud külalisi ka teistest kirikutest. Kõnega: „John Wesley 24. mai 1738. a. elamus" esines superintendent M. Prikask, märkides neid vaimseid elamusi, mis said Wesley juures mõõduandvaks metodisti kiriku rajamiseks. Op. Kuum kõneles selle elamuse tähtsusest ja mõjust maailmale ja iseloomustas Wesleyd kui sooja südamega inimest, kes ulatas käe kõigile. Koguduse segakoor laulis muu seas heliloja J. Tamvergi „Issand on meiega", mis on komponeeritud John Wesley surmaeelseil sõnul. Aktusest jäi mulje, et metodistid, kes ei too mingit uut usulist õpetust, on 200 aasta jooksul suurima protestantliku kirikuna maailmas ka Eestis võitnud poolehoidjaid. Metodisti kogudused kokku maailmses ulatuses omavad 50 miljonit liiget.

Kirikumuusika sekretariaat laiemale alusele

Eesti ev.-lut. kirikumuusika teaduslik sekretär J. Hiob esitas juhatusele sekretariaadi uue kodukorra kavandi, milles on nähtud ette tälskogu, kuhu kuuluvad kõik ev.-lut. kiriku köstrid ja organistid. Pealeselle saaksid sekretariaadi liikmeks astuda ka kirikukoorid. On nähtud ette ka praostkonna köster-organistide vanemad, kes on vahetalitajaks sekretariaadile ja praostkonna organistidele. Uue kodukorrakavandiga tahetakse haarata kirikumuusika sekretariaadi juure laiem tegevusring ja sekretariaadi tööd muuta intensiivsemaks.

Eksamid kirikumuusika alal

Esmaspäeval, 23. mail, olid esimesed eksamid Tallinna konservatooriumi oreliklassi kirikumuusika ala esimesile õpilasile Toomkirikus orelimängus. Eksami sooritasid õpilased, kes kaks semestrit on õppinud kirikumuusika alal. Need olid järgmised: Gustav Maarand, Ester Alu, Arnold Habicht, Neeme Laanepõld, Hellen Tobias, Harald Ojassoon, Endel Kink, Alma Jalakas ja Asta Jurich. Praegu õpib kirikumuusika alal 12 õpilast, normaalarv on 18, seega siigisel pääseb juure veel 6 õpilast või tarbekorral mõni õpilane rohkemgi.

Rõsked korterid sulgemisele

Malmi tän. nr. 6 Sillami maja keldrikorral asetsevad korterid nr. 15 ja 16 on nende põrandateni ulatuva põhjavee tõttu täiesti kõlbmatud elamiseks. Nad on rõsked ja nende põrandad on sügisest saadik märjad.

Olukorda kinnitavad ka kohal käinud kontrollametnikud, mispärast linnavalitsus otsustas nende korterite sulgemist nõuda politsei kaudu.

Ei antud sildi-luba

L. Blauhut tahab Kesk-Kalamaja tän. nr. 8 asetseva puust ühekordse hoone katuse äärele asetada 5 m pikkust suurt plekksilti. Linnavalitsus ei annud selleks luba, kuna suur silt rikuks väikese maja fassaadi.

Linnaarhiivi esindaja Hildesheimi hansapäevadele

Tallinna linn kui Hansa ajalooseltsi liige saatkutse Hansa ajaloo-päevadest osavõtuks 6.—9. juunini s. a. Hildesheimis. Linnaarhiivi esindajale, kes võtaks päevadest osa, lubatakse küllakutsuja poolt tasuta korter ja osavõtt hansapäevade puhul korraldatavaist loenguist, väljasõitudest ning ühissöökidest.

Kuna sealtpoolt on Tallinna esindajale lubatud suuri soodustusi, siis linnavalitsus otsustas Hildesheimi komandeerida arhiivi assistent A. Margus e, kellele sõidukulude katteks määrati 120 kr. toetust.

Päästearmee telgid Kadriorgu

Linnavalitsus lubas Päästearmeele püstitada kolmeks päevaks, s. o. 4.—6. juulini s. a. ajutised telgid Kadriorgu, Oru tänava äärsele vabale maaalale Soomest külla tulevate Päästearmee gaidide jaoks. Pärast telkide koristamist peab Päästearmee seadma endisse korda ümbruse ja muru.

Uusi ehitusi

Linnavalitsus kinnitas järgmised ehitusprojektid: Johannes Nugise projekti elumaja püstitamiseks Kolde puiesteele nr. 59; 2. Marie ja Villem Saluste projekti elumaja ja leivatööstuse ehitamiseks Tondi tän. nr. 24; 3. Johannes Sooääre projekti puust ühekordsele elumajale juurehituse püstitamiseks ja puust majandushoone ehitamiseks Räägu tän. nr. 13; 4. a.-s. Vennad Kimbergi projekti puust piirde ehitamiseks Nunne ja ja S. Kloostri nurgal asetsevale rohelisele väljakule; 5. G. Hubeli projekti puust kahekordse elumaja ehitamiseks Pardi ja Rähna tänavate nurgale nr. 10/12; 6. Aleksander Kaasiku projekti kohvik „Asko" ruumide küttekolde asetuse kohta Viru tän. nr. 3; 7. M. Juhkami projekti üksikelamu püstitamiseks Kuristiku tän. nr. 3.

Tallinna ehib end suurpidustusteks

Linnas arenevad värvimistööd.— Narva maantee saab rõõmsama ilme

Praegu on linnas teoksil mitmes kohas majade värvimistööd. „Estonia" teatrimaja ja paljud teised suuremad hooned saavad suviseiks pidupäeviks valged seinad ja pidulikuma ümbruse. Süngena seisab aga veel mitugi maja, näiteks saksa teatrihoone. Siin on seinad nagu suitsenud, ühe kõrvalkoja katus lagunenud jne.

Narva maanteel, mis kujuneb suurpidustuste tähtsaimaks liiklemisteeks, on praegu juba hulk maalreid töös. Värvitakse valgeks kunstimuuseumi hoone, samuti on teoksil värvimis- ja remonttöid paljude teiste majade juures. Isegi mõni üsna pisike majakõks saab heledamad seinad. Kohendatakse ja värvitakse ka planke ja õueaedu. Siiski võib praegu veel näha rohkesti maju, mis vajavad tingimata maalripintslit. Ühes kohas mustendab vana pehastunud laudadest plank, teisal jälle õueaia pulgad längu vajunud. Loodetavasti muutub juba lähemail päevil Narva maantee ilme üldiselt rõõmsamaks.

Kodukaunistamise hoogtöö komitee juhib tähelepanu, et linna äärtel tuleb asuda hoonete ja plankude värvimisele. Ühenduses sellega korraldab kodukaunistamise hoogtöö Tallinna linna komitee rea värvimise kursusi, et varustada hoogtööle asuvaid laialdasi ringkondi kõigile kättesaadava ja ainelise võimaluste piires kohaste püsivate välisvärvide käsitamise ja valmistamise oskusega. Selleks teostatakse kursuste kohal linna komitee konsulendi juhatusel värvi tehniliste nõuannete kohast selgitustööd ja tuuakse tegelikke näiteid värvimise viiside rakendamisest. Ka võivad isikud, kes soovivad veel preemiatena väljajagatavast tasuta värvimismulla saamisest osa saada, selleks pöörduda kursuste ajal ja kohal vastava sooviavaldusega konsulendi poole.

Et võimaldada hõlpsamat juurepääsu ja osavõttu, on kursustele pääs vaba, seepärast korraldatakse kursusi mitmes linna rajoonis: Reedel, 27. mail, kell 15.30 Kopli tän. nr. 21; laupäeval, 28. mail, kell 15 Kristiine heinamaa rajoonis, Nõmme tän. nr. 30; pühapäeval, 29. mail, kell 13 Lasnamäel, Valge tän. 23; esmaspäeval, 30. mail, kell 15.30 Liival (endine Liiva kõrts); teisipäeval, 31. mail, kell 15.30 Paldiski maantee nr. 54.

Noorte kotkaste Tallinna maleva 8. aastapäeva pidustused

toimuvad täna õhtul Toompargi spordiväljakul. Pidustused algavad kell 18 lipu õnnistamisega ja üleandmisega „Eskadroni" rühmale. Edasi järgneb õppetegevuse ja spordivõistluste auhindade ja diplomite üleandmine ning tervitused. Kell 19.45 asetatakse pärg Vabadussõjas langenud õpetajate ja õpilaste mälestussambale.

Eesti lastesõprade ühingu

10. tegevusaasta tähistamiseks korraldatakse täna õhtul kell 8 „Tallinna Rahvamaja" saalis koosviibimine.

Kodukeskkooli lõpetasid:

Aleksander Allik, Irene Holberg, Harald Kirsa, Theodor Kivi, Rudolf Kreek, Adele Mitta, Eduard Normet, Ella Puusepp, Juljus Põld, Hugo Raud, Erich Sõnna, Jüri Töldsepp, Kaarel Vahtras ja Alo Viliste.

Piiskoplik Toomkogudus, Toomkirik

Taevaminemise pühal, 26. mail, kell 10 hommikul ühine jumalateenistus Pauluse kogudusega pihti ja armulauaga. Jutlus — õp. R. Uhke, piht õp. G. Klaus. Laululehed.

Tallinna supelharrastajate selts

sai linnavalitsuselt loa möödunud aasta eeskujul loa valve korraldamiseks linna supelmajades.

Koidu tänava krunidomanikelt nõutakse sõidutee kordaseadmist

Koidu tänava nr. nr. 103, 105, 107, 109, 111, 113, 114, 115, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132 ja 134 kruntide kohal on sõidutee linna korrashoiule võtmata ja see kuulub seetõttu kruntide omanike korrashoiule.

Kuna tänava sillutus mainitud kruntide kohal on auklik ja ohtlik liiklemiseks, siis linnavalitsus nõuab, et krundiomanikud peaksid alustama sõidutee parandamist hiljemalt 8. juunil ja lõpetama selle töö hiljemalt 18. juuniks s. a.

Sõidutee kordaseadmine vajab tavalist parandamist harilike tööriistadega, kusjuures munakivisillutusel tuleb sillutuskivid võtta üles, panna neile alla uut alusliiva, asetada nad uuesti tagasi ja nuiata kinni käsinuiaga.

Kui krundiomanikud sillutustöödega ei tee algust 8. juunil, siis linn teostab parandustööd ise ja nõuab töökulud krundiomanikelt administratiivkorras sisse.

Siseriigist

Harjumaalt

Tänavune teedekapitali eelarve 756.500 kr. Teedeministeeriumi otsusega on kinnitatud Harju maavalitsuse teedekapitali eelarve käesolevaks 1938./39. majandusaastaks 756.500 kr-l tasakaalus.

Tööde jarjas tahab maavalitsus käesolewal aastal lõpule wiia 6 uue maantee ehitustööd, mis nõuab kulusid 47.000 kr. Edasi on eelarweese wõetud kulusid uute sildade ehitamiseks 84.900 kr., maanteede kapitaalparanduseks 140.836 kr. sildade ja truupide kapitaalremontideks 4000 kr., maanteede korrashoiuks juwel 136.120 kr., maanteede korrashoiuks talwel 15.500 kr., uute ehituste püstitamiseks 60.500 kr. j. n. e.

Wallamaja ümberehitamiseks pikaajalist laenu. Saue wallawolikogu, arutades wallamaja ümberehitamise küsimust, tunnistas seks koostatud projekti heaks ja tegi wallawalitsusele ülesandeks samme astuda wallamaja ümberehitamise teostamiseks pikaajalise laenu saamiseks.

7 nakkushaiguse juhtumit ilmnes läinud nädala kestes Harjumaal. Nimelt registreeriti kurgupõletikku 1 juhtumil Keila ümbruses, sarlakeid 2 juhtumil Rapla ja Raasiku ümbruses, kopsutiifikuft 3 ja suguhaiguft 1 juhtumil.

Ei olda rahul kooli sulgemisega. Kohila wallawolikogu hiljutise otsuse wastu Tohisoo algkooli sulgemise asjas esitati lastewanemate ja koolihoolekogu poolt esmaspäewal Harjumaa koolimalitsusele protest, milles tuuakse ette, et kooliringkonnas olewat õpilasi nõutawal arwul. Protest tuleb maakooliwalitsuses lahendamisele kooliwõrgu küsimuste otsustamise puhul.

Keila konwendi põllumeeste päew korraldatakse tänawu 19. juunil kell ½4 p. l. Saue wallamajas. Päewa kawa on esialgu weel lahtine.

13 traktorijaama 14 traktoriga hakkab tänawu Keila konwendi piirkonnas künnitöid teostama. Nende jeaft on juba 9 traktorijaama-pidajaga lepingud sõlmitud, kuna neljaga on need praegu sõlmimisel.

Suwepäewa-külwipüha Iru linnuisel korraldab Nehatu põllumeeste selts teisel suwistepühal, 6. juunil, algusega kell 2 p. Wihmase ilma puhul korraldatakse suwepäew-külwipüha Nehatu koolimajas.

Virumaa"

Lämbumisfurm Haljalas. Teisip. hommikul leiti furnuna Haljala walla Tatruse külas kohalik talunomanik Aleksander Pärnamets, 54 a. wana, kes wiimasel ajal põdes wähjahaiguft. Surm on tulnud lämbumise tagajärjel.

Sõitis mootorrattaga kõrtsi. Omapäraje wägitõega jai hakkama Kiwiõli elanik U., kes joobnupäi nädalwikus ringi kihutades sõitis koos rattaga sisse kohalikku kõrtsi. Hiljem kukkus aga mees politsei küüsi ja talle koostati protokoll joobnud peaga jõuwankri juhtimise pärast.

Wõimlast jai jumalakoda. Kiwiõli Peetri koguduse asutamisega asuti soetama ka wastawaid ruume jumalateenistuste pidamiseks. Kuigi uue kiriku ehitustöödega on alustatud, wõtab selle walmimine ikkagi wähemalt paar aastat aega. Ettewõtte poolt anti kogudusele kasutada senine wõimla, mis põhjalikult ümber ehitati. Tööga ollakse nüüd lõpul ja uute ruumide pidulik awamine toimub 29. skp., mis ajaks Kiwiõlisse oodatakse ka piiskoppi wõi tema asetäitjat

Kõnnu koolimaja plaani ei kinnitatud. Wohnja wallawalitsusele saadeti Wiru maawalitsuse poolt kinnitatult tagasi Kõnnu koolimaja ehitamise eelplaan, kuna ministeerium jättis selle kinnitamata. Ministeeriumi arwates on uus ehitataw koolimaja siiski liig kallis ning selle tasumine wallale ülejõu käiw. Nimelt pidi koolimaja ehitamine maksma minema 5 miljonit senti.

Rakverest

Kool eelkoolieelistele lastele. Rakwetes korraldatakse neile lastele 3-nädalane eelkool, kes sügisel lähewad esmakordselt kooli. Eelkool toimub 1.—21. juunini.

Tartust

Korraldatakse 3-päewane ülelinnaline wanametalli kogumine. Allweelaewastiku sihtkapitali Tartu toimkond oma teisipäewase koosolekul otsustas teostada Tartus kolmepäewase ülelinnalise wanametalli kogumise. Kogumine wiiakse läbi 30. ja 31. mail ning 1. juunil. Wanametalli kogumine ja korjamine teostatakse linnaosade wiisi, kusjuures selleks rakendatakse ametisse 100 hobusõidukit, weoautosid ja üle 100 korjaja.

Kukkus liiwakoormalt ja sai peaajupõrutuse. Teisipäewal kukkus Poe tän. liiwakoorma otsast wankrilt maha joobnudpäi Rein Rebane, kes toimetati raskete wigastustega Mellini kliinikusse. Ta on saanud raskekujulise peaajupõrutuse ja arwatawasti ka pealuumurde.

Otepäält

Kaks määramist. Otepää jaoskonna weterinaarst dr. P. Birk on määartud weterinaarojakoopoolt Otepää linna weterinaararstiks. Otepää maleunueks esimeseks on määratud pr. L. Pehka.

Elvast

Wali terwishoidlik kontroll. Elwas teostati jakordeslt piimakontrolli, kusjuures selgus, et turupiiron alawäärtuslikku 30% ja kauplustepiimast 20Toiduainetekauplustes ette wõetud kontrolli tulemuon ka protokolle.

Viljandist

Kooliõpilaste soowe. Wiljandi linnawalitsus gus andmeid selle kohta, mida kawatsewad ette walgkooli lõpetajad. Nagu selgub, 4-kl. algkooli ltajaist soowib 16 jatkata õppimist progümnaasium13 realkoolis, 8 naiskutseskoolis, 19 tööstusõpilkoolis; tütarlaste erakaubanduskoolis tahab õpinjatkata 23, kaubanduskeskkoolis 18, Woltweti mkoolis 1, Türi ajanduskoolis 1, Põltsamaa tööskoolis 2, ja Kehtna kodunduskoolis ning põllukoolis kummaski 1.

Ühisharidusliku keskkooli lõpetab Wiljandis tütarlast. Gümnaasiumis õppimist tahab neist jat43, kunsttööstuskoolis 1, kõrgemas kodumajapidakoolis 2 ja kommertskoolis 1.

Viljandimaalt

Põllutöölisteſt ikka weel puudus. Kõpu-Paist Wiljandi-Kolga konwentide piirkonnas walitseb weel suur puudus põllutööliste järele, kuigi wtöölisi said ka nimetatud konwentide põllumKonwentide tööbüroos, mis asetseb Wiljandi rwalitsuse juures, käiwad põllumehed iga päew kumas töölisi. Eriti suurt puudust tuntakse praegu jaste ja naistööjõu järele.

Saaremaalt

Saaremaa hobuseid Rootsi. Teisipäewal saStokholmist Kuressaare Rootsi reklaamametnik FBulin. Tal on kawatsus osta Rootsi wiimiseks Smaalt walgeid ja walgekirjusid hobuseid. Hobuste maksab ta 250—300 kr. tükist. Esialgu on tal k12 hobuse ostmine.

Kohaseim kink igale abiturientile on:

Gaudeamus!

TUDENGILAULIK. SÕNASTIK. KOMBED.
Hind 2.85 kr., kal.-köit. 3.40 kr. ja nahkk. 4.50 kr.

Tudengilaulik.

2. täiend. tr. 497 eesti- ja 77 võõrkeelset laulu.
Hind 2.35 kr., kal.-köit. 2.90 kr., nahkköit. 4 kr.

Teatripäevlased on Tallinnas

Provintsirahvas eelistab ühiskorterit

Teatripäevadest osavõtjad on suures enamikus jõudnud Tallinna. 53 vanemuislast Kaarli Aluoja juhtimisel saabusid juba eile hommikul, et korralikult välja puhata tänaõhtuseks teatripäevade avaetenduseks Saksa teatris.

Eile õhtul jõudsid pärale 15 näitlejat Viljandi „Ugala" perest, keda juhib E. Tinn; viljandlastele on lähemail päevil oodata veel lisa. Samuti eile õhtul tõi Richard Kuljus kohale 20 Kuressaare teatri näitlejat.

Tänahommikuste rongidega saabus teatritegelasi Võrust, Valgast, Narvast, Pärnust ja Paidest. Võru „Kandle" tegelasi on koos teatrijuhi Eero Pärgmäega Tallinnas ümmarguselt 20, valgalasi Valter Soosõrvaga umb. 15, Narva näitlejaid August Läänega eesotsas 28. Pärnu Endla teatrirahvast Ed. Lemmiste juhtimisel on muist kohal, muist jõuab veel kohale. Paidelasi võtab teatripäevadest osa ainult 2 isikut.

Kõik näitlejad ja nende juhid on paigutatud ühiskorterisse Roosikrantsi tän. nr. 11. Kuigi on jäetud vabadus ka erakortereid valida, eelistavad teatripäevlased siiski ühiskortereid, kus on rohkem võimalusi vastastikuseks tutvumiseks ja üksteise tundmaõppimiseks. Külaliste meeleolu on kõigiti hea.

Teatripäevade juhtide arvates ületab provintsteatrite tegelaste arv, kes võtavad osa teatripäevadest, kaugelt üle esialgu arvestatud 260-ne inimese.

T.-ü. „Oma" juubeliaktuselt

Tarwitajateühingu „Oma" 25-a. tegewuse juubeli puhul korraldati eile õhtul kell 7 „Estonia" kontfertsaalis rohkearwulisele liikmes- ja ostjaskonnale, tegelaskonnale ja kutsutud külalistele kontfert-aktus, mis kestis üle kahe tunni.

Aktuse awas t.-ü. „Oma" nõukogu esimees A. Kask, kes meenutas lühidalt neid raskeid aegu ja olusid, millistes tekkis 1923. a. eesti tarwitajateühingu asutamise mõte. Tollal waadati walitsewate võimude poolt eestlaste igale üritusele niiwõrd kahtlustawalt ja umbusklikult, et kardeti tegutsemiseks luba anda isegi ideelisi sihte taotlewale tarwitajateühingule. Ja sellepärast ei kirjutanud „Oma" põhikirjale ja tegutsemiseks loa nõutamise palwele alla mitte mehed, waid kolm naist — pr-d E. Annuson, E. Mohrfeldt ja M. Sihwer.

Kuna nimetatud daame koosolijate seas ei wiibinud, siis pani kõneleja ette, saata neile tänu- ja terwitustelegrammid.

Waikse püstitõusmisega mälestati neid „Oma" pere liikmeid, kes 25 a. jooksul manalasse on warisenud.

Aktusekõne pidas „Oma" juhatuse esimees A. Oinas.

„Oma" põhikiri registreeriti küll 23. mail 1913. a., kuid esimene juhatuse koosolek astus kokku alles aasta hiljem — mais 1914. Esimest koosolekut juhatas J. Annuson, kes leiutas ka ühingule nime — „Oma" —, ja protokolleeris A. Kask. (Mõlemale tegelasele awaldawad koosolijad elawat kiitust.)

Kõne lõpul austati ühingu kauaaegseid tegelasi pr. ja hr. Päewakiwi, pr. Taela ning pr. Kokorina-Lõwi.

Terwitusi ütlesid juubilarile ETK, ühistegewuskoja ja ühiskauband. sektsiooni nimel dir. J. Põdra, Ühistegelise Liidu nimel dir. Reinart, eraettewõtete ametnike koja nimel peasekretär Hendrikson, Eestimaa Töölisühingute Keskliidu nimel hr. Ruus ja mitmed teised mitmete organisatsioonide poolt. Lugemata ühistegelised asutused olid juubilari terwitanud telegraafiteel.

Kontfert-aktust kaunistasid prof. A. Papmehli wiiuli- ja J. Reintami laulusoolod, t.-ü. „Oma" segakoori ja T. T. M. K. sümfooniaorkestri ettekanded.

Apteekide öövalve

KESKNÄDALAL VASTU NELJAPÄEVA:

Kadrioru apteek Narva mnt nr. 64. Tel 303-01.
Suur-Pärnu apteek, Pärnu mnt. nr. 68 Tel 463-21.
E. Matsoni apteek, Niguliste tän. nr. 5. Tel 436-06.
E. Urmi apteek, Sakala tän 3. Tel. 308-55.

Nõmmel

Trossini apteek, Apteegi tän 4.

Äride lahtiolekuaeg üleriiklikult reguleerimisele

Eraettevõtete ametnikkude koda esitas valitsusele vastava seadeelnõu

Märgukiri kauplemise vastu võidupühal ja jaanipäeval

Eile wõttis majandusminister L. Sepp wastu eraettewõtete ametnikkude koja juhatuse, kes wabariigi walitsusele esitas äride lahtiolekuaja seaduse-eelnõu. Uus äride lahtiolekuaja seaduse-eelnõu on wajaline äride ja kontorite töökorralduse seaduse ellurakendamiseks.

Uus seaduseelnõu haarab enda alla kõik kaupluſed ja laod, kus kaupade ostmiſtk toimub hulgi wõi jaoti, wälja antawatud ajalehtede ja ajakirjade talitused, wõõrastemajad, restoranid, apteegid, kohwikud jne.

Äride wõiwad olla awatud linnades kella 9—17 ja maal suwekuudel, t. o. ajawahemikul 1. maiſt 1. oktoobrini, kella 7—17 ning talwekuudel kella 8—17.

Äride, kus wäikemüügil müüakse toiduaineid, nagu piima, leiba jne., wõiwad awatud olla kella 6—17. Kõik äride peawad olema suletud riiklikel pühadel ja puhkepäewadel ning pühapäewadel. Seaduſe see osa seab iiſſe ärides täieliſe pühapäewarahu ning aletab äriteenijad ses suhtes ühele tasemele teiste töötajatega.

Kohalikel omawalitsustel on õigus oma määrustega korraldada äride lahtiolekuaega, kuiwõrd see puutub kauplemiſe laadaſel, turgudel, kioskites, lilleäridee ja puuwiljakauplustes.

Järelewalwet selle seaduſe eeskirjade täitmiſe üle teostab tööinspekſiooni ametnikkond ja politsei.

Ühtlasi täiendatakse kriminaalseadustiku § 300 järgmiſelt: äri pidajat wõi juhatajat, kes ei täitnud seaduſe eeskirju äride lahtiolekuaja kohta, karistatakſe aresttöötamа igal pühapäewal, üteldakſe märgukirjas.

Aknakardinaid,

ukse-eesriideid, ruloosid, kardinahoidjaid, põrandavaipu, põrandariideid, jalamatte soovitab odavasti

M. Kabal'i riidekauplus

Tallinn, V. Karja 7, telef. 444-01.

Perekonnaseisuteated

ABIELLUMISSOOVIAVALDUSI.

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Maks-Ferdinand Ründkivi ja Martha-Hermide Lemend; Voldemar-Ferdinand Rait ja Johanna-Amalie Sneegs; Elmar-Aleksander Liivlaid ja Ellen-Alie Presjärv; Adolf Paavo ja Elviine Rosenfeldt.

Tallinna Kaarli koguduses: Elmar Ilp ja Hedda Vestel; Eduard Prooso ja Astrid-Irene Tamberg.

Tallinna Jaani koguduses: Eduard Tõntsel ja Leonide Murumaa; Harald Otsa ja Elfriede Simulson.

Kabala valla perekonnaseisuametniku juures: Martin Must ja Johanna Ounap.

ABIELLUMISI.

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Johannes-Rudolph Leetmaa ja Tarsina Jakobson.

SÜNDE.

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Jüri Kalmet, Haraldi ja Olga p.; Maia Karinurm, Erich-Gottfriedi ja Olga t.; Urve Kivi, Hermanni ja Lilli-Pauline t.; Tiina Kuuskvere, Arturi ja Erna t.; Ülo Klooster, Eduardi ja Elviine-Kristiine p.; Aadu Nurberg, Eduardi ja Zinaida p.; Heldur Kann Mihhaili ja Hilda p.

SURNUD.

Tallinna linna perekonnaseisuametis reg.: Kalliksta Burkardt, neiuna Perkovska (Poola vabariigi kodanik), 74 a. v.; Jakob Nilk, 67 a. v.; Augustin (August) Ravik, 55 a. v.; Ann Tomingas, neiuna Tedersoon, 65 a. v.; Ernst-Hugo-Georg Sporleder, 79 a. v.; Aleksandra Zvenin, 69 a. v.

Ema sünnitas põllul

Kiirel sünnitamisel vastsündinu uppus kraavis

Särevere vallas sünnitas Särevere riigimõisa naistööline Marie Vokk põllul töötades poeglapse. Sünnitamine leidis aset põllu veerel asetseval kraavikaldal. Kraavikaldal sünnitamisel aga kukkus vastsündinu kraavivette, mille tagajärjel ta suri lämbumissurma.

Lapse ema lasti peale politseilist ülekuulamist vabaks. M Vokk on 45 a. vana abielus ja kahe lapse ema.

Peale sünnitamist ema asus juba järgmisel päeval põllul tööle.

Teater. Muusika

„Estonia" teater

Keskn., 25. mail, Dodie Smithi komöödia **„Esimene kevadpäev"**.

Neljap., 26. mail, harilike hindadega Priit Ardna operett **„Tatra tüdruk"**.

Reedel, 27. mail, Milaano „Scala" teatri ooperilauljanna Tatjana Menotti viimseks võõrusetenduseks Flotow' ooper **„Marta"**, milles külaline esineb nimiosas.

Laup., 28. mail, Friml-Stotharti operett **„Rose-Marie"**.

Tatjana Menotti kontsert

Neljapäeval, 26. mail, esineb Estonia kontsertsaalis Milaano „Scala" teatri ooperilauljanna Tatjana Menotti. Klaveril P. P. Lüdig. Algus kell 8 õhtul.

Töölisteater

Täna **„Rätsepad Sillamatsil"** 29. korda. Algus kell 8 õhtul. Pääsmed 20—125 senti.

Neljapäeval **„Ahi"** 3. korda.

Reedel **„Taeva palge all"** viimset korda.

Laupäeval **„Ahi"** 4. korda.

Teatripäevad algavad täna

Esineb „Vanemuine"

Hommikused rongid tõld täna Tallinna näitlejate need grupid, kellel mitmesuguseil põhjusil varem polnud võimalik kohale tulla. Teatripäevade ametlik avamine toimub täna õhtul Saksa teatris „Vanemuise" teatri etendusega „Lipud tormis". Enne etendust toimub teatripäevade avatoiming haridusministri sõnavõtuga.

Avapäeval ettekantav Hugo Raudsepa auhinnatud näidend läks hiljuti menukalt Estonias, ja käesoleva etendusega avaneb publikul võimalus näha seda lavateost teises ettekandes.

Pääsetähed etendusiks on 20 sendist kuni 1. kroonini. Asutustele soodustused.

Järgnevad etendused „Ugalalt" — „Andres ja Pearu", Valgalt — „Vagade elu", Endlalt — „Maja sadamas" jne. Pääsmed on eelmüügil ja nagu selgub, tuntakse eriti pealinna siirdunud provintslaste hulgas suurt huvi oma kodulinna teatri vastu.

Teatri näitus

avatakse neljapäeval, 26. skp., kell 12 päeval. Sissepääs näitusele on maksuvaba kõigile.

Ida Järve VI õpilasõhtu

on reedel, 27. skp. kommertsgümnaasiumi aulas. Esinevad kõik hääleliigid. Kavas hulk mitmesuguseid ansambli- ja soolonumbreid. Klaveril saadab prl. E. Avesson. Algus kell 20.30.

Raadio

Kesknädalal, 25. mail.

17.50 teated ja reklaam. 18.00 soowikontsert (helipladid). 19.00 Erika Wiirsalu: Priiuse juubelilaulupeost Eesti iseseiswuse 20. aastapäewa laulupeoni (II). 19.20 soololaule. A. Rinne (bariton). 19.40 wälispoliitiline westlus — H. Rahamägi. 20.00 Alfredo orkester mängib (helipl.). 20.40 päewauudised. 21.00 õige aeg. Teated. 21.10 kandleluguſid (helipl.). 21.25 Türi: agr. R. Leetoja: Keſa harimine. 21.40 Türi: Põllumajanduslikud teated. 21.25 Tallinn ja Tartu: Heliplaate. 21.50 lastewanemate weerandtund. Mag. A. Elango: Noored ja kutjetöö. 22.05 wene muusika. M. Runge (sopran) ja Corso-trio. 22.55 õige aeg. Päewauudised ja sporditeated. 23.05 wene muusika (järg).

Neljapäewal, 26. mail.

7.35 Ohtukoguduſe jumalateenistus Toomkirikuſt. Op. P. Kuusik. 9.30 hommikukontsert (helipl.). 9.55 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Jaani kirikuſt. Op. B. Hasselblatt. 10.00 Tartu: Jumalateenistus Maarja kirikuſt. Op. A. Wooremaa. 12.00 kammermuusika kontsert. Tallinna Eesti Kammermuusika Seltſi orkester, juh. A. Udrik, ja keelpillidekwartett. 13.00 „Kuressaare merekoolis", peatükk admiral Joh. Pitka ilmumiſelolewaſt mälestuskoguſt. Loeb A. Waino. 13.25—14.00 lõunamuusika (helipl.).

17.50 teated ja reklaam. 18.00 muditastele „Meie jõit käib tuhatnelja..." Luguſid ja laule mängudeſt õues. 18.20 Schuberti helitöid (helipl.). 19.00 „Olaſtja", L. Pirandello nowell. Loeb A. Lauter. 19.30 õhtukontsert. Kaastegewad: H. Oert (sopran), M. Lang (metso-sopran) ja RR orkester, juh. W. Lago. 21.00 õige aeg. Teated. 21.05 „Isa ja poeg", P. Härma kuuldemäng. Näitejuht — F. Moor. 21.50 „Kodu mu kullake, kaunike", luule- ja muuſikapõimik koduſt. Deklamatſioon — Erika Torger. 22.25 wiiulijoolosid. Ewi Liiwak. 22.55 õige aeg. Päewauudiſed ja sporditeated.

„Eesti Pimedate Seltsi" vaimulik kontsert

Taevaminemise pühal, 26. skp., kell ½6 õhtul toimub Kaarli kirikus „Eesti Pimedate Seltsi" vaimulik kontsert.

Esinevad tuntud kunstnikud prl. Betlem (m.-sopran), hr.-d Palm (viiul), Podekrat (bariton), Indra (orel), Karjus (tšello), Pihk (tenor) ja Kikase kahekordne kwartett.

Kavas on Tšaikovski, Tosti, Lalo, Schuberti, Fauré, Bachi, Puccini ja teiste heliloojate parimad tööd. Piletite hinnad on 30 ja 75 s. Sissetulek läheb pimedate toetamiseks.

SPORT

Kergejõustiklaste start Tartus

Issak oda 65,70, Erikson ketast 45,84

Tartus avati tänavune kergejõustiku hooaeg teisipäeval. Esimest võistlust oli ilmunud jälgima üle 300 inimese. Eliitsportlastest polnud võistlusrajale ilmunud küll mitmed mehed, kuid sellele vaatamata saavutati päris häid tulemusi. Nii näitas F. Issak odaviskes haruldast stabiilsust ja saavutas 65,70, ka O. Erikson oli kettas päris heas vormis ja tagajärjeks tuli 45,84.

Võistlusi alati kettaheitega, kus tuli esikohale Erikson tagajärjega 45.84, teiseks jäi Määrits 43,56. Kõrgushüppes saavutas esikoha Järvel (Järvson) 175-ga, kuna Ernits jäi peatuma 170-le. 200 m jooksu võitis G. Beckmann ajaga 24,5 ja teiseks jäi Peterson, aeg 24,7 1500 m jooksus oli äge rebimine esikoha pärast Piliste ja Lulla vahel, kus silski kindlalt võitis Piliste nõrgavõitu ajaga 4.19,3, Lulla aeg 4.19,8. Kuulitõukes saavutas kolm meest üle 13 meetri ja esikohale pääsis kalevlane Lohk tagajärjega 13,49, surudes teisele kohale Määritsa, kelle margiks märgiti 13,37, ja Michelson sai 13,18.

Publiku peahuvi koondus viimasele alale — odaviskele, kus kaasa võistles ka meie tulevikulootus ja 70 m mees F. Issak. Vaatamata esimesele võistlusele näitas Issak haruldast stabiilsust, kuna tema visetest 4 ületasid 65 meetri joone ja 2 viset maandusid 62 m taga. Parimaks osutus 3. vise, mis oli 65,70 m. Teiseks jäi A. Mägi, kes 60 m piiri ei suutnud ületada ja kelle parimaks tagajärjeks noteeriti 57,01, kolmandale kohale platseerus üenülane Uibo, kes viskas 54,55 m.

Türi malevkonna laskevõistlused

Türi laskerajal peeti K. L. Türi malevkonna üksuste vahelised laskevõistlused, milllest võttis osa 7 üksust 50 mehega. Tagajärjed: V.-kaliibripüss: 1) K. Lepik (Türi komp.) 255 s., 2) O. Rehtsalu (Käru komp.) 254 s.; 3) R Saareste (Türi tehn. komp.) 248 s. Üksustest tuli esimeseks Türi tehniline komp. 725 s. V.-kaliibri eripüss: 1) J. Pahk (Türi komp.) 268 s.; 2) F. Paine (Türi tehn. komp.) 253 s.; 3) K. Aruväli (Käru komp.) 253 s. 300 m lahinglaskmine (10 lasku ilmuvasse kujusse 180 sek. jooksul): 1) F. Paine (Türi tehn. komp.) 45 s., 6 tabamust, 2) R. Saareste (Türi tehn. komp.) 31 s., 6 tab., 3) J. Kivipõld (Käru komp.) 30 s., 6 tab. Üksustest tuli esikohale Käru komp. Üldkokkuvõttes tuli üksustest võitjaks Türi tehniline komp. 78 p., omandades Türi Tarvitajateühingu rändkarika, 2) Käru komp. 66 p., 3) Türi komp. 58 p.

Narva võitis Rakveret poksis

Narva Võitleja ruumes peetud Narva-Rakvere linnavõistlus lõppes Narva võiduga 6:2. Ainukesed punktitoojad Rakverele olid kerge-keskkaalus Neeme ja keskkaalus Kalle. K.-o-te oli õhtul kaks. Nimelt võitis narvalane Tallik knockiga rakverlast Ellikut ning rakverlane Kalle saavutas tehnilise k.-o narvaka Lepa üle.

Attervall oda 68.65 m

Rootsi odaviskaja Lennart Attervall saavutas oma esimesel välisvõistlusel tänavu odaviskes tulemuse 68.65 m.

Arosas (Ameerikas) kattis ameeriklane Calusta 100 jardi tugeva seljatuule soodustusel ajaga 9,1 sek., mis ametlikust maailmarekordist 0,3 sek. parem! Tulemuse kinnitamine maailmarekordiks ei tule kõne alla.

Jenas (Saksas) peetud võistlustel sakslane Blask saavutas vasaraheites tulemuse 55.31 m, jättes teisele kohale olümpiavõitja Heini, kelle tulemus oli 55.12 m. Samuti pühapäeval saavutas Woellke kuulitõukes tulemuse 15.42 m.

Kaunas-Pariisi linnavõistlus korvpallis Kaunases lõppes nagu maavõistluski leedulaste võiduga — tulemus oli 30:23 (16:11). Prantsuse korvpalli rahvusmeskond peab täna Riias maavõistluse Läti vastu.

Töölissport

Soomest nelipühiks koim seltsi Tallinna

Nelipühade paigu on töölisspordi ringkonnas oodata hulgana spordivõistlusi soomlastega. Vastastikuste külaskäikude sarjas külastab Tallinna Töölisspordi Ühingut Kotka Tintise-Pyrinto poksi-, maadluse- ja jalgpallimeeskonnad. Möödunud aastal võitis TTÜ soomlasi poksis ja jalgpallis. Nüüd tahavad soomlased revanšeerida. Klubidevaheline võistlus toimub 2. nelipühal, jalgpallis Kalevi väljal ja poksis ning maadluses Töölsvõimalas. Klubivõistluseks on rändauhindu välja pannud — hõbedase eesti kapa — raadiotööstus „Are".

Pealeselle tuleb Eesti Töölisspordi Liidule külla Helsingi Tarmo maadlusmeeskond, mis on tugevamaid Soomes, ja Helsingi „Kotkat" maadluse- ja poksimeeskonnad. Pühade laupäeval on soomlaste vastuvõtupidu, kus esineb ETK võimlemisnaismusterrühm. Võistlused toimuvad 1. pühal, kusjuures vastaseks on Tallinna ühingute koondus.

Kaevanduste koondusmeeskond poksis

võistleb laupäeval Tallinna töölisspordi paremate poksijatega Tallinna töölisvõimlas. Sama meeskond, kuhu kuuluvad poksijad Kiviõli, Kohtla-Järve ja Sillamäe kaevandustest, võitis hiljuti UENOTO 6:2. Kaevandusmeeste hulka kuuluvad Juurup, Aps, Germanov j. t.

Rohke verekaotus kukkumisest

Tallinna kesthaiglasse toimetati ravimisele Linda tän. 14—6 elutsev Tõnn Wennikas, kes oli kaotanud vohkesti werd haavast, mis tekkis purjuspäi läbi kelbri akna kukkumisest.

Räimeuputus Pärnus

Pärnu, 25. 5. Tänane kalaoksjon Pärnus tujunes suureks räimeuputuseks. Räimi oli toodud kokku niiwõrd palju, et hinnad suure pakkumise tõttu langesid enneolematult madalale tasemele. Isegi 1 sendi eest kilo ei leidunud ostjaid ja seetõttu müüdi kokkutoodud 7000 dekaliitrist ainult 2000 dekaliitrit.

Püssipauk, mis talunikul maksis ligi 10.000 krooni

Ettekavatsetud tapmiskatses süüdistatuna oli teisipäeval Wiljandi ringkonnakohtus wastuwõtmas andunas Soosaare walla Jumraku talu perenees Eduard Kull, kes möödunud aasta jõgisel septembrikuus oma talus tulistas kaitseliidu wintpüssist samas wallas elutsewat ehitustöölist Erich Naela. Tulistamise tagajärjel Nael jäi invaliidiks.

Juhtum leidis aset 19. septembril päraast seda, kui Eduard Kulli talus olbi tugewa wiinaauru all ning joodi koduõlut ja weini. Erich Nael komistas toolil, löhkudes selle ära. Taluomanik Kull sai seepeale wihaseks, pakudes mitte löhkuda tema mööblit. Nael omakorda tähendas, et need pole kellegi toolid, pirha wana rämps. Tema wõiwat Kullile kinkida mõned toolid, kui see ise ei jõua neid osta. Tekkis sõnavahetus, mis arenes weriseks üliks. Perenees nõudis, et wiinaauru all olew Erich Nael toma elamasjast lahkuks, kuid wiimane ei täitnud seda nõuet. Nüüd läks Kull talu tahatuppa, wõttis seinalt temale kui kaitseliitlasele wälja antud kaitseliidu wintpüssi, ilmudes siis külaliste hulka tagasi. Ukselävel ta wabastas püssirohu kaitsewimast ning moment hiljem kõlas pauk, kusjuures kuul tungis Erich Naelale wasakusse käewarre. Noormees tuikus jalgadel ning warises siis meelemärkusetult kokku. Ta toimetati Wiljandi haiglasse, kus twiibis ravimisel kaks kuud. Laeng oli purustanud mehel waiaku küünarliigendi, mille tagajärjel käsi muutus täieste töötuimetuks. Tulistaja Eduard Kulli wastu tõsteti süüdistus ettekavatsetud tapmiskatses. Ühtlasi esitas wigastaanu kohtule tsiwiilnõudmise 12.000 kr. summas.

Ringkonnakohus arutas protsessi pool päewa. Kohtusse kutsutud eksperdid konstateerisid, et Erich Nael on suure osa tööjõust kaotanud. Ringkonnakohus leidis, et tapmiskatsega siiski ei saa tegemist olla, mõistes kohtualuse Eduard Kulli, 52 a. wana, nimetatud paragrahwi järele õigeks. Ettewaatamatu relwakäitlemise päraast karistati Kulli 4-kuise arestiga, ühtlasi kohustas mõistis Kullilt Naela kasuks wälja ühekordselt 882 kr. ja elunaegse pensioni 22 kr. 13 snt. kuus. Arwestades sellega, et Erich Nael on alles noor mees, leeb pensionisumma tema 60. eluaastani wälja üle 8000 kr. Seega püssipauk läheb jõukale talunikule Eduard Kullile maksma ümmarguselt 10.000 krooni.

Politse

Murdis toomingaokfi. (Päärt) wõetakse wastutu pargis murdis toomingaokfi

Jalgrattaga könniteel. rattaga könniteel Koldu t Hannes Wiit.

Suitsetamise päraft Ta takse wastutusele Lauluposjes Zipikoff.

Nahurikumise päraft a tutusele Wana-Kalamaja Eist.

Wägiwaldselt tungis i jes Ical Johannes Siiwen

Kiire sõidu päraft koo auto nr. A-1259 juhtile ning H-128 juhtidele.. A tunniikiirusega, kuna tiikli sõgi 100 km tunnis.

Loata mootorratta juh protokolli Eduard Erg.

Jalgratturite akrobaat Peramets wõetakse wastu teel jalgratastel sõites teg

Joobnud isikuid paigu

Tabati varas

Tallinna-Harju kriminalwanglasse 41-a. Aleksei Hermann Rammuse. C maid aknа purustamise t asjatsewasse pagariitööstusse ha ning 1 kr. eest pagar oli tagaotsitaw kohtuwõim

Vastutav toime Väljaandja Tallinna

Korteriotsimised

Suuremas ühistegevuslikus ettewõttes teeniw noormees soowib kohe või 1. juunist ühetoalist köögiga
korterit
wõi erasisesekäiguga wähese möögl. ja köögi tarwit. tuba. Pakk. tlt. „9/8489".

Puhtas ning kindlas teenistuses 3- liikmeline perekond wajab 1—2 toalist
korterit
Pal. teatada tlt. „17/1857"

Korralik abielupaar wajab
korterit
2., 3., 4. linnajaos, tuba waheseinaga, tuba ja köök wõi 2 tuba ja köök. Teat. kirj. tlt. „17/1937".

Riigiteenist. kindla sissetulekuga 2 intell. daami, lasteta, soow. 2 toa ja köögiga
korterit
Weekraan ja klosett korteris. Teatada ühes hinnaga tlt. „28/2308".

Korralik noormees soowib
kaasüüriliseks
üksiku naisterahwa juure. Kirj. tlt. „35/2315".

2—3-toalist
korterit
wajab lasteta kindlas teenistuses perekond, kohe wõi edaspidi. Teat. tlt. „36/2316".

Üksik intell. meesterahwas otsib
mööblita tuba
hinnaga Kr. 10 kuus. Pakk. tlt: „18/2298".

Kindl. teenist. lasteta noor abielupaar soowib wäikest
korterit
tuba pliidiga wõi tuba waheseinaga. Kirj. tlt. „24/2804".

Vajan Nõmmele
korterit
— 3 tuba ja vannituba (üle talve). Pakk. teat. kirj. tlt. „30/1950".

Üksik vanem daam wajab
korterit
— 2 suur. wõi 3 wäiks. tuba kõigi mõnusustega, kohe wõi 1. juuliks. Teat. Endla tän. 16—7, A. R.

Otsitakse 2-toalist
talvekorterit
Nõmmel, Rahumäel wõi Hiiul Teat. tlt. „3/2283".

Waikne abielupaar, kindlas teenistuses, otsib
korterit
— üks tuba, tuba köögiga wõi tuba waheseinaga, kas praegu wõi juunikuus. Kirjad tlt. „11/2611".

Suvekorterit
tarvis Pääskülas wõi Kivisaèl, 2—3 tuba köögiga. Teatada S. Ameerika tän. 3-a krt. 4.

Pensionär otsib
korterit
— 1 tuba ja kõõk wõi tuba waheseinaga, kas Tallinna wõi Nõmmele. Kirjad tlt. „29/1989".

üksik intellig. härra wajab
möbl. tuba.
Pakk. tlt. „14/1894".

Kaheliikmeline riigit. perekond wajab lähema kahe tuu jookul 2—3-toalist (wanniga wõi ilma)
korterit
korralikus majas. Pakk. tlt. „29/2349".

Kellel on üle anda
ärikoht
maal, nüüd wõi edaspidi, laubaga wõi laubata? Teatada Pärnu, „Pärnu Päewaleht" tal. „Uri maal".

Rahumäelt Hiiumi waja 3-toalist wanniga
korterit
alumisel korral ja aia kasutamisega. Teatada telef. 457-06.

Kaks õde, kindlas teenistuses, soowivad
tuba
pliidiga wõi tuba perekonnast, köögi tarwitusega. Kirjad tlt. „31/2391".

Sõiduvoorimees (vanem lasteta 2-liikm. perekond) wajab
korterit
1 tuba köögiga wõi waheseinaga. Korralik üürimaksja. Pal. teat. Kauba tän. 13—1.

Korralik 2-liikmeline riigiteenija perekond wajab 1—2-toalist
korterit
kohe wõi 1. juuniks. Soovitav II linnajaos. Pakkumised tlt. „12/1972".

Noor abielupaar, lasteta, otsib
korterit
— tisleritöötuba ühes elamuruumiga Narwa wõi Tartu mnt. rajoonis. Kirj. kuni 28. maini tlt. „10/2690".

Lasteta abielupaar otsib 2—3-toalist
korterit
eelistatud Narwa mnt. rajoonis, esimeseks juuniks wõi weidi hiljem. Soow. tlt. „24/1984".

2—3 toa ja köögiga
talvekorterit
soowib wäike perekond Nõmmele. Teatada telef. 308-95 wõi kirjal. Tartu mnt. 3, mehaanikatöökotta.

Wäike rootsi perekond soowib Haapsalus suwitamiseks
väikest maja
supelranna ääres. Parkum. saata „Ruhe", Box 805 Stockholm, Schweden.

Vaja korterit
1—2 tuba weranda ja köögi tarwitamisega. Nõmmel, Meriwäljal wõi Piritat. Pakk. Aia tän. 6-b—4, tel. 446-86.

Wajatakse õmblustöötoaks wastawaid
ruume,
jõusekäiguga käidawast tänawast. Kirj. tlt. „33/2683".

2 toa ja köögiga
korralikku korterit wajab üksik proua. Täpne maksja. Teat. tlt. „20/2660".

Mööblitöötus wajab
ruume,
60—70 r.-m., tööstuswoolluga, soowitaw elukorteriga. Teat. tlt. „17/2617".

Lasteta riigiametnik otsib kohe
2—3-toalist korterit.
Pakk. kirj. tlt. „38/2678".

Wäiksem ja soliidsem organisatsioon wajab
ruumikamat korterit.
Teatada tlt „34/2674".

Ametiskäija preili otsib wäikest omaette sissekäiguga mugawasti möbleeritud
tuba.
Üür 12—20 kr. kuus. Kirjad tlt. „3/2643".

Müüakse

A. Tumma ehitusmaterjalide ladu, end. T/ü. „Maja" ladu, Hollandi t. 5, telef. 805-41 ja 817-87,
müüb
soodsate hindadega ja tingimustega head lupja, kipsi, pappi, tsementi, naelu, takku, roofsi katusetõrwa jne. ning kuiwa metsamaterjali.

Müüa
metsrebase-poegi.
Aida tän. 7, krt. 7, kella 4—6.

Müüa hea meester. ja naister.
jalgratas
Lõuna tän. 22—2.

Nõmmel, Waldeki t. ümbruskonnas,
krunt
müüa. Teat. saab Nurme tän. 3 wõi telef. 522-60.

Müüa Eesti Post Caritas
blokk, Kr. 270. Kirjad tlt. „17/2297".

Juhus! Müüa odawasti korras
D. K. W. mootorratas,
350 ccm. Kirjad tlt. „40/2280".

Krunt müüa
Tallinna piirides, 640 r.-s. suur, ühes wäikese suwitushoonega, hind 1400 krooni. Maa on hästi haritud ja rammutatud. Järelmaks wõimalik. Endla tän. 29—1

Naisterahwa
kostüüm,
täiesti uus, meesterahwa riidest, odawasti müüa. Näha neljapäewal, 26. ikp., tl. 8—12 päewal S. Ameerika 25—8.

Odawasti müüa uus tumesinine walgete triipudega
ülikond
(tellitud töö), kaswule 165 sm. Koidu õ—7.

Uues seisukorras küljekorwiga
mootorratas
müüa. Tartu mnt. 3 (mehaanikatöökoda).

Mootorratturid!
Kui soowite osta uut N.S.U. mootorratast, 250—350 wõi 500 sm³, palun teatage, on edasi anda 150 kr., mis on mootorratta arwel sisse maksetud. Protsendid kokkuleppel. Kirjad tlt. „28/2308".

Tööstushoone,
400 r.-m. maa-ala 300 r.-s., kohe odawasti müüa. Järelepärimised saata tlt. „34-1394".

Juhuslikult müüa
odav. meester kantud kõvadpalitu, must, wäiks. kasv., wisiitülikond, maariidest ülikond, suwepalitu, koll. kingad ja saapad, säärega saapad, kalossid, üleswõtmisaparaat, suur käsidrillpuur, wäike elektrimootor (ca ¼ h.-jõuga), jootmislamp, teirkel käsirauasaag, saag, wiilid ja muud. Nõmme-Pääsküla, Suwila tän. 38.

Müüa naisterahwa heas korras
Jalgratas.
Näha Uus tän. 20—1, kella 8—4.

Wäikesed
ehitus-krundid
müüa (päriskrunt) Tondi jaama juures, Tondi t. 26.

Asjatundlikult valmistatud moodsaid
lapsevankreid
soowitab lapsevankri tööstus Roosikrantsi 8. Näha igal ajal.

Nõmme jaama lähedal soodsalt müüa ilusas kohas mõtteline osa heast 2 korteriga majast, suure krundi ja wäärtusliku aiaga. Ehituswõimalus wõi poolitamine wõimalik. Kirj. tlt. „28/2668".

Müüa 2 uut wälismaa
hõberebase-boad.
Näha saab Soo tän. 21—3

Head majad,
krundid, talud, suwilad müüa. Kontor „Wahendus" Harju t. 17, tl. 10—12 ja 2—½4.

Müüa odawasti pähklikantidega kasekappe ja tamme-, saare- ja kasepuust
söögilaudu
Jõe 16, tööstuses.

Juukse-tööstus,
sissetöötatud, kohe müüa. Soow. kirj. tlt. „30/2670".

Luksus-sportauto,
kinnine tõld, 10 H. P., juhuslikult müüa. Näha Pärnu mnt. 19, telef. 413-44.

Imeodavasti müüa
raudvoodi reformpõhjaga, 1½ laiust, hind Kr. 12, lapsevanker — Kr. 7, kokkukäiv lapsevoodi — Kr. 5, must pintsak-ülikond keskmisele kasvule — Kr. 12. Lennuki tän. 8, vanakraami ostukoht.

Suvituskoht
müüa Keila-Joal mere rannas. Teateid saab neljap., 26. skp., kella 11—2 Kõie 16—5.

Nõmmel jaama juures osa suurest
krundist
müüa või rentida aiaäriks. Kirj. tlt. „29/2669".

Wäike 4-istmeline D.K.W.
tõldauto,
liiklemisinsp. poolt wastu wõetud, heas sõidukorras, uutel kummidel, juhuslikult müüa. Sõitnud 26.000 km. Näha ainult 26. ikp. kella 10—11 Koidu t. 43, hoowis garaažhis, või kirjalikult teatada tlt. „8/2608".

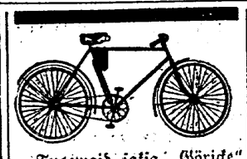
Teraskerega
tõldauto
müüa. Rauba 30-a—6.

Kes on tark ja kawal, see ostab eudale
raadio-aparaadi
kewadel, nüüd on müüa moodsaid aparaate kohemaksetawa raha eest poole ja weerand hinnaga. Tarwitage juhustl Raadioäri ost, müük. Tartu mnt. 1, telef. 320-50.

Müüa kaheistmeline
sportauto
Narwa mnt. 100—5. Näha kella 3—5 ja 7—9 p. l.

Müüa odawasti
korvmööbel
Ahju tän. 11—8 (hoovis).

Odawasti müüa
purjelaev,
23,93 brutto, 19,63 netto. Kauba wõib teha wõõrastemajas „Ost", Wäike Kompassi tän. Tallinnas.

Tugewaid jalgu „Göricke" ja „Zeppelin", roostj „Monark Scout" ja kodumaa
jalgrattaid
kõikjalt wälmis ja tooreid jalgrattaosi müüb soodsate hindadega suurel ja wäikesel arwul. P. Pallo, Tallinnas, Weneburg nr. 3, tel. 314-72.

Tugew kastiga
kuschett müüa.
Hind odaw. Tellimised, parandused. Niine 1, jadul. kesp. Telef. 413-38.

Soodsa hinnaga müüa täiesti sõidukorras prungitud
sõidu- ja veoautod.
A./S. „Mobile", Tallinn, Pärnu mnt. 24, tel. 482-85

Wäheõitsnud täiesti sõidukorras
mootorratas,
350 ccm, odawasti müüa. Näha kella 3—5 ja 7—9 p. l. Narwa maanteel 100—5.

Ehitus-krunt
müüakse Kaupmehe/Kentmanni tän. Vahetalitajaid palun, mitte tulla. Teateid wann: adv. Bremen'i juures, Kinga 1, kl. ½9—½10 ja 5—6.

Auto D. K. W.
müüa. Teateid saab S. Karja 18, äri 5.

Müüa pruugitud
lapsevanker
Kungla tän. 10—1.

Hea nägus küljekorwiga
mootorratas,
tiiklindr. maht 600 ccm, juhuslikult soodsatel tingimustel müüa. Näha Nõmmel, Hiiul, Merja 81—4.

Hästihoitud wäheldane
tiibklaver
odawasti müüa. Näha Suur Patarei tän. 21—8.

Nõmmel heas rajoonis
müüa maja.
Krundi suurus üle 500 r.-s. Ilus aed. Jaamast 4 min. tee. Küsida Nõmmel, Lõuna tän. 1—3.

On müüa laitmatus seisukorras
sõiduauto
Adler Trumpf Junior, 3,8 H. P. 4-istmeline. Weerenni tän. 38.

Tugew meester. ja naister.
jalgratas
soodsasti müüa. Juurevee 7—13, õunamajas, Pärnu mnt. trammi peatusel.

Müüa moodne
magamistuba,
kirju kast, poleeritud. Puhke tän. 7—2, päraft kella 5.

Müüa
krundid
ilusa männimetsaga, õie omnibusjepeatusel. Teateid saab Nõmmel, Männiku t. 89—4.

Müüa odawasti 2 töökorras
veoautot,
kandejõud 2 tn. ja 2,5 tn. Kõie tän. 14—10.

Weel enne pühi kiiresti müüa pagarisaaduste
müügiäri.
Kapitali waja 300—350 kr. Hea teenimiswõimalus. Eriti üksikutele wõi perekonnainimestele kõrwalteenistuseks. Sobiw ka kioskiks. Kirj. tlt. „23/1983".

Müüa
majad Kadriorus,
härrastekonteeritega, suuremal krundil. Hind Kr. 85.000. Kirjad tlt. „30/2350".

Müüa
ehituskrundid Nõmmel,
Walli ja Torni tänawalt (end. Glehni rohuaed). Läbomalt kella 4—5 S. Karja tän. 9—3.

Ostetakse

Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju
ostab kõrge hinnaga
L. Krasnokutsky ja poeg
Kuninga tän. 6, telef 431-59

Õiglase hinnaga
ostan ja müün
palituid, ülikondi, pandipileteid, raadioaparaate, jalgrattaid, õmblusmasinaid, grammofone.
I artu mnt. 1, tel 320-50.

Briljante, kuld- hõbeantiikasju, vana raha-sid, lumalakujusid (ikona) ostab kõrge hinnaga Ed Mauga,
Vana Posti 3

Kulda, hõbedat ja vene peenraha ostan.
Woorimehe 4.
E. Prant,
telef. 412-39.

Soowitakse osta täiesti korras
tiibklaver
või kontserpianiino. Pakkumised ühes firma ja hinna äratähendamisega tlt. „39/1839".

Ostan
kaltse igas olekus ja igal hulgal, ka uusi riidelõikeid. Tulen teie koju ise järele. Kirj. tlt. „2/2602".

Nõmmel heas rajoonis
müüa maja.
Krundi suurus üle 500 r.-s. Ilus aed. Jaamast 4 min. tee. Küsida Nõmmel, Lõuna tän. 1—3.

On müüa laitmatus seisukorras
sõiduauto
Adler Trumpf Junior, 3,8 H. P. 4-istmeline. Weerenni tän. 38.

Tugew meester. ja naister.
jalgratas
soodsasti müüa. Juurevee 7—13, õunamajas, Pärnu mnt. trammi peatusel.

Müüa moodne
magamistuba,
kirju kast, poleeritud. Puhke tän. 7—2, päraft kella 5.

Müüa
krundid
ilusa männimetsaga, õie omnibusjepeatusel. Teateid saab Nõmmel, Männiku t. 89—4.

Müüa odawasti 2 töökorras
veoautot,
kandejõud 2 tn. ja 2,5 tn. Kõie tän. 14—10.

Soowitakse täiesti korras
püst-katel
küttepinnaga ca 20 m², juurwega ca 8 atm. Pakkumised saata tlt. „E. 5305".

Maja
soowin osta otse omanikult, wäljamaksuga 10.000 kr., peale selle wõib olla oblig.-wõlga. Kirjal. pakk. lähema kirjeld. tlt. „29/2389".

Soowin osta uue
puumaja
keskmisse rajooni. Wäljamaks 15.000—20.000 kr. Läbirääkimistele tulla päraft kella 17 Lennuki 56—1.

Ostan maja
hinnaga 35.000—40.000 kr. Kui wõlgu, siis wõib tallim olla. Tõsine ja kiire ost. Kirj. tlt. „21/2341".

Krundi
Nõmmel wõi Tallinnas soowin osta. Teat. suurus, hind ja koht tlt. „16/1976".

Soowitakse osta tarwitatud
lapsevanker.
Teatada tlt. „7/2327".

Ostan
mööbleid, kontori- kui ka korteri jaoks, tubadeviisi ja üksikult, ka jalgrattaid, õmblusmasinaid, pronkslühtreid, portselan- ja fajanssmajatarbeid. Teat. tlt. „2/1922".

Soowitakse osta wäike korrasolev
maja
otse omanikult, Tallinna ümbruses wõi Nõmmel. Pakkumised saata täpse asukoha ja hinnaga tlt. „23/1943".

Soowin osta täiesti korras
tiibklaver
või kontserpianiino. Pakkumised ühes firma ja hinna äratähendamisega tlt. „39/1839".

Ostan
kaltse igas olekus ja igal hulgal, ka uusi riidelõikeid. Tulen teie koju ise järele. Kirj. tlt. „2/2602".

Soowitakse osta terweid ja puhtaid tammepuusid
weini-waate
Pakkumised saata tlt. „E. 5200".

Soowin osta korras
tiibklaveri
Steinway, Bechstein, Blüthner wõi Diedrichs Frères. Pakkumised ühes hinnaga tlt. „5/2365".

Ostja Tartumaalt
ostab weel Tallinnas ja Nõmmel kõikjalt prungitud mööblit, riideid, jalanõusid, pesu, toidumõusid, õlilampe, waakasju, raamatuid, grammofone, õmblusmasinaid, jalgrattaid ja kõike kolu. Kirj. tlt. „1/2601".

Soowitakse osta täiesti korras prungitud
sõidu- ja veoautod.
A./S. „Mobile", Tallinn, Pärnu mnt. 24, tel. 482-85

Soowitakse osta
majad Kadriorus,
härrastekonteeritega, suuremal krundil. Hind Kr. 85.000. Kirjad tlt. „30/2350".

Soowitakse osta
ehituskrundid Nõmmel,
Walli ja Torni tänawalt (end. Glehni rohuaed). Läbomalt kella 4—5 S. Karja tän. 9—3.

Soowitakse osta
Kaadriorus,
härrastekonteeritega, suuremal krundil. Hind Kr. 85.000. Kirjad tlt. „30/2350".

Soowitakse osta
**majad Nõmmel